

Årsredovisning 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Händelser under året – stort som smått 2018	4
Fem år i sammandrag	6
Så styrs Linköpings kommun	7
Omvärld	10
Förvaltningsberättelse	16
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	16
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	23
Internkontroll	23
Utvärdering av ekonomisk ställning	24
Väsentliga personalförhållanden	38
Årets verksamhet i kommunens nämnder	41
Uppföljning av nämndernas basuppdrag	41
Uppföljning av nämndernas mål	41
Nämndernas avvikelse mot budget 2018	47
Årets verksamhet i kommunens bolag, förbund och stiftelser	53
Linköpings kommunägda bolag	53
Styrning av kommunens helägda bolag inom Linköpings Stadshus AB	54
Koncernen Linköpings Stadshus AB	55
Årets verksamhet i kommunens företag inom Stadshuskoncernen	57
Kommunens övriga bolag, stiftelser och förbund	61
Ekonomisk redovisning	63
Resultaträkning	63
Driftredovisning	64
Balansräkning	65
Kassaflödesanalys	66
Noter	67
Redovisningsprinciper och upplysningar	72
Revisionsberättelse för Linköpings kommun år 2018	75

Mer information om...

- ekonomiskt utfall och viktiga händelser finns i nämnder och styrelsers verksamhetsberättelser för 2018 (www.linkoping.se).
- personalboks slut (www.linkoping.se).
- finansrapport (www.linkoping.se)
- bolagens boks slut för 2018 finns på respektive bolags hemsida.

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2018 var ett innehållsrikt och spännande år för Linköping som i september passerade 160 000 invånare!

Vi har ett starkt näringsliv i Linköping och under året har vi fått flera kvitton på det. SAAB fortsätter att nå stora framgångar, de gröna näringarna i Vreta Kluster växer och Science Park Mjärdevi utvecklas. Att vi i Linköping har en stark arbetsmarknad är mycket tack vare vårt näringsliv! Under 2018 startade vi upp Linköpings strategiska näringslivsråd tillsammans med Linköpings Universitet och aktörer från vårt näringsliv. En av många åtgärder för att stärka näringslivet. Vi har under året också glatts åt att blivit utsedd till Årets stadskärna. Samtidigt har vi tagit viktiga beslut för att förbättra för Linköpingsborna i sin kontakt med kommunen genom att Linköpings kommun startar upp Kontakt Linköping under 2019.

Linköping steg kraftigt i Lärarförbundets ranking Bästa skolkommun vilket är glädjande för våra barn och unga. Enligt Lärarförbundets ranking är Linköping nu Sveriges artonde bästa skolkommun. Samtidigt har skolresultatet höjts under året vilket visar på vilken fantastisk personal vi har i våra förskolor, skolor och fritidshem. En god utbildning för våra barn och unga behövs för att rusta dem för framtiden och behövs för att skapa en mer sammanhållen och trygg kommun.

Trygghetsarbetet har under 2018 växlats upp. Med fler trygghetsvaktare, samverkan med polis och större beaktande av trygghet i den fysiska planeringen ska ingen Linköpingsbo begränsas av känslan av otrygghet.

Miljön och klimatet var kanske 2018 mest aktuella fråga. Med den varma sommaren kom vattenbrist och grillförbud, men framförallt följde stora problem med värmeböljan. Linköpings kommun hjälpte under sommaren till genom att bland annat låta lantbrukare hämta gräs från kommunens ägor. Linköping har en stark miljöprofil och vårt långsiktiga arbete i bred enighet stärker vår kommun. Arbetet med att nå målet om koldioxidneutralitet fortsatte under året.

Linköpings kommun växer snabbt och vi behöver mer personal till våra välfärdsyrken. Det är en prioriterad fråga att säkra kompetensbehovet i kommunen. Det gör vi bland annat genom att stärka medarbetarnas möjlighet till kompetens- och fortbildning, en bra löneutveckling och goda arbetsvillkor. Linköpings kommun ska vara en bra arbetsgivare där människor vill jobba och där medarbetare trivs. Utmaningar finns på personalområdet, och kompetensförsörjningen fortsätter vara en högt prioriterad fråga i vår kommun.

Under 2018 fattade vi i enighet beslut om en stor arbetsmarknadssatsning i kommunen. Satsningen på flera hundra arbetsmarknadsplatser inom kommunen är viktigt för att få de som idag står utanför arbetsmarknaden i jobb. För att bygga ett starkare Linköping och ett starkare samhälle behöver alla Linköpingsbor som kan jobba också jobba.

Linköpings starka tillväxt fortsätter och årets bokslut är starkt. En hög befolkningstillväxt, låg arbetslöshet, ett starkt näringsliv och många nya bostäder ger Linköping goda förutsättningar att möta kommande utmaningar. 2018 års ekonomiska överskott landar på över 230 miljoner kronor. Linköpings kommun har goda förutsättningar att klara de investeringar vår kommun står inför. Det är en stark ekonomi vi nu lämnar över till det nya styret att förvalta. En stark och välskött ekonomi är en förutsättning för att fortsätta ha en bra välfärd och fortsätta skörda framgångar för Linköping.

Kristina Edlund (S)

Kommunstyrelsens ordförande (t.o.m. 2018-12-31)

Händelser under året – stort som smått 2018

Uppåt för Linköping i rankingen Bästa skolkommun

Linköpings kommun klättrar till plats 18 bland Sveriges 290 kommuner i Lärarförbundets ranking Bästa skolkommun. Det är en förbättring med 25 placeringar sedan förra året.

Linköping - en av Sveriges främsta idrottskommuner

Nu är det klart att Linköping placerar sig på andraplatsen i tidningen Sport & Affärers lista över Sveriges främsta idrottskommuner. Ett lyft för Linköping sedan i fjol.

Vår drömrubrik blev verklighet – Linköping är Årets stadskärna 2018!

Linköping är stolt vinnare av den prestigefyllda utmärkelsen Årets Stadskärna 2018, i stark konkurrens med Eskilstuna och Örnsköldsvik.

Linköping är Sveriges tredje bästa elbilskommun

Linköpings kommun kom trea när priset Laddguld 2018 delades ut i Stockholm. Det är energibolaget Fortum som delar ut utmärkelsen till den kommun och det företag som har gjort mest för omställningen till laddbara fordon.

Mest solex igen i Linköping

Linköping är åter den kommun i Sverige där det produceras mest solenergi per år. Det visar ny statistik från Energimyndigheten.

Klimatsmart Linköping – kommunen startar ny webbplats

Vad betyder det att vara klimatsmart? Vad kan Linköpingsborna göra? Vad gör kommunen, dess bolag och det lokala näringslivet? Hur ligger vår kommun till i denna stora globala utmaning? Sajten ger svaren.

Handlingsplan mot hedersförtryck och våld i nära relationer

Under 2018 har Linköpings kommun arbetat fram en handlingsplan mot hedersrelaterat förtryck och våld i nära relationer. Handlingsplanen är antagen av kommunstyrelsen.

Invigning av Hospitalstorget

Hospitalstorget och angränsande gator har rustats upp till att bli en attraktiv och grön mötesplats i staden.

Nu fortsätter bygget i Vallastaden

Sju byggherrar har tilldelats markområden och får bygga vidare med start under hösten 2019.

Satsning på Stångån och Nykvarnsholmen

Nu drar ett stort arbete på Nykvarnsholmen igång, något som ger stora natur- och kulturhistoriska värden för både Linköpingsbor och turister.

Vallastaden gästades av kungen

H.M. Konungen gästade Linköping för att se den nya stadsdelen Vallastaden. Syftet med besöket var att visa innovativa lösningar inom bostadsmarknaden.

TV4 sänder statsministerduell från Linköping

Lördagen 8 september blev Linköping spelplats för den avslutande statsministerduellen som sändes från Crusellhallen i Linköping Konsert & Kongress. Även Nyhetsmorgon sändes från Linköping dagen före valet.

Nu blir det Alliansstyre i Linköping

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna blev i valet 2018 det största blocket med majoritet i nämnder och styrelser.

Linköping värd för internationell konferens

Linköping stod värd när EU-nätverket SERN höll årskonferens i Sverige 17-19 maj 2018. Nätverket är ett samarbete mellan lokala myndigheter i Sverige och Emilia Romagna-regionen i Italien.

Linköpings kommun öppnar filial i Stockholm

Linköpings kommuns plankontor testar ett nytt grepp för att utöka sitt rekryteringsområde. Genom att öppna en filial i centrala Stockholm hoppas kommunen attrahera personer som vill arbeta med att utveckla Linköping, men fortfarande kunna bo kvar i Stockholm.

Nu passerar Linköping 160 000 invånare

Antalet invånare passerade under 2018, 160 000 personer.

Fem år i sammandrag

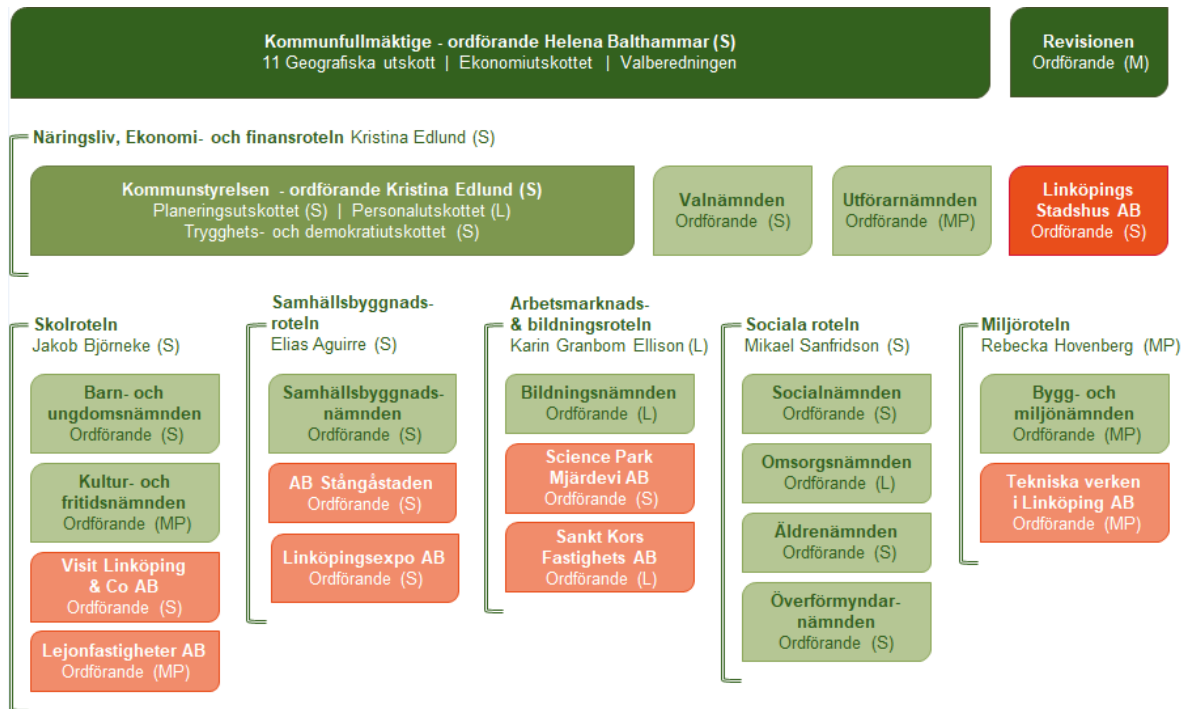
	2018	2017	2016	2015	2014
Folkmängd 31/12	161 034	158 520	155 817	152 966	151 881
Skattesats					
Kommunen, %	20,20	20,20	20,20	20,20	20,23
Landstinget, %	10,70	10,70	10,70	10,70	10,67
Total skattesats	30,90	30,90	30,90	30,90	30,90
Andel av medelskattkraften i riket, %	99,4	99,7	99,1	98,7	98,3
Personal					
Lönekostnader exkl. sociala avgifter och pensioner, mnkr	3 504	3 313	3 018	2 757	2 580
Antal anställda	9 705	9 389	8 952	8 154	7 745
Sjukfrånvaro, %	6,7	5,9	6,1	5,6	5,3
Årets resultat					
Kommunen, mnkr	237	320	62	190	296
Koncernen, mnkr	944	1 667	751	659	889
Investeringar*					
Nettoinvesteringar, Kommunen, mnkr	290	258	243	220	253
Nettoinvesteringar, Koncernen, mnkr	2 838	2 406	2 644	2 492	2 288
Avskrivningar					
Avskrivningar, Kommunen, mnkr	193	177	162	140	129
Avskrivningar, Koncernen, mnkr	1 238	1 162	1 120	1 198	1 030
Balansomslutning					
Kommunen, mnkr	16 696	16 487	15 833	15 550	15 740
Koncernen, mnkr	38 391	36 448	35 693	34 028	31 737
Likvida medel 31/12					
Kommunen, mnkr	62	56	102	300	429
Koncernen, mnkr	636	450	337	772	1 178
Kommunens borgensåtaganden					
Externa borgensåtaganden, mnkr	0	1	3	4	14
Interna borgensåtaganden, mnkr	15 883	8 585	7 290	6 767	7 014
Finansiella nyckeltal (kommunen)					
Soliditet inkl. pensioner före 1998, %	62	62	62	63	61
Soliditet exkl. pensioner före 1998, %	77	76	78	79	78
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto, %	97	97	99	98	97
Låneskuld (exkl. förmedlade lån), kr per invånare	0	0	0	0	0
Självfinansiering av investeringar, %	148	192	92	149	168

*exkl. finansiella investeringar

Så styrs Linköpings kommun

Linköpings kommuns politiska organisation

Kommunfullmäktige är Linköpings kommuns högsta beslutande församling. De 79 ledamöterna utses genom allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. I september 2018 röstade 86,6 procent i valet till kommunfullmäktige, vilket är ökning med 1,4 procentenheter sedan föregående val 2014. Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna bildar efter valet 2018 en ny majoritet i nämnder och styrelser. Mandatperioden börjar den 1 januari 2019.

Mandatfördelning ¹ i kommunfullmäktige	2018	2014	2010	2006	2002
Socialdemokraterna (S)	22	27	24	29	31
Moderaterna (M)	18	20	25	21	14
Liberalerna (L)	7	6	7	7	10
Centerpartiet (C)	8	6	6	6	6
Kristdemokraterna (KD)	6	4	3	6	8
Miljöpartiet (MP)	5	7	8	6	4
Vänsterpartiet (V)	5	3	3	4	6
Sverigedemokraterna (SD)	8	6	3	-	-
Totalt	79	79	79	79	79

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar i frågor av större vikt och i frågor av principiellt intresse. Kommunfullmäktiges möten är öppna för allmänheten. Till fullmäktiges uppgifter hör att fastställa mål, anvisa medel och utvärdera den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen en särskild uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet men också över de kommunala bolagen. Styrelsen har därigenom ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen bereder ärenden till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen arbetar till största delen med övergripande planering och förutsättningar för kommunens verksamheter.

¹ Skuggade fält = styrande majoritet

Övriga nämnder och styrelser

Politiskt tillsatta nämnder och styrelser ansvarar för den löpande verksamheten och fattar beslut om den. Varje nämnd formulerar och beslutar om mål för sina verksamheter. Nämnderna har också ett ekonomiskt ansvar för sin verksamhet.

Linköpings styrmodell

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ. Fullmäktiges ansvar är att styra kommunkoncernens verksamhet med utgångspunkt i gällande lagar, förordningar och annan statlig styrning.

Majoritetens politiska program för mandatperioden fastställs av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar också om övergripande mål som leder till god ekonomisk hushållning. Majoritetens politiska program och kommunfullmäktiges övergripande mål utgör grunden för nämndernas arbete med mål under mandatperioden.

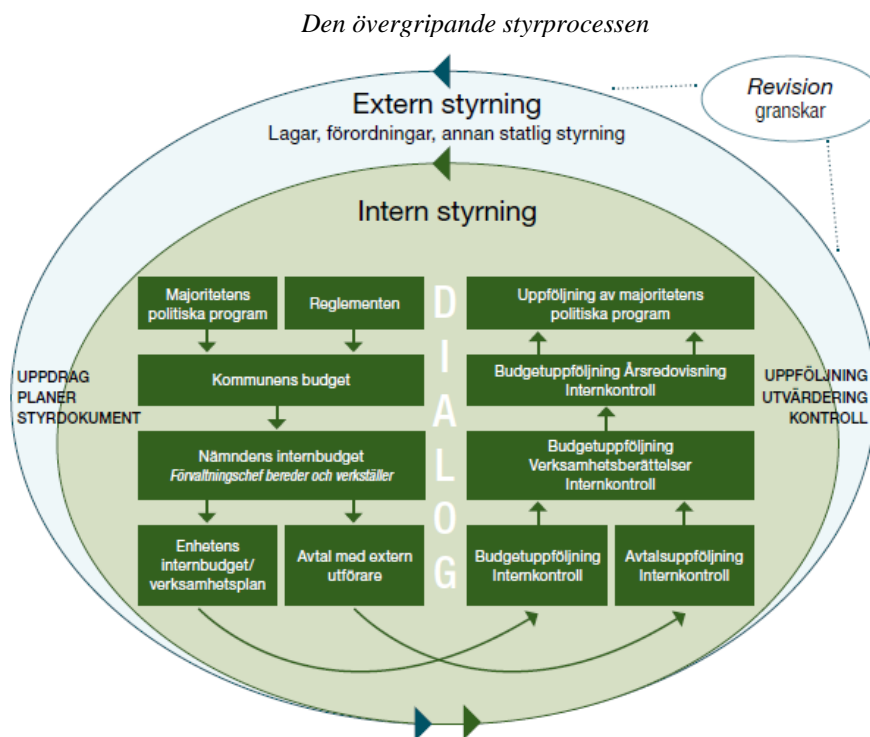
Genom budgeten omsätts de politiska prioriteringarna till ramar för de olika nämndernas verksamhet. Budgetprocessen blir därigenom central för kommunens styrning genom att tydliggöra nämndernas uppdrag.

Nämnderna tar i budgeten fram förslag till mål och ekonomiska ramar för den egna verksamheten. Kommunstyrelsen bereder nämndernas förslag. Därefter fastställer kommunfullmäktige kommunens budget. I verksamhetsplaner och internbudgetar anger nämnderna hur de ska fullgöra sin verksamhet och uppfylla målen under det kommande året.

Uppföljning, utvärdering och kontroll utgör en viktig del av styrsystemet, eftersom styrningen är decentraliserad och bygger på frihet under ansvar.

Verksamheten kan löpande påverkas genom nya styrdokument och beslut eller genom nya uppdrag från kommunstyrelsen, nämnden eller kommundirektören. Sådana beslut eller uppdrag ska uppkomma på ett ordnat och kontrollerat sätt.

Politiska styrdokument, övriga beslut eller uppdrag ska harmonisera med det politiska programmet för mandatperioden och kommunens budget. De ska också harmonisera med varandra. Dokument eller uppdrag som har beslutats av eller som direkt följer av beslut i kommunfullmäktige, är överordnade andra dokument och uppdrag.

Ekonomi- och verksamhetsstyrning

En ekonomi i balans kräver kontroll på kostnader, att arbeta kostnadseffektivt och ändamålsenligt samt att kontinuerligt utveckla arbetssätt och leta efter best practice. Det är en förutsättning för att nå målen med de medel och resurser som finns tillgängliga. För att kunna bedriva en bra verksamhet förutsätts att det finns en god ekonomistyrning på alla nivåer. Långsiktig planering och en stabil ekonomi gör det möjligt att satsa offensivt, hantera nya förutsättningar och klara konjunkturväxlingar. På både kort och lång sikt är det av yttersta vikt att ha balans mellan intäkter och kostnader samt fokusera på driftkonsekvenser av investeringar och andra långsiktiga åtaganden.

Varje generation ska bära sina kostnader, vilket kräver stort ansvarstagande och god budgetdisciplin. Alla verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Varor, tjänster och lokaler ska anskaffas affärsmässigt utifrån verksamheternas resursbehov och med miljömässigt och socialt ansvarstagande. Det ska finnas tydliga samband mellan resultat och resursåtgång. Skattepengarna ska användas för invånarnas bästa och alltid där de gör största möjliga nytta.

I en föränderlig värld är det omöjligt att förutse alla händelser. För att uppnå en ekonomi i balans på alla nivåer i organisationen krävs budgeterade reserver och handlingsberedskap för väntade och oväntade händelser. Budgetreserven behöver anpassas till osäkerhetsfaktorerna i respektive verksamhet. En reserv ökar förutsättningarna för att kunna hantera oförutsägbara händelse.

Mål för kommunens ekonomistyrning

Ekonomistyrning är en del i det totala styrsystemet och handlar, liksom all styrning, om att påverka agerandet i en viss önskvärd riktning.

Ekonomistyrningsreglerna ska uppmuntra till ett sunt ekonomiskt agerande. Det innebär till exempel att alla ekonomiskt ansvariga ska handla med kommunens bästa för ögonen, vilket kan medföra att nyttan för den totala ekonomin ibland måste gå före den enskilda enhetens bästa.

Målet är att kommunens resurser ska användas på ett effektivt sätt. För att nå dit handlar det om att:

- Precisera ansvar och roller
- Planera och budgetera verksamheten
- Fortlöpande redovisa ekonomi och verksamhet
- Följa upp om ekonomin och verksamheten utvecklas enligt plan
- Vidta korrigerande åtgärder vid befarade avvikelser

Roller och ansvar

Nämnderna bekräftar genom budgeten sitt åtagande gentemot kommunfullmäktige. Det sker genom att nämnderna inom den angivna ekonomiska ramen åtar sig att uppfylla de kommunövergripande mål som berör verksamheten samtidigt som man på ett övergripande sätt beskriver hur man kommer att arbeta för att uppnå dessa mål.

Nämnderna ansvarar också för att

- målen följs upp och utfallet rapporteras i enlighet med fastställda rutiner och tidplaner
- genomföra intern kontroll som stöd för en effektiv verksamhet
- mätning och redovisning av resultat och effekter av genomförd verksamhet görs i enlighet med de krav som olika statliga myndigheter har
- kostnads- och kvalitetsjämförelser görs med andra organisationer

Nämnderna har ett ansvar att hantera förändringar inom ram. Vid behov ska nämnden justera internbudget så att verksamheten kan bedrivas inom fastställd ram.

Respektive nämnd skall upprätta internbudget inom fullmäktiges beslut om budgetram. I internbudgeten kan nämnden göra avsteg från den uppdelning av nettokostnaderna på verksamheter som redovisats i budgetförslaget dock med beaktande av fullmäktiges beslut.

För investeringar erhåller nämnderna ett årligt nettobelopp i form av nettoinvesteringsram. För enstaka investeringar av större omfattning eller som av annan anledning är av principiell betydelse, fastställs en ram för respektive investering.

Samtliga nämnder skall löpande följa upp verksamhet, resultat och ekonomi samt vidta erforderliga åtgärder vid avvikelser.

Konflikt mellan mål och medel

Vid konflikt mellan mål och medel gäller medlen. Det innebär att tillgång till ekonomiska och andra resurser sätter gräns för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning.

I de fall det finns en tvingande lagstiftning som innebär en skyldighet för kommunen att göra utbetalningar eller svara för kostnader är det möjligt att överskrida medelsramen. Berörd nämnd är dock skyldig att snarast anmäla detta till kommunstyrelsen.

Omvärld

Befolkning

Riket

Folkmängden fortsatte att öka med mer än 100 000 personer i Sverige även under 2018. Ökningstakten mattades dock av något och under 2018 ökade folkmängden med 109 943 personer, vilket var 15 146 personer färre än under 2017. Invandringen till Sverige uppgick under året till 132 602 personer.

Födelseöverskottet uppgick till 23 647 personer och invandringsöverskottet uppgick till 85 621 personer. Den enskilt största invandringsgruppen under 2018 var personer födda i Syrien med ungefär 14 400 personer.

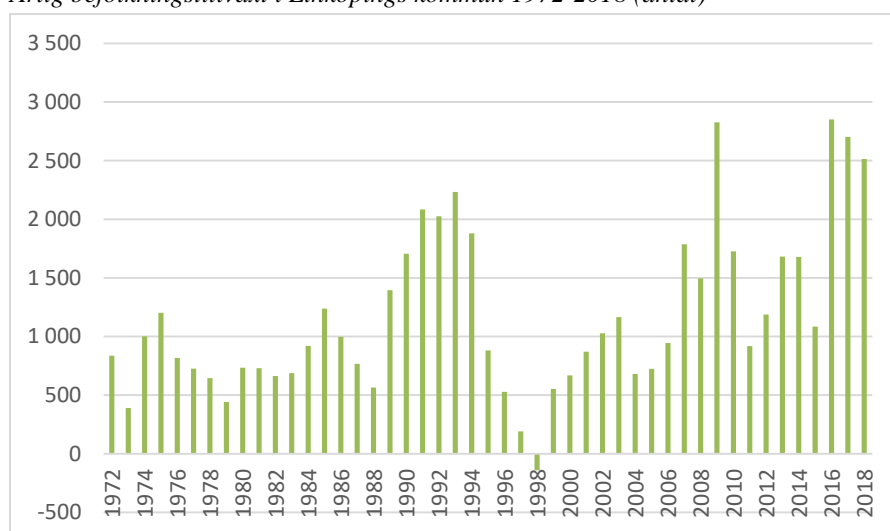
Östergötland

Folkmängden ökade med 4 087 personer i Östergötlands län under 2018. Det var 1 304 personer färre än 2017. Folkmängden ökade i tio av länets 13 kommuner och mest i länets två största kommuner. Ökningen uppgick till 2 514 personer i Linköping och till 749 personer i Norrköping. Mjölby ökade sin befolkning med 354 personer och Motala ökade med 138. Vid årsskiftet uppgick folkmängden i länet till 461 583 personer.

Linköping

Linköpings kommun ökade sin befolkning med 2 514 personer till 161 034 invånare under 2018. Ökningen var inte riktigt lika stor som de båda närmast föregående åren, men ändå den fjärde största ökningen genom tiderna för kommunen. Födelseöverskottet uppgick till 553 personer under året och det summerade flyttningsöverskottet till 1 957 personer. Under 2018 hade Linköping den sjätte största befolkningstillväxten i landet.

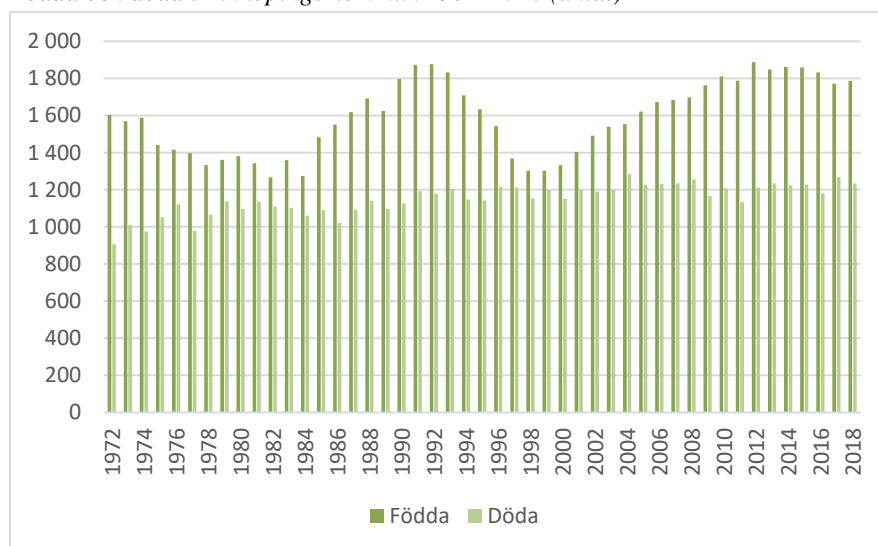
Årlig befolkningstillväxt i Linköpings kommun 1972-2018 (antal)

Antal födda och döda i Linköping

Födelseöverskottet ökade något under 2018 till 553 personer. Det har varit förhållandevis stabilt och pendlat mellan 500 och 650 personer under de senaste fem åren. Antalet födda uppgick till 1 787 barn (1 771) och antalet döda till 1 234 personer (1 268). Ett betydande födelseöverskott är kännetecknande för Linköpings kommun.

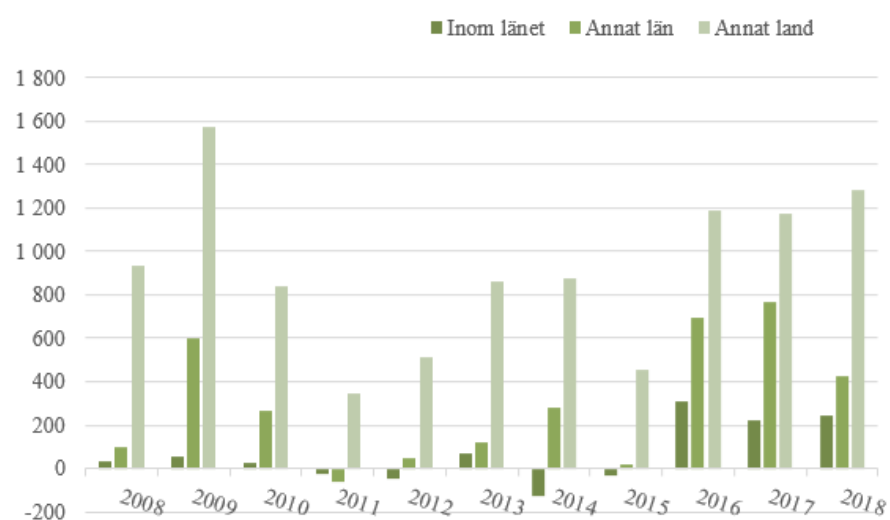
Födda och döda i Linköpings kommun 1972-2018 (antal)

Flyttnetto

Flyttnettot till Linköping minskade till 1 957 personer (2 162). Flyttnettot var positivt både i förhållande till andra kommuner i landet och i förhållande till andra länder. Flyttnetto inom landet uppgick till 672 personer (986) och från utlandet uppgick det till 1 285 personer (1 176).

Nettoflyttning efter flyttningsregion för Linköpings kommun 2008-2018 (antal)

För tredje året i rad hade Linköping samtidigt betydande flyttningsoverskott gentemot såväl andra kommuner inom Östergötlands län, kommuner i andra län och från andra länder. Framförallt har det på nytt varit ett mycket stort positivt flyttningsskott i förhållande till andra länder. Under 2018 var det framförallt personer från följande födel-seländer, vid sidan om Sverige som befolkningen ökade, Syrien, Indien, Afghanistan, Somalia, Bangladesh och Iran.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten var tämligen oförändrad i Linköping under 2018. Antalet öppet arbetslösa samt personer i program med aktivitetsstöd uppgick i oktober 2018 till 4 601 personer, vilket var 29 personer fler än vid motsvarande tid-punkt ett år tidigare. Det kan dock noteras att det var 1 553 personer färre än i oktober 2012.

Arbetslösa 16-64 år i Linköping i oktober 2008-2018, (antal)

Andelen öppet arbetslösa uppgick i oktober till 2,5 procent av befolkningen och andelen personer i program med aktivitetsstöd till 2,1 procent. Summerat innebär det med andra ord att 4,6 procent av befolkningen i åldern 16-64 år var arbetslösa, inklusive program med aktivitetsstöd i oktober 2018. Det var exakt samma andel som ett år tidigare. Detta kan exempelvis jämföras med 6,3 procent 2012 och 6,5 procent 2010.

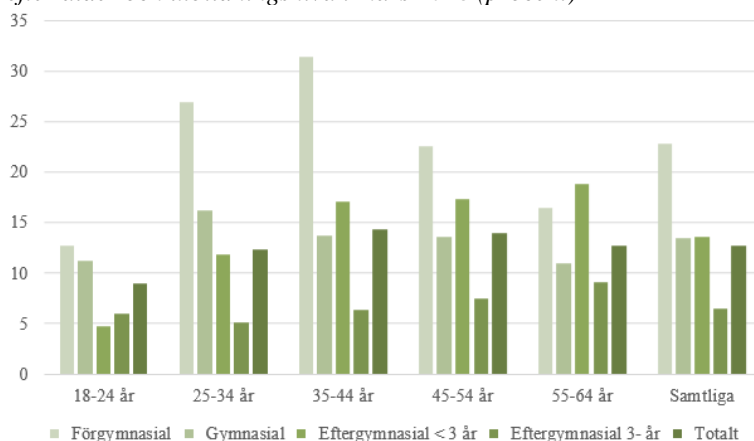
Andel arbetslösa inklusive program med aktivitetsstöd 16-64 år av befolkningen i Linköping, oktober 2008-2018 (procent)

13,2 procent av den utrikes födda befolkningen var arbetslösa, inklusive program med aktivitetsstöd, vilket var 0,4 procentenheter högre än ett år tidigare. Det innebär att arbetslösheten för den utrikes födda befolkningen börjar närma sig de nivåer som visades under åren 2012 och 2013.

För de utrikes födda är det mycket tydligt att utbildningsnivån har stor betydelse för möjligheterna att erhålla ett arbete.

Öppet arbetslösa och personer med aktivitetsstöd, utrikes födda i Linköping efter ålder och utbildningsnivå i mars 2018 (procent)

I de ur ett arbetsmarknadsperspektiv betydelsefulla åldersgrupperna mellan 25 och 54 år är det mycket tydligt att de utrikes födda som enbart har förgymnasial utbildning har svårt att erhålla ett arbete, samt att de utrikes födda som har en eftergymnasial utbildning på tre år eller mer har en förhållandevis låg arbetslöshet. Mellan dem med gymnasial respektive kort eftergymnasial utbildning är däremot skillnaden inte speciellt stor i dessa åldersgrupper. De befinner sig också på en arbetslöshetsnivå ungefär mittemellan de båda andra utbildningsgrupperna. Noterbart är också att med stigande ålder ökar andelen arbetslösa med lång eftergymnasial utbildning. Förmodligen hör det ihop med att förhållandevis många av de yngre utrikesfödda akademikerna har läst vid universitet i Sverige. Något som de i åldern 45 år eller äldre inte har gjort i samma utsträckning.

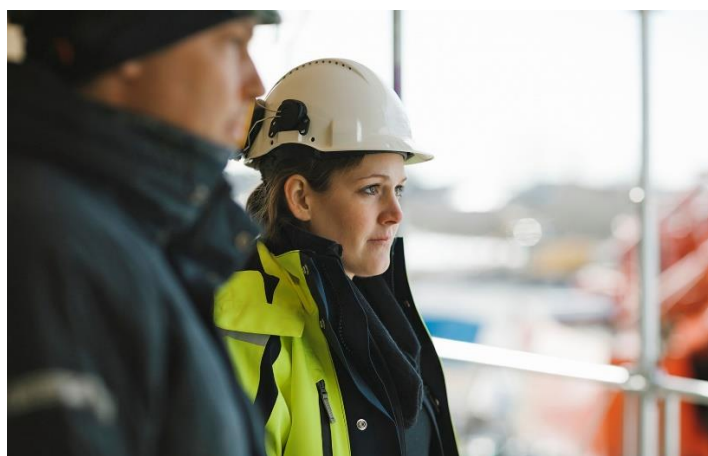
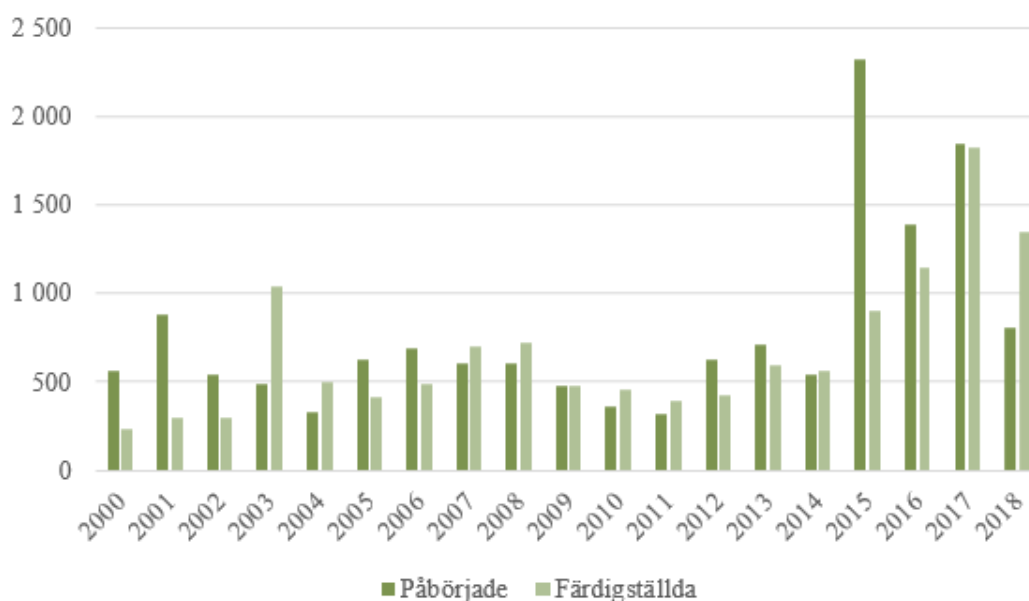
Mellan 2017 och 2018 ökade i första hand arbetslösheten för dem med förgymnasial utbildning i åldern 35-44 år och för dem med gymnasial utbildning i åldern 25-34 år. För dem med kort eftergymnasial utbildning minskade arbetslösheten tydligt för dem i åldern 18-24 år medan den ökade tydligt i åldern 35-44 år.

Bostäder

De senaste årens rekordsiffror när det gäller bostadsbyggandet kunde inte upprätthållas under 2018. Antalet påbörjade bostäder minskade med 1 043 bostäder från 1 844 till 801 bostäder. Framförallt var det under hösten som väsentligt färre bostäder än tidigare påbörjades. Vid sidan om att byggnationen av drygt 170 studentbostäder påbörjades i december 2018 påbörjades drygt 50 bostäder i kommunen under det andra halvåret 2018. Sedan sekelskiftet har nu ungefär 14 700 lägenheter påbörjats i Linköping, 77 procent av dem har varit i flerbostadshus. I genomsnitt har 773 bostadslägenheter påbörjats per år sedan sekelskiftet.

Under 2018 färdigställdes 1 347 bostäder i Linköpings kommun, vilket var 476 färre än 2017. I genomsnitt har det färdigställts 664 bostäder per år sedan sekelskiftet. 24 procent av de färdigställda bostäderna 2018 var i småhus. I uppgifterna om antalet nybyggda bostäder ingår inte ombyggda lägenheter.

Antal påbörjade och färdigställda bostäder i Linköpings kommun 2000-2018

Jämförelse med andra kommuner

Jämförelser görs med andra kommuner för att kunna utvärdera resultat och kvalitet på kommunens tjänster. Linköping deltar i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) undersökning Kommunens Kvalitet i Korseth (KKiK). Undersökningen består av 37 nyckeltal fördelade på tre områden. Syftet är bland annat att informera om kvaliteten på den kommunala servicen. Under 2018 deltog cirka 260 kommuner i undersökningen.

Linköpings resultat jämfört med övriga kommuner

■ Bästa 25 %   ■ Mittersta 50 %   ■ Sämsta 25 %   □ Ingen uppgift

Gruppen större stad, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten. Ingår i huvudgruppen Större städer och kommuner nära större stad.

Barn och unga

Mått	Linköping				Genomsnitt alla kommuner 2018	Genomsnitt större stad 2018
	2015	2016	2017	2018		
□ Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	29				62	54
■ Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5,3	5,1	4,9		5,1	5,1
■ Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	141 167	144 857	153 086		147 445	146 747
■ Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	70	73	75	72	71	71
■ Elever i åk. 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	92,0	89,7	89,1	90,1	87,8	88,4
■ Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	83,6	83,8	78,8	80,9	81,9	81,6
■ Elever i åk. 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)		74,2		73,9	66,7	70,6
■ Elever i åk. 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		85,1		80,8	80,9	82,4
■ Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	97 821	105 554	109 819		110 117	100 393
■ Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	70,7	76,0	71,0	77,5	65,3	70,9
■ Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	106 755	114 772	116 581		129 278	115 796

Stöd och omsorg

Mått	Linköping				Genomsnitt alla kommuner 2018	Genomsnitt större stad 2018
	2015	2016	2017	2018		
■ Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt – förbättrad situation, andel (%)		77	77	73	76	78
■ Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	65	68	71	70	79	74
■ Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	19	21	21	8	15	16
■ Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	5 266	5 260	5 469		4 049	5 030
■ Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	391	346	162	87	150	227
■ Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel (%) av maxpoäng	78	70	72	74	83	80
■ Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)					74	74
■ Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl. SFB, kr/inv	5 830	6 247	6 399		6 473	7 231
■ Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	79	70	64	43	53	52
■ Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	12	12	12	12	15	15

<i>Forts.</i>						
Mått	Linköping				Genomsnitt alla kommuner 2018	Genomsnitt större stad 2018
	2015	2016	2017	2018		
■ Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	71	71	71	63	69	69
■ Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	79	79	82	81	82	79
■ Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	91	91	90	88	91	87
■ Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	186 767	195 983	203 226		243 986	235 008

Samhälle och miljö

Mått	Linköping				Genomsnitt alla kommuner 2018	Genomsnitt större stad 2018
	2015	2016	2017	2018		
■ Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)			90	86	80	86
■ Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)		44	33	42	53	44
■ Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)		78	79	87	85	88
■ Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85,2	85,2	85,2	86,6	84,3	84,5
■ Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	72	72	72		53	69
■ Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)		27	31		33	39
■ Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	27	30	35		37	38
■ Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI		73	75		71	71
■ Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	42	44	42		40	46
■ Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	66,2	68,5	69,5	55,8	35,0	56,8
■ Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året enligt Ekomatcentrum, andel (%)	24	25	32		29	41

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar kommunens samlade verksamhet. I årsredovisningen ingår en sammanställd redovisning som omfattar Linköpings kommun och koncernen Linköpings Stadshus AB. En mer utförlig beskrivning av kommunens verksamheter redovisas i "Nämndernas verksamhetsberättelser" som kan laddas ner från kommunens hemsida, där redovisar varje nämnd en uppföljning av nämndens mål och en bedömning av måloppfyllelsen. Dessutom finns årsredovisningar för bolagen att ladda ner från respektive bolags hemsida.

Uppföljning av indikatorer som följer nämndernas basuppdrag finns i årsredovisningens bilaga.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Bedömningen av utvecklingen inom den politiska viljeinriktningen baseras på utfallet för de nämndmål som nämnderna kopplat och fastställt i internbudget 2018 samt hur kommunen arbetat för att nå utveckling inom kommunfullmäktiges övergripande mål. Inom fullmäktiges övergripande 11 mål visar resultatet att utvecklingen går åt rätt håll och många förbättringsarbeten pågår. Av totalt 81 nämndmål har 43 uppnåtts, 28 visar en positiv utveckling där målet devis har uppnåtts och 10 visar på en negativ utveckling där målvärdet inte har uppnåtts.

Den sammantagna bedömningen är att kommunens verksamhetsmål lever upp till en god ekonomisk hushållning. Bedömningen baseras på uppföljningen av fullmäktiges kommunövergripande mål, nämndmål och basuppdrag samt jämförelser med andra kommuner.

Här presenteras en sammanfattning av nämndernas mål och resultat med koppling till kommunfullmäktiges övergripande mål. Presentationen innehåller exempel från nämndernas verksamheter under 2018. I det här avsnittet sammanfattas också den sammantagna utvecklingen för strategiska utvecklingsuppdrag och prioriterade styrdokument utifrån nämndernas verksamhetsberättelse.

Kommunfullmäktiges övergripande mål

I Linköping ska fler människor nå egen försörjning

- Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd har minskat. Kostnaden för ekonomiskt bistånd ökar trots det vilket främst beror på att utbetalningar per hushåll och månad ökar. Andelen med långvarigt ekonomiskt bistånd är fortfarande hög varför ett fortsatt riktat arbete behöver ske. En genomlysning av medborgare som finns i försörjningsstöd har genomförts. Den visar att många är redo att gå ut i utvecklande insatser för att närma sig självförsörjning. Ett arbete pågår för att erbjuda fler individuellt anpassade insatser för de individer som bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande och en satsning på 500 nya tjänster för att öka sysselsättningen bland personer som har svårt att hitta arbete görs.
- Arbetsmarknadssatsningen har resulterat i att 17 procent gått vidare till arbete och 13 procent till studier. Från Jobb- och kunskapstorget har 20 procent gått vidare till arbete och 11 procent till studier.
- Centrum för vuxenutbildning har inrättats. Det är en ny enhet som samlar vuxenutbildningens kommunövergripande funktioner och myndighetsutövning i Linköpings kommun. Det är en sammanhållen organisation för vuxenutbildning som ger förutsättningar för effektiv ledning, styrning och verksamhetsuppföljning.

En kommun med växande näringsliv

- Ett näringslivsråd har bildats med representanter från de stora organisationer som samlar näringsliv, företagare och fastighetsägare samt från Linköpings universitet (LiU). Syftet är att föra en strategisk dialog för en gemensam syn kring prioriterade utvecklingsområden och insatser som gynnar Linköpings långsiktiga utveckling.
- En kommungemensam företagsservice inrättades i januari 2018. Företagsservice ger information och vägledning så att företagare lätt kan komma vidare med sin idé. Bygglovskontoret, miljökontoret och kommunlantmäteriet har haft kvällsöppet och genomfört fem besök på småorter på landsbygden där besökare kan föra en direkt dialog med handläggarna på plats.
- Linköpings kommun har genomfört och aktivt medverkat vid flera välbesökta näringslivsforum som exempelvis kommunens näringslivsdag, Linköpings näringslivsgala och näringslivsmässa, Business Arena Stockholm, Östgötamarknaden samt andra upplagan av East Sweden Business Meeting.

En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor

- Barngruppernas storlek har minskat på förskolorna i Linköpings kommun och det är idag fem barn per årsarbetare. Det har gjorts en förstärkning av lärartätheten med hjälp av lågstadiesatsningen och riktade statsbidrag. Från och med februari 2018 erbjuds alla barn som har föräldraledigplats, arbetslöshetsplats eller allmän förskoleplats att få vara i förskolan fyra timmar per dag.
- Samtliga skolor har erbjudit någon form av extra stöd i skolarbetet till alla elever. Lov- och sommarskolor har erbjudits i olika former, bland annat har elever i årskurs 9 deltagit i sommarskola för att få behörighet i gymnasieskolans nationella program.
- Behörigheten till gymnasiet för Linköpings eleverna i de kommunala skolorna ökar. Bland flickorna uppnår 84,3 procent behörighet, medan motsvarande resultat för pojkarna är 78,1 procent. Meritvärdet hos elever i de kommunala skolorna har gått upp från 218,2 poäng till 221,6.
- Andelen elever med examen inom fyra år har ökat från 71,0 till 77,5 procent. Som ett led i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete har flera olika insatser genomförts i syfte att öka andelen elever med gymnasieexamen. En uppföljning har gjorts av elevernas frånvaro i förhållande till examensgrad där uppföljningen visar ett tydligt samband mellan hög närvaro och examensgrad. Arbetet med att öka elevernas närvaro fortsätter.
- Förhandsbedömningar och utredningar avseende barn ska göras inom den tid lagstiftaren angett, vilket inte uppfylls idag. Åtgärder har vidtagits för att komma tillrätta med väntetiderna och för att uppnå en mer effektiv handläggning.
- Inom socialförvaltningen utvecklas arbetsformerna för att gynna brukare och klienters delaktighet samt för att möta det ökade antalet ärenden. Bland annat påbörjas ett införande av automatiserat beslutsstöd och röststyrd journalföring men även mer mobila arbetsätt inom socialförvaltningen.

En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv

- Under 2018 har en stor utmaning varit att verkställa behovet om boende med särskild service SoL och LSS. Efterfrågan har varit större än utbudet varför beslut om insats inte kunnat verkställas inom tre månader. Utbyggnadsplanen täcker inte behovet av platser varför utbyggnaden av platser behöver ske på annat sätt. Detta görs bland annat genom att se hur andra lokaler kan byggas om och omställas.
- Sedan april finns IT-guider som är ett koncept där unga nyanlända ungdomar boende i Linköping hjälper besökare, främst seniorer, med internet, datorer och surfplattor på utvalda träffpunkter. Besökarna får hjälp med att bli digitala medborgare medan ungdomarna utvecklar sitt språk och sitt kontaktnät i lokalsamhället.
- Andelen barn 0-12 år som inte återkommer till socialtjänsten ett år efter avslutad utredning ökar. Andelen uppgår i augusti till 87 procent vilket är en förbättring med 8 procent jämfört med tidigare år.
- Linköping kommuns handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck antogs under året. Syftet med handlingsplanen är att tydliggöra hur kommunens verksamheter tillsammans kan förebygga, upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck.
- Under året har idrottshallen Brokind invigts och projekteringsarbetet med ny simhall fortlöper.

En ekologisk hållbar kommun

- Utifrån kommunens ambitioner inom ekologisk hållbarhet och Linköpings mål om koldioxidneutralitet har Linköpingsinitiativet etablerats, det är en treårig samverkansplattform mellan kommunen och några av de större, mest energiintensiva företagen i Linköping. En handlingsplan för koldioxidneutralt Linköping är fastställd. Syftet med handlingsplanen är att tydliggöra och utveckla kommunkoncernens åtgärdsarbete i riktning mot målet om ett koldioxidneutralt Linköping 2025.
- En Hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern och ett nytt solelprogram för Linköpings kommun har antagits. Solelprogrammet ska bidra till att öka produktionen av solel i kommunkoncernen, men även inspirera övriga boende och verksamma i Linköping. Ett kemikalieprogram har tagits fram som anger riktlinjer för hur användningen av hälso- och miljöskadliga kemikalier ska minska i kommunal verksamhet, kommunala bolag och i verksamhet som upphandlas av kommunen.
- Naturvårdsprogram för Linköpings kommun samt en handlingsplan för naturvården åren 2018-2022 är antaget. Programmet ska samla kunskapen om natur och naturvård inom kommunen och visa kommunens ambitioner för naturvårdsarbetet genom målområden, strategier och åtgärder vilka på olika sätt kan bidra till att bevara och utveckla naturvärden och vara en del i ett långsiktigt uthålligt samhällsbygge.
- Cykellänken Ryd är invigd. Det är en attraktiv, säker och tydligt definierad cykel- och gångbana som länkar samman Ryd med innerstaden och är ett sätt att minska avstånden mellan stadskärnan och Linköpings yttre stadsdelar. Den andra Cykellänken som går till Skäggetorp invigs vintern 2019.

- Resevaneundersökningen visar att andelen resor med bil har minskat samtidigt som andelen resor med cykel, el-cykel eller moped har ökat. Undersökningen om stadskärnas attraktivitet visar att nästan nio av tio anser att tillgängligheten till busshållplatser i stadskärnan är god.

Fler bostäder för en växande kommun

- Årets antagna detaljplaner innehåller 649 bostäder och årets startade planer innehåller 1 179 bostäder. Antalet färdigställda bostäder uppgår preliminärt till 1 420 lägenheter. Drygt 6 000 bostäder ligger i pågående detaljplaner vilket innebär en god planberedskap.
- Medelhandläggningstiden för bygglov är 4,4 veckor vilket kan jämföras med lagstadgade handläggningstider enligt plan- och bygglagen på maximalt 10 veckor.
- Stadsbyggnadsprojektet Berga har påbörjats med syftet att främja byggande av bostäder med lägre hyresnivå. Projektet ska också utveckla metoder för att samverka i stadsbyggnadsprojekt genom tidig byggherresamverkan. Under 2018 har bland annat en markanvisningstävling för 500 bostäder genomförts där markanvisningsavtal tecknats med fem byggherrar som tillsammans med kommunen ska utveckla området vidare.

En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet

- Samhällsbyggnadsnämnden fortsätter arbetet med utvecklingen av stadsdelarna Skäggetorp, Ryd och Berga för att stadsdelarna ska få en tydligare koppling till övriga staden samtidigt som ny bebyggelse ska tillföras för att få en större blandning av bostäder och upplåtelseformer.
- Kommunen bedriver socialt områdesarbete i Berga och Lambohov. Syftet är att skapa större närhet till boende och brukare, skapa bättre förutsättningar för samarbete med andra aktörer i området och utveckla det förebyggande och stödjande arbetet. Ett särskilt fokus finns på att utveckla, förfina och fördjupa samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, familjecentral och vårdcentral. Arbetet följs upp i samverkan med FoU Centrum. Det uppsökande och förebyggande arbetet har förstärkts och utvecklats genom förändrat fältuppdrag, förstärkt brottsförebyggande arbete, fler föräldrastödjande insatser samt inrättande av ytterligare en familjecentral i Tannefors. Ett tvärkompetent team har utvecklats (skola/socialtjänst) där särskilt samordnat stöd riktas till familjer med komplex problematik. Målsättningen är att barnen ska er hålla godkända betyg.
- Kommunen fick under året möjlighet att söka statliga bidrag för arbete mot minskad segregation. Ansökningarna beviljades och under hösten har arbete inletts med en kartläggning av arbetet inom kommunen.
- I augusti 2017 togs första spadtaget för Agora - en kreativ mötesplats i Skäggetorp. Kultur- och fritidsnämnden har fortsatt arbetet med utvecklingen av Agora där verksamheten beräknas vara i drift under första kvartalet 2019.

En kreativ kommun

- Linköpings kommuns nya idrottspolitiska program "aktiv genom hela livet" antogs i juni, programmet fokuserar på jämställdhet, inkludering och att människor ska kunna vara aktiva hela livet. Programmet ska ge stöd och vägledning för kommunens olika nämnder i deras arbete med idrottsverksamhet.
- Kulturnoden Skylten – Linköpings kreativa kraftkälla har invigts efter en renovering. Skylten är ett centralt kulturcenter för alla åldrar och konstnärliga uttryck.
- Friluftsmuseet Gamla Linköping har utvecklat besöksverksamheten genom utvecklad programverksamhet, utveckling av Vallaskogen och en nysatsning på militärhistorien.

En kommun med bra arbetsvillkor

- Utvecklingen visar en fortsatt hög personalomsättning och det är svårt att rekrytera personal till de mest personalintensiva verksamheterna inom vård, skola och omsorg.
- På socialförvaltningen har stressindex minskat från 24 till 13, det betyder att den upplevda stressnivån minskat. Genomförda insatser har varit inriktade på det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Projektet Alternativa kompetenser har genomförts inom barn och unga (socialförvaltningen) med syfte att se över möjligheten att rekrytera medarbetare som inte är socionomer. Projektet har visat att den främsta alternativa kompetensen är beteendevetare. Inom skolan har ett pilotprojekt genomförts där nya yrkesroller prövats för att frigöra tid för lärare. Projektet har utvärderats men ytterligare en utvärdering ska göras, därefter avses befattningarna tydliggöras för att implementeras i andra delar av organisationen.
- ESF-projektet Arbetsshoppet ska få fler arbetslösa att jobba inom vård och omsorg. Syftet med projektet som löper under tre år är att erbjuda ett rakare spår till utbildning och anställning inom vård och omsorg, samt erbjuda personer individuellt stöd så att de blir anställningsbara.

En ekonomiskt hållbar kommun

- Målavstämning görs under rubriken ” Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning - En ekonomiskt hållbar kommun” på sidan 24.

En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt

- Linköping blev utsedd till Årets stadskärna 2018. Utmärkelsen delas ut till den svenska stad eller ort som visar på störst framsteg, utveckling och förnyelse av centrum. Linköping fick priset för sitt långsiktiga arbete och för att Linköping lyckats behålla och förnya centrum genom att ta ut svängarna. Stadens aktörer har funnit varandra och hjälper varandra med värme, omtanke och generositet.
- Tidskriften Fokus presenterade i maj sin årliga ranking ”Här är det bäst att bo”. Linköping kom på andra plats bland stadskommuner och på sjunde plats i den totala rankingen. Linköping kom även på femte plats i underkategorin ”Bäst att vara ung”.
- Naturskyddsföreningen rankade i maj Sveriges bästa naturvårdskommuner. Linköpings kom på en andra-plats bland större städer.
- Cykelfrämjandet har utsett årets cykelfrämjarkommun 2018. Linköping deltog för sjätte gången i Kommunvelometern och fick i år sitt bästa resultat hittills (53,5 poäng) vilket ledde till en andra plats tillsammans med Lund som toppade förra årets granskning. Utmaningen framåt blir att fortsätta prioritera cykling genom att jobba långsiktigt och strukturerat.
- I början av året öppnade Litauen ett honorärkonsulat i Linköping då Litauens ambassadör Algimantas Rimkunas deltog. I maj gjorde ambassadören ett återbesök för att utveckla samverkan ytterligare.
- Kommunen deltar i det internationella projektet Varaktig Inkludering i Samhället (VISA) som handlar om att minska långtidsarbetslösheten i Östra Mellansverige.

Styrande dokument

Upphandlings- och inköpspolicy för Linköpings kommun

För att de prioriterade områdena i upphandlingspolicyn ska bli verklighet i upphandlingar har flera insatser genomförts under 2018. För att tillvarata och värda konkurrensen har dialogmöten genomförts med företag. Kommunen har haft dialog inför annonsering av upphandlingar i form av RFI (request for information) och externa remisser, men även genom att träffa företag från en specifik bransch för att prata om upphandlingsstrategier. Därutöver har större informationstillfällen hållits om hur du kan bli leverantör till Linköpings kommun.

För att säkerställa att kommunen genom upphandlingar jobbar för en miljö- och klimatomfattigt samt socialt hållbar utveckling har en arbetsmetod tagits fram som kommunen kommer arbeta med framåt. Kommunen har under 2018 inventerat kommunens upphandlingsplan för att identifiera vilka upphandlingar det kan vara lämpligt att ställa krav på sysselsättningskrav, krav har hittills i år ställts inom entreprenader och vårdboenden. Arbetsrättsliga villkor ställs i upphandlingar i upphandling av vårdboenden. Inom lokalvårdsupphandlingar kommer krav på arbetsrättsliga villkor att ställas i kommande upphandlingar. På entreprenadsidan pågår en analys för att se hur kraven ska ställas.

Under 2018 har en inventering gjorts för att identifiera upphandlingsområden där innovation kan vara lämplig. Här handlar arbetet om förändrade tankesätt vid upphandlingar och om att våga ställa funktionskrav i upphandlingar. Hittills har kommunen, genom Omsorgsförvaltningen, bara påbörjat en upphandling med tydlig innovativ inriktning under 2018.

Ett prioriterat arbete har varit att säkerställa att kommunen har en effektiv inköpsorganisation där rätt person gör inköp och att inköpen sker av rätt produkt. För att åstadkomma detta har det varit prioriterat att se över inköpsorganisationen avseende antalet inköpsbehöriga och deras ansvar, roller och mandat. Fokus har även varit att öka e-handelstroheten (det vill säga hur många av beställningarna från kommunens e-handelsleverantörer som skett med kommunens e-handelsverktyg). I december uppgick e-handelstroheten till 46 procent i kommunen. En ökad e-handelstrohet skulle ge en ekonomisk besparing i både administration och i varukostnad.

För att säkerställa att kommunen får den kvalitet som efterfrågats i upphandlingarna har krav ställts på kommunens upphandlingsfunktioner att i samband med upphandlingar ta fram en uppföljningsplan. Detta för att säkerställa att uppföljning sker under avtalsperioden i de upphandlingar som kommunen gör och därmed säkerställa att kommunens krav efterföljs.

Digital agenda för Linköping 2017-2019

Digital agenda för Linköping 2017-2019 (KS 2017-03-14 § 126) utgår från den nationella ambitionen Digitalt först. Agendan ger vägledning och ska vara ett stöd till kommunens nämnder och verksamheter i arbetet med att prioritera, planera och genomföra digitala utvecklingsinsatser. Agendan anger fyra prioriterade områden för kommunen; skola, omsorg, administration och innovation.

Ett antal digitaliseringsprojekt pågår inom samtliga fyra områden. Ett nytt strategidokument ”Strategi för digitalisering” som utgår från den nationella strategin för digitalisering av skolväsendet 2018-2022 (U2017/04119/S) har tagits fram inom skolan som ska implementeras under hösten. Det är av vikt att strategin möter den Digitala agendan och att resultaten följs upp i delårsrapporter och årsredovisning. Ett nationellt införande av programmering med en tillhörande stor kompetensutvecklingsinsats och införande av digitala prov är exempel på aktiviteter som just nu där förväntade effekt av insatserna bör tydliggöras och följas upp.

Inom omsorg ges en tydlig och klar bild hur prioriterad digitalisering är för att tackla framtida utmaningar. Informationsförsörjning i form av tillgängliga vårdinformationssystem, successivt införande av mobila arbetssätt och en nu igångsatt verksamhet inom tids och insatsregistrering ger möjligheter att skapa en bättre vård och omsorg för brukarna. Det ger förutsättningar för de anställda att genomföra ett bra och effektivt arbete. Inom område omsorg har även satsningar för att etablera digital infrastruktur i form av fiberanslutningar till allmänna utrymmen i äldre- nämndens boenden gjorts och en etablering av pekplattor för personalen. Tillgång till digital infrastruktur ger möjligheter för nästa vårdutvecklingssteg vilka det finns stora förhoppningar på. Detta steg kommer inkludera sensortechnologi vilken kommer göra det möjligt att ge en bättre och säkrare vård mer resurseffektivt. En förutsättning för att kunna hantera den data som kommer genereras i stor skala kunskap om hur datorstödd intelligens (AI) kan hjälpa verksamheten.

Effektiv administration slår igenom alla nämnder och påverkas starkt av samarbetsplattformar, administrativa stöd-system och dokumenthantering. I område administration uppfattas miljön som robust trots att inga nya generationer av stöd har implementerats de senaste åren. Det påverkar den generella upplevelsen av verktygen. Pågående projekt innefattar införande av e-lärande, digitalisering av stadsarkivet och implementation av analysverktyg för Linköpings datakällor. Inom socialtjänsten drivs ett projekt för automatisering av biståndshandläggning, projektet är försenat men under uppstart.

Inom område innovation finns testbäddar för innovationsprojekt och innovationshubbar för ”internet of things” initierade på flera håll i kommunen. Öppen data finns direkt tillgängligt på en nivå som är ledande i Sverige.

Alla digitaliseringsinsatser kräver mycket energi att implementera varför effekten av genomförda projekt inom kommunen behöver tydliggöras och lyftas. Här ingår att nyansera projekt innan de initieras och att integrera avslutade digitaliseringsprojekt i ordinarie verksamhetsuppföljning. Varje nämnd ansvarar för att följa upp hur de arbetar med digitalisering för att nå fullmäktiges övergripande mål.

Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna och följa upp nämndernas arbete med genomförandet av den digitala agendan. Uppföljningen visar att arbete behöver inriktas på att skapa en helhetsbild över den digitala arkitekturen och den användarupplevelse medborgarna ska få av Linköping. Det behövs också metoder för hur frågeställningar kring automatisering av digitala arbetsuppgifter, datorstödd intelligens och nya organisationsformer som digitaliseringen ger möjlighet till ska hanteras.

Informationssäkerhetspolicy

Digital agenda för Linköping 2017-2019 och kravet från verksamheter samt medborgare om 24-timmarsmyndigheten ställer höga krav på informationssäkerhet (tjänster som är digitaliserade för behov). Arbetet med informationssäkerhetshandboken är nödvändigt för att en kommun av Linköpings storlek ska kunna möta PM3, NIS-direktivet², ledningssystemet LIS/ISO 27000, Dataskyddsförordningen (GDPR) samt digital lagring i arkiv (LTA). Informationssäkerhetsboken är ett omfattande arbete som fördröjts under året men har nu färdigställts. En första version är ute på remiss.

Implementering av Informationssäkerhetsboken kommer att vara av omfattande art för att säkerställa efterlevnad. Systemhjälp kommer att behövas för att stödja efterföljandet av direktiven i boken. Konsekvenserna av oplanerade driftavbrott i informationssystem blir större och mer oöverskådliga och riskerar att påverka samhällsviktiga funktioner allt mer. Detta ställer krav på att en kommun/kommunkoncern innehar robusthet i system samt bland annat cyberförsäkringar.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Personal- och kompetensförsörjning

Nämnder och förvaltningar har arbetat med att utveckla arbetets organisering och processer både ur ett hälsoperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv för att bidra till att lösa den framtida bemanningen. Ett nytt arbetstidsavtal har tecknats för vuxenutbildningen i syftet att säkerställa en kontinuerlig utbildningsverksamhet under hela året samtidigt som de villkor som erbjuds lärare ger tid för planering, reflektion och utveckling. Arbetet pågår för att teckna ramavtal om arbetstidsmodeller för lärare även i gymnasieskolan utifrån de piloter som genomförts i grundskolan. Fortsatta satsningar på kompetensutveckling pågår såsom fort- och vidareutbildning för lärare, både via lärarlyftet och andra satsningar. Andra yrkesroller i skolan såsom mentorer och lärarassistenter har

² NIS-direktivet trädde i kraft i hela EU 2018 och ställer nya krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. De nya reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och vissa digitala tjänster.

prövats och praktikplatser erbjuds för lärarassistentstudenter inom ramen för yrkeshögskolans utbildning. Projekt har inletts för att pröva om digitalisering kan frigöra tid för till exempel lärare.

Satsningar under året mot vård och omsorgspersonal har varit lyckade, bland annat validering/komplettering av de som saknar undersköterskekompetens, vidareutbildning av undersköterska och kompetenslyftet. En satsning genomförs inom ramen för ESF projektet ”arbetsshoppen” som syftar till att öka antalet anställda i vården. Validering och utveckling av karriärvägar till stödassistenter och stödpedagoger pågår också som planerat.

Ett projekt ”Alternativa kompetenser” har genomförts inom barn och unga med syfte att se över möjligheterna att rekrytera medarbetare som inte är socionomer. Utbildning i socialrätt erbjuds för medarbetare som saknar detta. Kompetenstrappan är numera implementerad och det finns en årlig planering för utbildningar. En ny yrkeskategori har införts ”verksamhetsstödjare/processtödjare” som har till uppgift att avlasta cheferna. Mentorskoncept finns och utvecklas successivt.

I arbetet med hållbart arbetsliv har en större utredning kring sjukfrånvaron genomförts med extra fokus på de yngre åldersgrupperna där sjukfrånvaron ökar. Denna har resulterat i ett antal kommungemensamma åtgärder såsom införande av digital rehab system och stärkt uppföljning av sjukfrånvaron samt stärkt stöd till chefer. Framjande arbetsmiljöprojekt med fokus på för social och organisatorisk arbetsmiljö pågår i syftet att skapa hållbara organisation och sänkt sjukfrånvaro på flertalet förvaltningar.

Införandet av Rätt till önskad högre sysselsättningsgrad fortskrider och en handlingsplan är beslutad för 2019. Målet med ett fullt införande till år 2021 ligger fast. Utveckling av löneöversynsmodeller pågår i dialog med de fackliga organisationerna. Syftet är att på ett bättre sätt utveckla dialogen mellan chef och medarbetare om måluppfyllelse, resultat och lön. En ny riktlinje för lönebildning är under framtagande.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en stor utmaning. Förvaltningarna lyfter svårigheterna i att bemanna och många av de utannonserade tjänsterna inom till exempel förskolan och vård/omsorg har behövt besättas med medarbetare som saknar rätt utbildning. Det krävs därför att vi ökar taken i att föra in nya vägar till kompetensförsörjning utöver mer traditionellt kompetensförsörjningsarbete, med fokus på andra sätt att organisera och fokus på digitalisering för att frigöra tid för kärnuppdraget.

Lokaler

De lokalintensiva nämnderna har fått i uppdrag att gå igenom nämndens lokalförsörjningsplan för att hitta effektiviseringsmöjligheter och synergieffekter i lokalnyttjandet i syfte att få ned den totala kostnadsnivån för lokaler. Nämnderna har även fått i uppdrag att ta fram förslag till hur framtidens lokaler ska utformas för att stödja verksamheten på bästa sätt samtidigt som hög effektivitet i lokalnyttjandet uppnås. Det kan konstateras att för att kunna göra detta på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt behövs en flerårig planering över nämndgränserna. Förvaltningarna och Lejonfastigheter gör tillsammans en gemensam planering för att nå optimala och kostnadseffektiva lösningar och samnyttjande av lokaler. Exempel på detta är nya Vasahallarna samt nya Kungsbergskolan, där lokalerna enligt planeringen ska nyttjas effektivt över dygnets timmar och veckans dagar. Här behövs nya förhållningsätt och effektiva mätmetoder utvecklas.

Samtliga lokalintensiva nämnder arbetar med strategisk lokalplanering och omvärldsbevakning avseende sina respektive typer av verksamhetslokaler. För skolans del inbegriper det framtida pedagogik och inlärningsmetoder och hur de så effektivt som möjligt ska stödjas av lokalutformning och lokalnyttjande.

Samtliga nämnder har haft svårt att göra jämförelser med andra kommuner avseende lokalkostnader och lokalkostnadsutveckling. Det finns dåligt med tillgänglig statistik inom området. Arbete pågår för att via nätverk Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) få till stånd insamling av data från Sveriges kommuner.

Under våren beslutade Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen om en ny organisering, styrning och ledning av kommunala verksamhetslokaler. En stor del av hösten har kommunens förvaltningar och Lejonfastigheter arbetat tillsammans med det nya uppdraget att ta fram en kommunövergripande lokalförsörjningsprocess. Arbetet kommer att fortsätta under 2019 och även innefatta kompetensinventering och organisationsdesign. Från och med 2020 är det tänkt att nämnderna enbart ska vända sig till Lejonfastigheter när det gäller behov av lokaler. Lejonfastigheter får ett utökad uppdrag att arbeta med hela kommunens lokalförsörjning kopplat till nämndernas verksamhetsutveckling, uppsatta mål och demografiska förändringar.

Under hösten fastställde kommunstyrelsen nya riktlinjer för kommunens administrativa lokaler. Kommunens olika förvaltningar behöver samordnas så att stordriftsfördelar när det gäller kringtjänster såsom reception-, mötes- och konferensrum etcetera optimeras samtidigt som lokalerna nyttjas mer resurseffektivt. Riktlinjerna innebär också att ett mer aktivitets/funktionsbaserat arbetssätt ska eftersträvas och lokalerna ska stödja detta. Det innebär en blandning av egna kontorsrum, öppna kontorsytor, tysta rum, grupprum med mera. Lokalytan per arbetsplats kommer över tid att minska, vilket på sikt även innebär minskade lokalkostnader.

Digitalisering

Linköpings kommun etablerar förvaltningsmodellen PM3 för att underlätta för digitaliseringsarbetet. Modellen möjliggör styrning av både förvaltning och utveckling med hjälp av kommungemensam styrning och prioritering. Genom en förvaltning enligt PM³ skapas förutsättningar för att omhänderta såväl den digitala agendan som säkerställa ett strukturerat arbete kring till exempel informationssäkerhet och Dataskyddsförordningen (GDPR). Det är ett högt tempo i arbetet där huvudfokus har varit på att definiera och etablera objekt samt tillsätta roller i modellen. Portföljsstyrgruppen är etablerad 2018 med uppdrag att bland annat definiera den kommungemensamma infrastrukturen och gemensamma satsningar som kan ge förutsättningar för att accelerera kommunens digitala transformation.

Studentmedarbetare startade som ett pilotprojekt i kommun 2014. Projektet har sedan dess vuxit och under 2018 har 22 studenter från Linköpings Universitet anställts på 20 procent för att under 2018/2019 driva projekt i kommunens digitaliseringsarbete. Studenterna är placerade på kommunens förvaltningar för att dels driva isolerade projekt och dels ge input till utveckling från unga kommuninvånare.

Sammanhållen kommun

Flera nämnder genomför olika typer av utvecklingsinsatser för att ge bättre stöd och bidra till minskade skillnader inom bland annat sysselsättning, hälsa och skolresultat mellan medborgare i olika stadsdelar. Flera av insatserna innebär kommun- och myndighetsövergripande samverkan i genomförandet. Insatserna är i flera fall lokaliserade i prioriterade områden och innebär vanligen konkreta insatser/ aktiviteter riktade till medborgarna med särskilt fokus på barn och unga. Samtidigt har elevers socioekonomiska bakgrund fått en större betydelse för betygsresultaten, där föräldrars inkomstnivåer över tid fått en ökad betydelse. Socioekonomiska faktorer avspeglas i både behörighet och meritvärde, vilka är påtagligt lägre i socialt utsatta områden. Det sker insatser för att den fysiska miljön ska kunna bidra till en mer sammanhållen kommun med ökad integration. Det sker till exempel genom att koppla prioriterade stadsdelar mer till den övriga staden, liksom arbete för ett ökat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer. Trots detta kvarstår skillnader i levnadsvillkor.

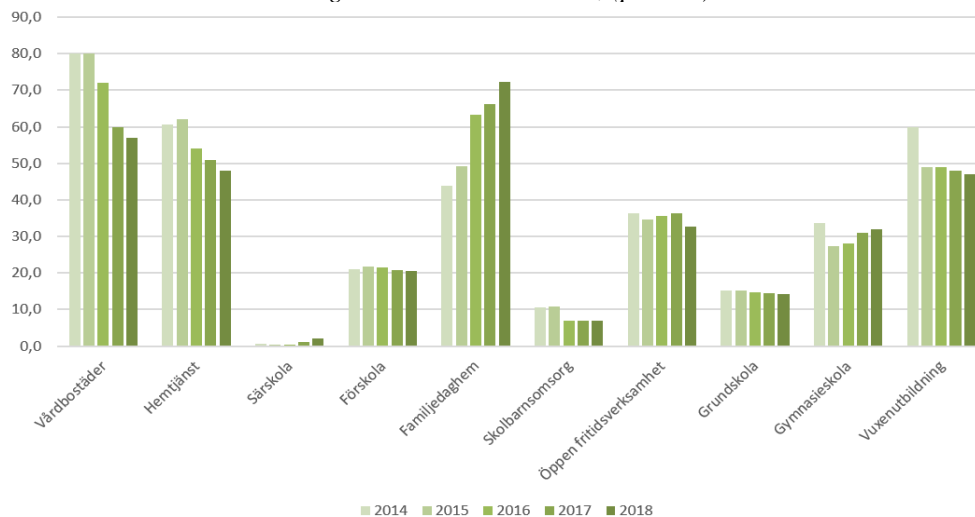
Sammantaget har flera nämnder behov av vidareutvecklade metoder och förstärkt samverkan mellan nämnder, likväl som med Region Östergötland och den idéburna sektorn. Behov av en kommungemensam strategi för att insatser ska få genomslag för barn och unga lyfts också.

Kommunen fick under året möjlighet att söka statliga bidrag för arbete mot minskad segregation. Ansökningarna beviljades och under hösten har arbete inletts med workshopstillfällen och kartläggning av arbetet med att minska och motverka segregation inom kommunen.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Kommunen har enligt lag skyldighet att tillhandahålla viss verksamhet och service till kommunmedborgarna. Men det innebär inte att kommunen själv är skyldig att utföra verksamheten. Verksamhet kan utföras av kommunen, av kommunala bolag eller av olika privata utförare. I Linköpings kommun utförs viss verksamhet av privata utförare. I diagrammet nedan redovisas hur stor andel av ett antal olika verksamheter som bedrivs av någon annan än en kommunal utförare.

Verksamhet som bedrivs av någon annan än kommunen, (procent)

Kommunfullmäktige antog i den 16 februari 2016 program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare (KF 2016-02-16 § 18). Varje nämnd utarbetar en plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp under året utifrån fullmäktiges program som grund. Uppföljningar av verksamhet genomförs för att säkra att avtalad kvalitetsnivå uppnås och att verksamheten bedrivs inom gällande regelverk. Nämnder, som genom avtal överlämnat vården av en kommunal angelägenhet till en kommunal eller privat utförare, återrapporterar resultatet av avtal- och verksamhetsuppföljningen i dels särskilda rapporter och dels som en del i den ordinarie uppföljningen. Inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt följs hur nämnderna utfört sin uppföljning.

Internkontroll

Intern kontroll är en del av kommunens styrning och syftar till att säkerställa att kommunfullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag uppfylls. Varje nämnd och styrelse fattar varje år beslut om en plan för intern kontroll utifrån en bedömning av risker för verksamhetens effektivitet, informationens tillförlitlighet och verksamhetens förmåga att följa styrdokument. Jämte tillkommer ett par obligatoriska kommungemensamma kontrollmoment utvalda av Kommunledningsförvaltningen. Under året följs internkontrollarbetet sedan upp i nämndernas Internkontrollrapporter och verksamhetsberättelser. Rapporten ska fokusera på uppnådda resultat, men också beskriva kortfattat om arbetet i övrigt följer beslutad plan. I verksamhetsberättelsen ska nämnden även göra en bedömning av hur årets internkontrollarbete har gått samt om den interna kontrollen fungerar.

Den samlade bedömningen är att nämnderna arbetar systematiskt med den interna kontrollen och att den i allt väsentligt fungerar väl. De avvikelser som påträffats i respektive förvaltnings valda kontroller har åtgärdats och i vissa fall planeras kontrollerna föras vidare till 2019 års internkontrollplan.

Under hösten anordnades även en halvdagsutbildning i intern kontroll för kommunens chefer och tjänstepersoner som arbetar med internkontroll i syfte att höja kompetensen inom området.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunalagen (Kap 8 § 1) ska kommunerna ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, både ur ett verksamhetsperspektiv och ett finansiellt perspektiv. Bra förutsättningar skapas när det råder ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Enligt förarbetena till lagen ska varje generation själv bära kostnaderna för den service de konsumerar. En god ekonomisk hushållning innebär inte enbart att räkenskaperna går ihop, utan innefattar även ett krav på att pengarna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. För att uppnå detta krävs en ändamålsenlig styrning, till exempel genom att sätta upp mål, upprätta planer och program samt kontinuerligt följa upp utvecklingen för såväl verksamhet som ekonomi. Som underlag för denna styrning bör nämnderna göra kostnads- och kvalitetsjämförelser med andra organisationer. Nämnderna ska genomföra intern kontroll för att säkerställa styrsystemet.

Till en god ekonomisk hushållning hör också att ha en beredskap att möta framtida utmaningar genom att i god tid inför förväntade förändringar vidta nödvändiga åtgärder och insatser i stället för insatser i efterskott. Ett positivt resultat behövs för att kunna egenfinansiera investeringar som överstiger årets avskrivningar och inte definieras som stora och långsiktiga. Om kommunen lånar till dessa investeringar, finns risk att ränta och amortering kommer att tränga undan övriga kostnader för drift av kommunens verksamhet.

Linköpings kommun och kommunkoncernen har bra förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Kommunkoncernen har en välskött och stark ekonomi med goda resultat under många år och kommunen har en låg skattesats. Kommunen har kunnat finansiera investeringar med egna skattemedel. Kommunen har inga lån och Linköping har externa placeringar för framtida pensionsutbetalningar.

Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning - En ekonomiskt hållbar kommun

Linköpings kommun ska präglas av ansvarstagande i såväl goda tider som i stunder av finansiell oro och ska ha god ordning på ekonomin. Det skapar handlingsutrymme på både kort och lång sikt. Kommunkoncernen ska ha en långsiktig tillväxt i balans. Framtida kommuninvånare ska tillförsäkras en bibehållen eller förbättrad nivå på verksamhet, service och anläggningar. Verksamheter inom kommunkoncernen och externa utförare ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva.

Indikatorer	Målvastämning
1. Kommunkoncernens soliditet ska inte vara lägre än 18 procent och inte minska fler än två år i rad.	Kommunkoncernens soliditet per den 31 december uppgår till 30,8 procent vilket är en ökning jämfört med den 31 december 2017 då den uppgick till 29,9 procent.
2. Kommunens soliditet ska inte vara lägre än 50 procent och inte minska fler än två år i rad.	Kommunens soliditet per den 31 december uppgår till 62,3 procent vilket är en mindre ökning jämfört med den 31 december 2017 då den uppgick till 61,6 procent.
3. Bolagen inom Stadshuskoncernen ska generera resultat som möjliggör koncernbidrag eller utdelning till moderbolaget för att täcka moderbolagets kostnader och utdelning.	Bolagen inom Stadshuskoncernen har lämnat koncernbidrag och utdelningar som gjort att moderbolaget Stadshus AB för året redovisar ett resultat på 567 mnkr.
4. Bolagen inom Stadshuskoncernen ska klara att finansiera investeringar utan aktieägartillskott.	Bolagens nettoinvesteringar uppgår till 2 548 mnkr (exkl. finansiella investeringar). Inget bolag har erhållit aktieägartillskott för att finansiera investeringar.
5. Kommunen ska endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar (överstiger 30 mnkr och en livslängd på minst 20 år).	Kommunen har inga långfristiga lån.
6. Kommunens resultat inklusive reavinst-/förluster och med pensionerna redovisade enligt fullkostnadsmodellen ska under en tvåårsbudgetperiod vara så stort att investeringar som inte är stora och långsiktiga kan egenfinansieras.	Resultatet för 2018 uppgår till 237 mnkr vilket är mer än de 97 mnkr som investeringarna överstiger avskrivningarna med. Sammantaget för tvåårsperioden 2017-2018 kan resultaten finansiera de investeringar som inte finansieras med avskrivningar.
7. Kommunens likviditet ska under en tremånadsperiod i genomsnitt inte understiga beloppet som motsvarar en månads utbetalning av löner exklusive arbetsgivaravgifter vilket för 2018 uppgår till cirka 300 mnkr.	Likviditeten uppgick till 56 mnkr den 31 december. Den dagliga likviditeten varierar stort. Den genomsnittliga likviditeten okt-dec (mätt per sista kalenderdag i månaden) uppgick till 100 mnkr. Den lägre likviditeten beror främst på att kommunen får betala en avgift när placeringen på bankkontot överstiger 100 mnkr. Kommunens förmåga att fullfölja betalningsförpliktelser som löner, hyror med mera beror dels av hur mycket bankkontolikviditet och övriga likviditetsfaciliteter som finns att tillgå vid respektive betalningstillfälle. Kommunens checkkrediter uppgår till 500 mnkr. Betalningsberedskapen är fortsatt god.

Den samlade bedömningen är att kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är uppfyllt.

Linköpings kommun – ekonomisk ställning

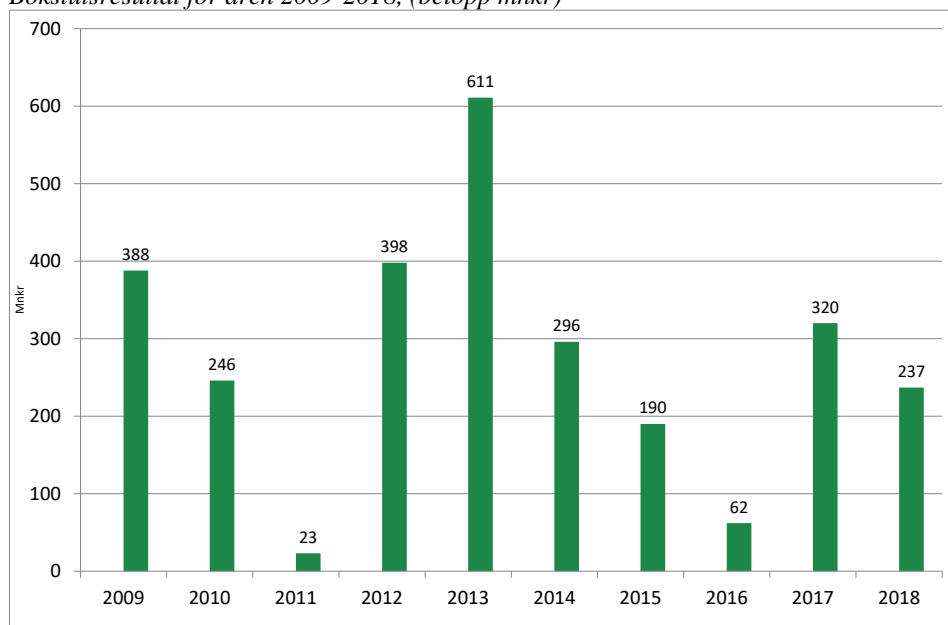
Linköpings kommun har bra förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Kommunen har låg skattesats, god soliditet och kommunen har externa placeringar för framtida pensionsutbetalningar.

Årets resultat

Kommunens omsättning för 2018 är 10,2 miljarder kronor och resultatet är plus 237 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse mot budget med 236 miljoner kronor. Årets resultat motsvarar 2,3 procent av verksamhetens bruttokostnad. År 2004 var senaste gången som kommunen redovisade ett underskott i årsbokslutet. I kommunens resultat redovisas samtliga pensionsåtaganden enligt den så kallade fullkostnadsmodellen (det vill säga inklusive pensioner intjänade före 1998). Enligt lagen om kommunal redovisning ska inte pensioner som tjänats in före 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. För att resultatet ska bli jämförbart med andra kommuner måste det därför justeras för pensionsredovisningen. Eftersom den del av pensionsskulden som är intjänad före 1998 nu minskar innebär det att kommunens resultat kommer att försämrats vid en sådan justering. Linköpings kommuns resultat försämrats vid en sådan justering och blir efter justeringen plus 211 miljoner kronor.

Jämförelsestörande kostnader uppgår till 210 miljoner kronor och intäkter till 218 miljoner kronor vilket innebär att de jämförelsestörande posternas positiva nettopåverkan på resultatet är 8 miljoner kronor.

Bokslutsresultat för åren 2009-2018, (belopp mnkr)

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Vid avstämningen mot balanskravet räknas inte realiserade vinster och orealiserade förluster med i resultatet.

Kommunen har 2018 ett positivt resultat efter balanskravsjusteringar på 229 miljoner kronor och därmed inget balanskravsresultat som behöver återställas. Sedan lagen infördes år 2000 har Linköping inte behövt återställa något negativt balanskravsresultat.

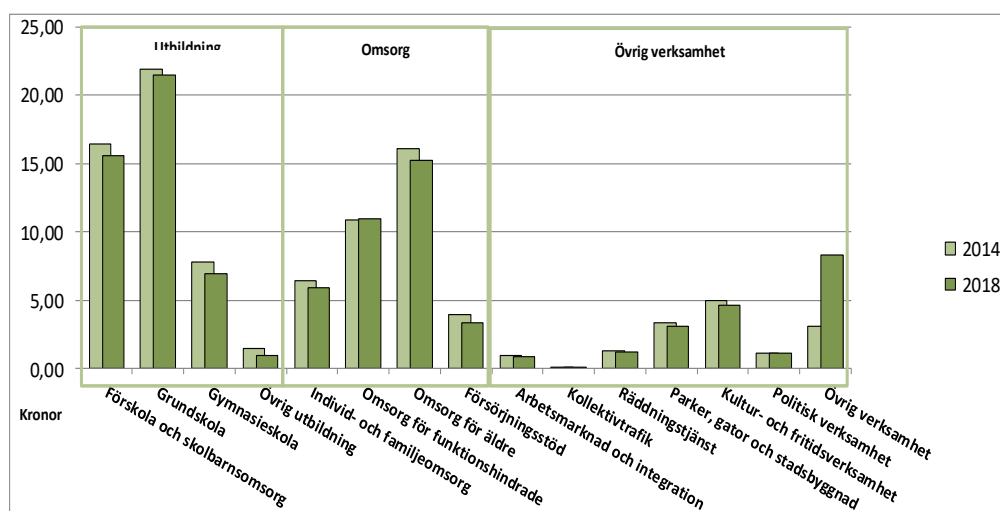
Balanskravsutredning	2018	2017	2016
Belopp mnkr			
Årets resultat	237	320	62
Samtliga realisationsvinster	-8	-4	-2
Vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	229	316	60
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
Årets balanskravsresultat	229	316	60
<i>Synnerliga skäl:</i>			
Medel från övriga markeringar	-	61	120
Årets balanskravsresultat efter synnerliga skäl	229	377	179
Balanskravsresultat att återställa	0	0	0

Soliditet

Kommunens balansomslutning har ökat med 209 miljoner (1,3 procent) jämfört med 2017 och uppgår till 16 696 miljoner kronor. Eget kapital uppgick den 31 december till 10 397 miljoner kronor vilket är en ökning med 2,3 procent jämfört med föregående år. Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga handlingsutrymme och visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. Soliditeten uppgår till 62,3 procent vilket är en mindre ökning jämfört med föregående år.

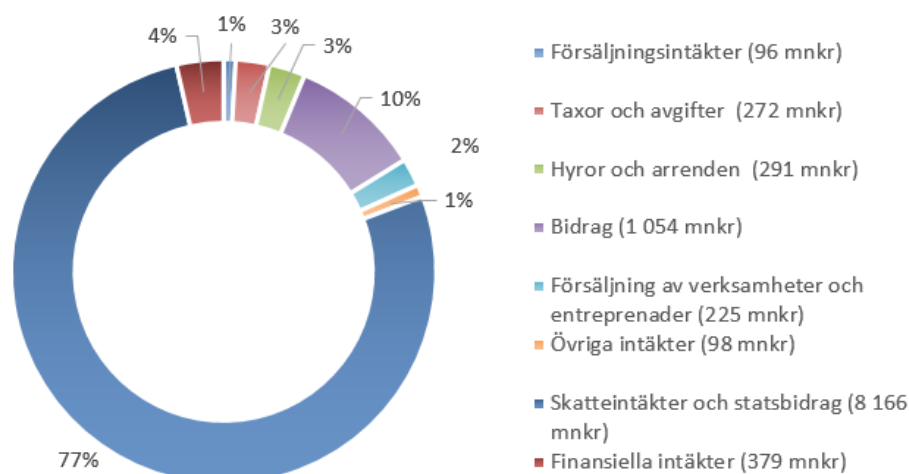
Årets intäkter och kostnader

Så här används 100 kronor 2018 jämfört med 2014

Förskola och skolbarnsomsorg	15,56	Arbetsmarknad och integration	0,90
Grundskola	21,46	Kollektivtrafik	0,15
Gymnasieskola	6,95	Räddningstjänst	1,21
Övrig utbildning	0,93	Parker, gator och stadsbyggnad	3,14
Individ- och familjeomsorg	5,94	Kultur- och fritidsverksamhet	4,63
Omsorg för funktionshindrade	10,99	Politisk verksamhet	1,17
Omsorg för äldre	15,27	Övrig verksamhet	8,33
Försörjningsstöd	3,36		

Årets intäkter 2018

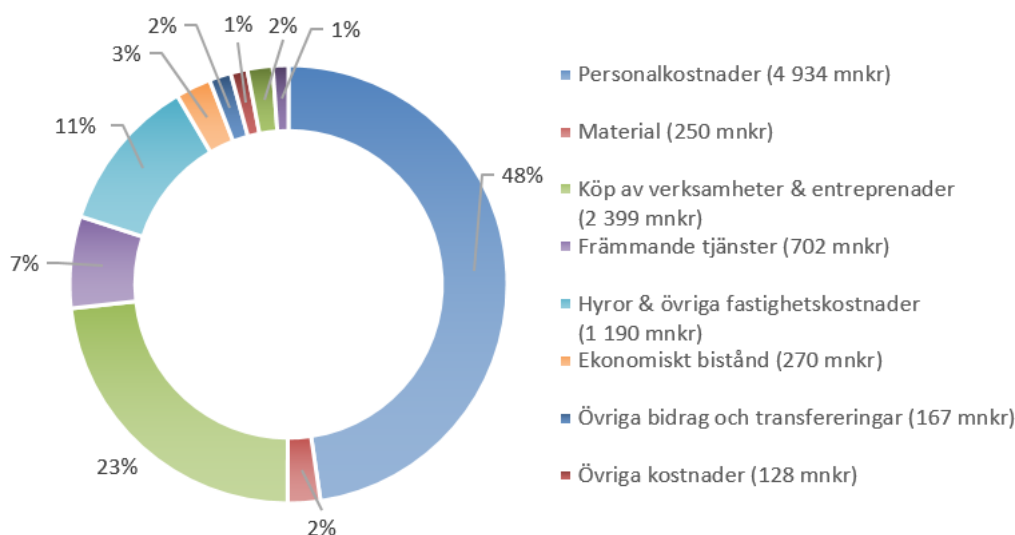
Totalt uppgick årets intäkter till 10,6 miljarder kronor, exklusive jämförelsestörande poster, vilket innebär en ökning med 3,1 procent (314 miljoner kronor) i jämförelse med föregående år. Skatteintäkter och statsbidrag står för den största intäktsposten på 8 166 miljoner kronor och mellan åren så ökade denna post med 250 miljoner kronor, vilket motsvarar 3,2 procent.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i bokslut 2018

Den samlade nettointäkten för skatt, utjämning, statsbidrag och fastighetsavgiften redovisas enligt SKL:s prognos den 17 december och uppgår till 8 166 miljoner kronor för 2018. Det är 18 miljoner kronor mindre än budgeterat och 11 miljoner kronor mindre än i oktoberprognosen. Förändringen jämfört med oktoberprognosen beror på att SKL prognostiserar försämrade slutavräkningar för skatteintäkterna. Jämfört med 2017 har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning sammantaget ökat med 250 miljoner kronor vilket motsvarar 3,2 procent.

I beslut om internbudget för 2018 beslutade kommunstyrelsen att använda 19,7 miljoner kronor av de 39,5 miljoner kronor i statsbidrag för ökat bostadsbyggande som kommunen erhöll 2017 för att finansiera verksamhet under 2018 och i april beslutades att använda 4,5 miljoner kronor till stadsbyggnadsprojektet Ostlänken. Resterande belopp redovisas som överskott.

Årets kostnader 2018

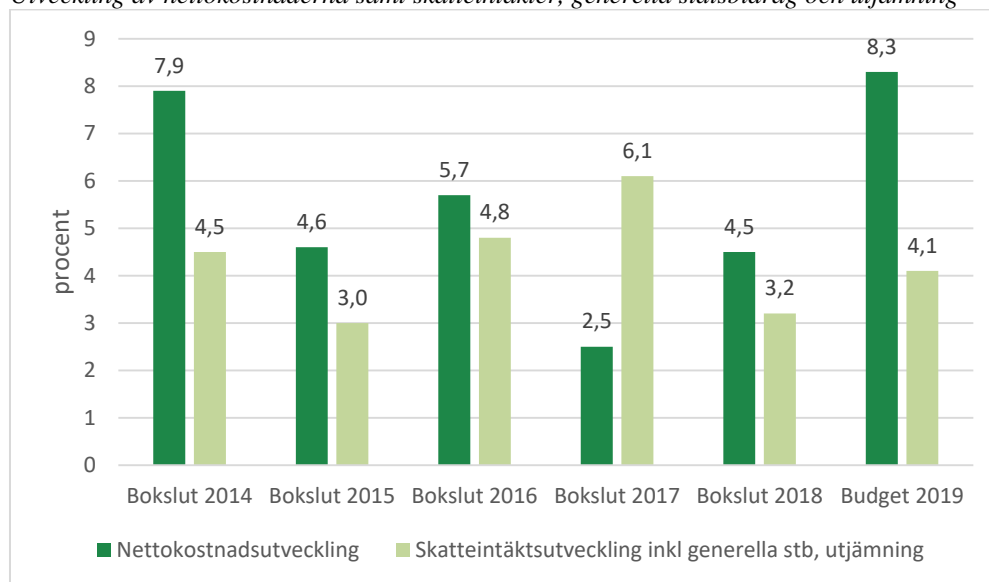
De totala kostnaderna för året uppgår till 10,4 miljarder kronor, exklusive jämförelsestörande poster, vilket innebär en ökning med 4,1 procent (406 miljoner kronor). Personalens löner inklusive sociala avgifter, som är den enskilt största posten, ökade mellan åren med 5,7 procent, vilket motsvarar 249 miljoner kronor. Räknet i antal tillsvidare- och visstidsanställningar ökade medarbetarna med 316 jämfört med föregående år.

Utveckling av kommunens kostnader och intäkter

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är det viktigt att det finns en balans mellan intäkter och kostnader. Ett mått på en sådan balans är verksamhetens andel av skatter, generella statsbidrag och då Linköping har ett positivt finansnetto räknas även det med. Nettokostnadernas andel måste vara lägre än 100 procent för att resultatet ska kunna bidra till att finansiera de investeringar som överstiger avskrivningarna, för 2018 uppgår andelen till 97,3 procent.

Verksamhetens nettokostnader bör inte öka snabbare än den löpande finansieringen det vill säga skatteintäkter och generella statsbidrag. När nettokostnaderna ökar snabbare än finansieringen minskar det framtida handlingsutrymme och leder så småningom till underskott.

Utveckling av nettokostnaderna samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Budgetföljsamhet

Kommunens positiva budgetavvikelse uppgår till 236 miljoner kronor i bokslutet. En förutsättning för en ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet i nämndernas verksamhet. Linköpings kommun upprättar tre delårsrapporter per år, per den 30 april, per den 31 augusti och per den 31 oktober. Delårsrapporterna innehåller också prognoser av utfallet för innevarande år. Det är viktigt att dessa hamnar så nära det verkliga utfallet som möjligt, eftersom det kan komma att vidtas ekonomiska åtgärder beroende på hur utfallet förväntas bli. Som framgår ovan finns flera budgetavvikelser i prognosen, dessa kommenteras nedan.

Nämnderna redovisar vid årets slut en avvikelse med plus 224 miljoner kronor jämfört med budget vilket motsvarar 2,7 procent av deras samlade budget vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då överskottet beräknades till 0,8 procent (67 miljoner kronor).

I tabellen nedan redovisas bokslut samt prognos för helår 2018 i respektive delårsrapport. Nämndernas avvikelser mot budget kommenteras i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

Helårsprognos budgetavvikelse 2018	Bokslut	Prognos oktober	Prognos augusti	Prognos april
Belopp mnkr				
Nämnderna exkl. jämförelsestörande poster	224	67	41	-25
Exploateringsverksamheten	18	8	16	13
Resurs- och reservmedel, intern ränta	216	160	141	32
Intäkter enligt uppdrag	-100	-100	-100	0
Pensionsenheten exkl. finans	-84	-72	-72	0
Skatteintäkter, generella statsbidrag	-18	-7	0	7
Finansnetto exkl. jämförelsestörande poster	-19	5	5	1
Budgetavvikelse	236	60	30	28
Årets resultat	237	61	31	29
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	229	54	30	28

Överskottet för resurs- och reservmedel och internränta uppgår till 216 miljoner kronor. Av överskottet avser 57 miljoner kronor kommunstyrelsens resursmedel och 56 miljoner kronor försenad nystartad verksamhet. Restande överskott om 112 miljoner kronor avser demografi och pris/löneförändringar varav 72 miljoner kronor avser

reserv för demografi som i budgeten var 25 miljoner kronor men där äldrenämnden samt barn- och ungdomsnämnden återbetalat medel istället för att använda reserven.

Någon extra utdelning från Linköpings Stadshus AB har inte skett för 2018. Den budgeterade intäkten på 100 miljoner kronor enligt uppdrag redovisas därför som ett underskott.

Prognosen för pensionsskulden per den 31 december innebär ett underskott för pensionsenheten med 84 miljoner kronor. Denna avvikelse består främst av förändrad prognos för ansvarsförbindelsen, det vill säga de pensioner som är intjänade före år 1998.

Finansnettot³

Finansnettot för helår 2018 uppgå till plus 470 miljoner kronor (inklusive jämförelsestörande post på 210 miljoner kronor) vilket är 191 miljoner kronor högre än budgeterat.

Budgetavvikelse för finansnettot:

Belopp mnkr

Långsiktiga placeringarna

Räntor	+7
Utdelningar, rabatter, vinster	-10
Nedskrivning (orealiserad)	-33
<i>Netto avvikelse</i>	<i>-36</i>

Pensionsmedelsplaceringar

Räntor	-1
Utdelningar, rabatter, vinster	+24
<i>Netto avvikelse</i>	<i>+23</i>

Pensionsenheten, bl.a. räntekostnad och

<i>Basbeloppsuppräknning av pensionsskulden</i>	<i>3</i>
---	----------

Övriga avvikelser

	-9
--	----

Summa budgetavvikelse

	-19
--	------------

Jämförelsestörande post (vinsthemtagning avseende flygplats)

	+210
--	-------------

Summa budgetavvikelse inkl. jämförelsestörande

	+191
--	-------------

Stor avvikelse för finansnettot 2018 till följd av vinsthemtagning i långsiktiga placeringar avseende en avsättning för flytt av flygplats på 210 miljoner kronor (motsvarande kostnad finns upptagen i redovisningen), denna intäkt redovisas som jämförelsestörande post.

Avvikelsen i finansnettot bortsett från den jämförelsestörande posten är negativ med 19 miljoner kronor. Denna avvikelse förklaras dels med att faktiskt utfall avseende borgensavgifter samt avgifter för back-upgarantier för koncernbolagen har varit lägre än vad som budgeterats, delvis till följd av att borgen för certprogram gäller från november 2018, dessa intäkter kommer succesivt att öka.

Ytterligare förklaring är att nedskrivning har gjorts av de långsiktiga placeringarna. Stora värden har realiserats i portföljen under året, dels i syfte att verka som resultatregulator och dels till följd av de 210 miljoner kronor som realiserats för att täcka kostnader. Efter utförda vinsthemtagningar fortsatte börsen att sjunka relativt kraftigt i december vilket ledde till att det bokförda värdet blev högre än marknadsvärdet, portföljen måste då skrivas ner till marknadsvärde. I skrivandes stund har dock börsen återhämtat sig och portföljen har återigen ett marknadsvärde som överstiger det ursprungliga bokförda värdet.

Från och med 2019 gäller en ny redovisningslag för kommunerna som reglerar att finansiella omsättningstillgångar ska marknadsvärderas vilket innebär att realiserade vinster inte längre kan användas som resultatregulator.

Gällande pensionsmedelsplaceringarna så är det en positiv avvikelse mot budgeterat belopp (23 miljoner kronor) till följd av att realiserade vinsthemtagningar har varit större än vad som budgeterats.

Riksbankens beslöt den 20:e december att höja styrränta från minus 0,50 procent till minus 0,25 procent. Riksbanken prognostiserar nästa höjning under andra halvåret 2019. Börsen, uttryckt som SIX PRX⁴ har för helåret 2018 fallit med 4,41 procent.

New York-börsens 500 största bolag, S&P 500, sjönk med 6,24 procent under 2018 (uttryckt i USD). Från början av oktober föll New York-börsen med drygt 20 procent för att på juldagen stiga med 5 procent.

EuroSTOXX 50 (Europas 50 största bolag) föll med 10,89 procent under 2018 varav den största delen av fallet kom under hösten.

Räntor på svenska statsobligationer sjönk under 2018 (5-åringen ca -0,3 procent) och värdet ökade. Obligationer med sämre kreditvärdighet (företagsobligationer) än statspapper steg räntan under året och värdet sjönk.

³ För mer information och analys, se separat finansrapport.

⁴ Inklusive fiktiva återinvesteringar av aktieutdelningar.

Förändringar jämfört med prognosen i delårsrapporten per den 31 oktober

Kommunens positiva budgetavvikelse prognostiserades till 30 miljoner kronor i delårsrapporten per den 31 augusti och till 60 miljoner kronor i oktoberuppföljningen och slutade på 236 miljoner kronor i bokslutet.

Jämfört med prognosen som gjordes i uppföljningen per den 31 oktober har det skett flera förändringar:

Nämnderna redovisar en avvikelse med plus 224 miljoner kronor jämfört med budget vilket motsvarar 2,7 procent av deras samlade budget vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då överskottet beräknades till 67 miljoner kronor eller 0,8 procent av den samlade budgeten. Samtliga nämnder har förbättrat sina resultat, de som tidigare prognostiserade underskott har minskat underskotten och de som tidigare prognostiserade överskott har ökat överskotten. Se kommentarer till respektive nämnd senare i rapporten.

Det samlade överskottet för resurs- och reservmedel, intern ränta jämfört med budget uppgår till 216 miljoner kronor vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då överskottet prognostiserades till 160 miljoner kronor. Förändringen avser främst större återbetalningar från nämnderna för demografiska förändringar och ny-startad verksamhet som inte kommit igång ännu. Det är främst äldrenämnden som återbetalar mer än tidigare prognoser, nämnden återlämnar 60 miljoner kronor vilket är 50 miljoner kronor mer än oktoberprognosen.

Låg skattesats

För 2018 är Linköpings skattesats 20,20 vilket är lägst i Östergötland. Skattesatsen är oförändrad 2019. Linköping har även låg skattesats i jämförelse med andra större kommuner. Skattesatsen för invånarna i Linköping är lika som i Helsingborg och lägre än i övriga kommuner även när utdebiteringen till regionen räknas med.

Skattesats för kommun och landsting i några jämförbara kommuner, (procent)

Kommun	Skattesats kommun 2018	Skattesats region/ landsting 2018	Skattesats totalt 2018
Eskilstuna	22,08	10,77	32,85
Gävle	22,26	11,51	33,77
Helsingborg	20,21	10,69	30,90
Jönköping	21,34	11,26	32,60
Linköping	20,20	10,70	30,90
Lund	21,24	10,69	31,93
Norrköping	21,75	10,70	32,45
Umeå	22,85	11,30	34,15
Uppsala	21,14	11,71	32,85
Västerås	20,36	10,88	31,24
Örebro	21,35	11,55	32,90

Pensionsåtaganden

Linköpings kommun redovisar sina pensionsåtaganden enligt fullkostnadsmodellen, vilket innebär att samtliga pensionsförpliktelser redovisas som en avsättning i kommunens balansräkning. Den 31 december uppgick pensionsskulden totalt till 3 185 miljoner kronor, varav 2 480 miljoner kronor är intjänade före år 1998 och 704 miljoner kronor från och med 1998.

Trenden har varit att kommunens totala pensionsåtagande sjunker men för år 2018 kan vi se att pensionsavsättningen ökar på totalen. Att pensionsskulden minskar för den del som är intjänad före 1998 (ansvarsförbindelsen) beror på att den utgjordes av förmånsbestämd pension som nu successivt minskar vartefter pensionsutbetalningar sker. Pensionen som är intjänad efter 1998 utgörs till största delen av avgiftsbestämd pension som inte leder till att pensionsskulden ackumuleras utan utbetalas varje år. Att pensionsavsättningen nu har ökat beror på fler nyanställda med rätt till förmånsbestämd pension samt mer information om tidigare anställningar.

Av pensionsskulden redovisas den del som förväntas bli utbetald under 2019 som en kortfristig skuld. Det beloppet uppgår sammanlagt till 173 miljoner kronor.

Förutom pensioner för anställda och politiker har kommunen även pensionsåtaganden gentemot förtroendevalda politiker och pensioner till räddningstjänstpersonal som tidigare var anställda i Linköpings kommun men som numera tillhör Räddningstjänstförbundet i Östra Götaland (RTÖG).

Kommunens pensionsskuld gentemot anställd eller tidigare anställd personal

Upplysningar om pensionsåtaganden	2018	2017	2016
Belopp mnkr			
<i>Pensionsåtaganden</i>			
Pensioner intjänade före 1998	2 481	2 508	2 627
Pensioner intjänade fr.o.m. 1998	704	624	585
Summa	3 185	3 131	3 212
Avgår marknadsvärde finansiella placeringar	-1 678	-1 723	-1 665
Återlån i verksamheten	1 507	1 408	1 547

Placeringar för framtida pensioner

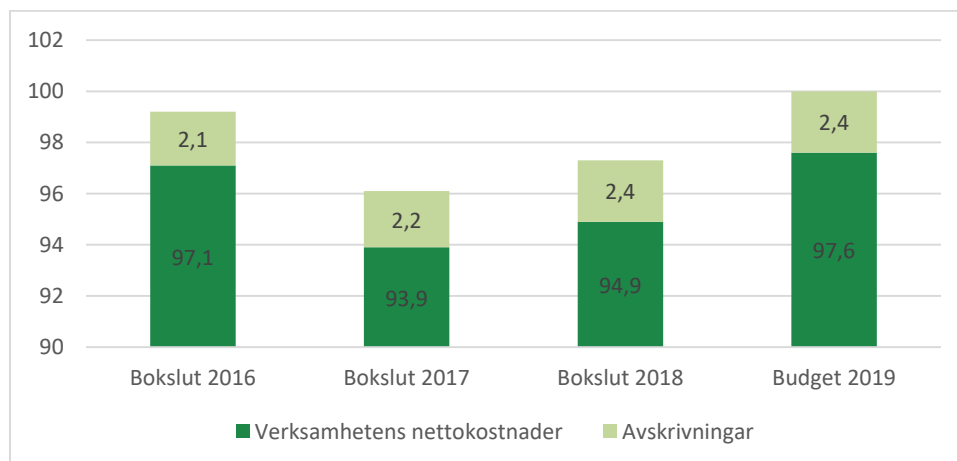
Kommunen har från år 1997 gjort externa placeringar för att minska framtida pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten. Marknadsvärdet uppgick 31 december till 1 680 miljoner kronor. Det motsvarade 100 procent av pensionsskulden som är intjänad från och med 1998 samt drygt 39 procent av den övriga pensionsskulden.

Investerings- och exploateringsredovisning

Kommunens nettoinvesteringar för 2018 uppgår till 290 miljoner kronor vilket är 111 miljoner kronor lägre än budget. För kommande år förväntas investeringsvolymerna i kommunen öka. Kommunens investeringar överstiger avskrivningarna med 97 miljoner kronor. Av diagrammet nedan framgår att avskrivningarnas andel av finansieringen i form av skatteintäkter och finansnettot ökar vilket innebär att utrymmet för övriga verksamhetskostnader minskar. Att investeringarna är större än årets avskrivningar innebär att kommunen behöver ett positivt resultat för att kunna finansiera investeringarna med egna medel. Hittills har investeringarna kunnat finansieras med egen likviditet genom positiva resultat. Om kommunen lånar till dessa investeringar finns det en risk att ränta och amorteringar kommer tränga undan övriga verksamhetskostnader.

Avskrivningarna kommer att öka kommande år då pågående projekt det vill säga sådana investeringar som inte har blivit slutförda och aktiverade som anläggningstillgång per 31 december 2018 uppgår till 584 miljoner kronor vilket motsvarar cirka två års investeringar. Avskrivningar och intern ränta beräknas inte för pågående projekt men när de aktiveras kommer verksamheten att få kostnader för detta. Dessa kostnader ingår i nämndernas budgetramar för driften.

Verksamhetens nettokostnader exkl. avskrivningar och avskrivningarnas andel av skatteintäkter, finansnetto (procent)

Investeringar

Kommunens nettoinvesteringar för 2018 uppgår till 290 miljoner kronor vilket är 111 miljoner kronor lägre än budget.

Investeringsredovisning, utfall 2018					
Belopp mnkr	Utgifter	Inkomster	Netto- investering	Budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen	15	-	15	48	
<i>Resursmedel</i>	-	-	0	15	15
<i>Strategisk markreserv</i>	-	-	0	48	48
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	3	-	3	1	-2
Äldrenämnden	-	-	-	1	1
Barn- och ungdomsnämnden	18	-	18	25	7
Bildningsnämnden	5	-	5	8	4
Kultur- och fritidsnämnden	14	-	14	35	21
Samhällsbyggnadsnämnden	278	101	177	165	-12
Bygg- och miljönämnden	-	-	-	1	1
Utförarnämnden	61	2	59	55	-3
Summa	393	103	290	402	111

Kommunstyrelsen har årliga resursmedel för att vid behov kunna utöka nämndernas investeringsramar under budgetperioden. Dessutom har kommunstyrelsen en årlig reserv för strategiska markinköp för att få en snabbare och mer flexibel hantering. Avvikelsen mot budgeten beror främst på att dessa medel inte har förbrukats under året.

Kommunstyrelsens övriga avvikelse beror på en förskjutning i tid av ett planerat fastighetsköp.

Kultur- och fritidsnämnden avvikelse beror också på förskjutningar i tidplan för olika anläggningar.

Samhällsbyggnadsnämnden står för de största investeringarna i kommunen och nedan följer en tabell med årets fem största bruttoinvesteringar.

De fem största bruttoinvesteringarna 2018

Stångån, renovering kaj Tullbron Nykvarnsparken	22
Rydstråket	19
Vikingstad Bankeberg 1:139 Etapp 1	12
Akilles gator runtom	12
GC-bana och planskildhet Vårdsbergsvägen	11
Summa	75

Utförarnämndens investeringar har ökat kraftigt under året vilket mestadels beror på investeringar hos LK-data.

Kommunens investeringar överstiger avskrivningarna med 97 miljoner kronor. Det innebär att kommunen behöver ett positivt resultat för att kunna finansiera investeringarna med egna medel. För kommande år förväntas investeringsvolymerna i kommunen öka. Hittills har investeringarna kunnat finansieras med egen likviditet genom positiva resultat. Om kommunen behöver låna till dessa investeringar finns det en risk att ränta och amorteringar kommer tränga undan övriga kostnader för drift av kommunens verksamhet.

Pågående projekt

Pågående projekt är sådana investeringar som inte har blivit slutförda och aktiverade som anläggningstillgång. Avskrivningar och intern ränta beräknas inte för pågående projekt men när de aktiveras kommer verksamheten att få betala avskrivningar och internränta. Utgifterna för pågående projekt uppgår per 31 december 2018 till 584 miljoner kronor jämfört med 509 miljoner kronor per 31 december 2017. De pågående investeringarna motsvarar c två års investeringar.

Exploateringar

Pågående exploateringsverksamhet redovisas i balansräkningen och påverkar därför inte kommunens resultat utan endast likviditeten. Enligt budget 2018 beräknades ett likviditetsmässigt underskott med 28,1 miljoner kronor och utfallet visar nu istället ett överskott på 39,7 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att utbyggnad och försäljning har förskjutits i tid.

Kommunens exploateringsverksamhet 2018

Belopp mnkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Bostäder	-9	-28	-13
Verksamhet	49	0	19
Summa	40	-28	6

I takt med att exploaterad mark säljs redovisas försäljningsintäkterna i kommunens resultaträkning och kalkylerade kostnader för markens iordningställande avräknas från balansräkningens utgiftssida. 2018 års resultat från exploateringen är plus 48,3 miljoner kronor. Efter avdrag av budgeterad nettointäkt om 30,0 miljoner kronor är resultatet plus 18,3 miljoner kronor.

Exploatering, avräkning samt avslut i resultaträkningen 2018

Belopp mnkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Bostäder	5	44
Verksamhet	43	7
Summa	48	51

Linköpings finansiella profil i jämförelser med andra kommuner

Linköpings kommun har tillsammans med sju andra jämnstora kommuner (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Uppsala, Västerås, Örebro samt Södertälje) beslutat att gå med i ett system för kommunala jämförelser, där de ingående kommunerna utifrån ett antal finansiella nyckeltal jämförs med varandra i form av ett spindeldiagram för att få fram en finansiell profil för respektive kommun. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal som speglar respektive kommuns finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att kunna jämföras mellan olika kommuner.

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Detta kompletteras av åtta finansiella nyckeltal där varje perspektiv är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Långsiktig betalningsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och genomsnittligt resultat under de tre senaste åren.

Kortsiktig betalningsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över den finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Samtliga värden är redovisade i relation till de andra kommunernas värden. En förändring kan alltså antingen bero på att den egna kommunen har förändrat sina värden eller att de övriga kommunerna har ändrat sina värden. Värdena 2016 har korrigerats i och med att Södertälje har kommit med från och med 2017.

Den heldragna linjen visar de poäng som Linköpings kommun fått för de olika perspektiven. För respektive nyckeltal får den bästa kommunen 5 poäng och den svagaste kommunen 1 poäng. Den streckade ringen i mitten av diagrammen visar genomsnittet för jämförelsekommunerna. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt.

Jämfört med de övriga kommunerna har Linköpings position förbättrats för 2018. 7 av 8 nyckeltal ligger på eller över medelvärdet varav tre av dessa mått ligger i topp i jämförelse med de övriga kommunerna. Linköping har, trots en sämre resultatutveckling än jämförelsekommunerna, ett gott ekonomiskt läge.

Kommunkoncernen – ekonomisk ställning

I kommunkoncernen ingår kommunen och de kommunala bolag som finns samlade inom koncernen Linköpings Stadshus AB. För en mer utförlig beskrivning av bolagen hänvisas till årsredovisningen för Linköpings Stadshus AB samt dotterbolagens årsredovisningar.

Om kommunkoncernen

Kommunkoncernen omfattar förutom den juridiska personen Linköpings kommun även de bolag i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Med betydande inflytande avses normalt en röstandel om minst 20 procent.

För att spegla kommunkoncernens samlade verksamhet görs en sammanställd redovisning. I den redovisningen ingår Linköpings kommun samt den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform inom Linköpings Stadshus AB. Med denna definition omfattas år 2018 totalt 10 företag med en underkoncernbildning. Samtliga 10 företag⁵ är aktiebolag. Övriga juridiska personer som Linköpings kommun kan anses ha ett betydande inflytande i, anses för små för att konsolideras i den sammanställda redovisningen.

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av den samlade kommunkoncernens ekonomi och åtaganden. Interna transaktioner mellan de organisationer som ingår i koncernen ska därför elimineras.

De kommunala bolagens utveckling har stor betydelse för kommunkoncernens ekonomi, eftersom de svarar för en stor del av omsättningen och balansomslutningen. Den 31 december 2018 fanns det totalt 11 055 (2017: 10 682) anställda inom kommunkoncernen.

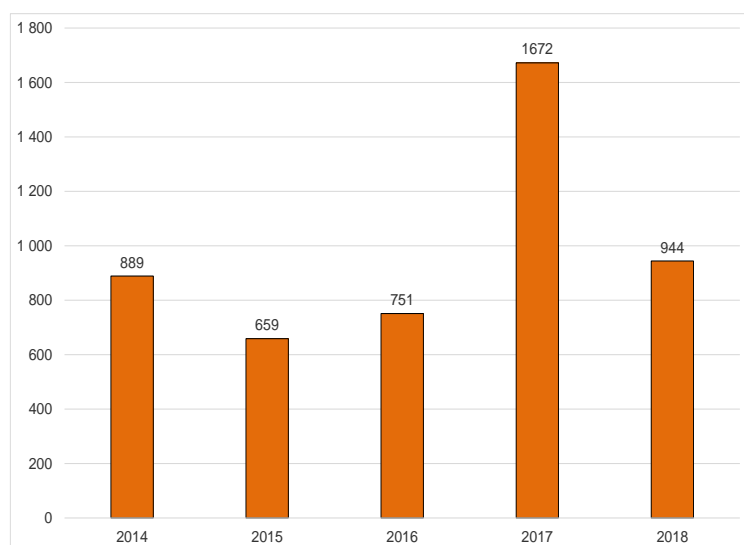
I den sammanställda redovisningen för 2018 har det gjorts justeringar för att tillämpa samma princip som används inom Stadshuskoncernen avseende avskrivningar för internvinster uppkomna 2006-2007. Justeringarna har gjorts genom direktbokning mot eget kapital. Justeringar har även gjorts för Stadshuskoncernens upp- och nedskrivningar samt har minoritetens andelar eliminerats bort enligt proportionell konsolideringsmetod. Motsvarande justeringar har gjorts för 2017 års siffror för att få jämförbarhet över åren, se vidare i tilläggsupplysning i notförteckningen.

Årets resultat

Efter att koncerninterna mellanhavanden har eliminerats uppkommer ett resultat efter finansnetto för kommunkoncernen på 1 069 miljoner kronor (2017: 1 874), årets resultat efter skatt uppgår till 944 miljoner kronor (2017: 1 672). För koncernen Linköpings stadshus AB blev resultatet efter finansiella poster 495 miljoner kronor lägre än föregående år. AB Stångåstaden gjorde en fastighetsförsäljning med ett realisationsresultat på 664 miljoner kronor föregående år därav det högre resultatet 2017.

För kommunkoncernen minskade verksamhetens intäkter (exklusive skatteintäkter, generella statsbidrag och finansiella intäkter) med 86 miljoner kronor, från 8 121 miljoner kronor till 8 035 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader (exklusive finansiella kostnader) ökade med 751 miljoner kronor från 12 996 miljoner kronor till 13 747 miljoner kronor.

Årets resultat efter skatt för kommunkoncernen 2014-2018, (belopp mnkr)

⁵ Moderbolaget Linköpings Stadshus AB, Tekniska verken, Stångåstaden, Lejonfastigheter, Visit Linköping & co, Sankt Kors, ResMex, Linköping City Airport AB, Science Park Mjärdevi samt Linköpingsexpo

Finansiella intäkter och kostnader

Kommunkoncernens finansnetto är positivt och uppgår till 55 miljoner kronor (2017: -62). Kommunkoncernen har en nettolåneskuld och har i normalfallet högre finansiella kostnader än intäkter. För 2018 har dock kommunen realiserat stora vinster på de finansiella placeringarna.

Investeringar

Kommunkoncernens investeringar uppgår till 2 838 miljoner kronor (2017: 2 643). Den största delen av investeringarna har gjorts inom Stadshuskoncernen med 2 548 miljoner kronor efter koncerninterna elimineringar (2017: 2 148). Resterande del, 290 miljoner kronor, står Linköpings kommun för. Avskrivningar på anläggningstillgångar ökade med 75 miljoner kronor till 1 238 miljoner kronor.

Soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning uppgick till 38 391 miljoner kronor (2017: 36 448), en ökning med 5,3 procent. Det egna kapitalet har ökat och uppgår till 11 839 miljoner kronor (2017: 10 902), vilket ger en ökning med 8,6 procent. Kommunkoncernens soliditet uppgår till 30,8 procent (2017: 29,9). En stabil soliditet är viktig för att ge en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en stark finansiell handlingsberedskap i framtiden. Kommunkoncernens soliditet har successivt ökat under de senaste åren.

Likviditet

Kommunen och de helägda bolagen samlar likviditeten på koncernvalutakontot, KVK. Kontot tillhandahålls av Nordea.

Koncernens likviditet och betalningsreserv är god. Per 31 december 2018 var kommunkoncernens likviditet 636 miljoner kronor varav 434 miljoner kronor placerat i kortfristiga räntebärande tillgångar. Bokfört värde och marknadsvärdet på finansiella placeringar var cirka 438 miljoner kronor. Placeringar går att omsätta till likviditet inom några få bankdagar. Till koncernkontot hör en outnyttjad checkkredit om 900 miljoner kronor.

Även om likviditeten är stabilt positiv varierar den stort mellan enskilda dagar och månader. Lägsta dagsaldo, exklusive placeringar, var 2018 minus 210 miljoner kronor och högsta dagsaldo plus 2 014 miljoner kronor.

Trots stora variationer i den dagliga likviditeten bedöms koncernen fortfarande ha god betalningsberedskap.

Koncernens lån

Koncernens totala lån uppgick den 31 december till 17 094 miljoner kronor. Sankt kors samt ResMex har sin upplåning via Stadshus AB. Av den totala upplåningen har 6 132 miljoner kronor lånats av Kommuninvest. Kommunen hade vid årsskiftet inga egna eller förmedlade lån. Den av kommunfullmäktige beslutade låneramen för 2018 uppgår till 19 568 miljoner kronor och ramen har inte överskridits under året. Fastighetsbolagen (exklusive Lejonfastigheter) har ökat sin upplåning under året till följd av kraftiga investeringar i fastigheter.

Aktuell låneskuld per 2018-12-31

Belopp mnkr	Låneskuld per 31/12 2018	Förändring låneskuld	Låneskuld per 31/12 2017
Tekniska Verken	1 994	-97	2 091
Lejonfastigheter	3 250	-2	3 252
Stångåstaden	4 475	1 610	2 865
Sankt Kors	1 019	250	769
ResMex	70	0	70
Stadshus AB	6 286	-250	6 536
Summa	17 094	1 511	15 583

Koncernbolagen ska upprätta egna finanspolicys där ränte- och kapitalbindningstider regleras. Bolagen beslutar även i vilken form upplåningen sker det vill säga korta certifikat (max ett års löptid) eller längre obligationer. Även detta redovisas av respektive bolag. Bolagen redovisar själva i vilken utsträckning derivat och ränteswappar används i syfte att räntesäkra lånen.

Kommunkoncernens finansiella ställning

Uppställningen nedan visar en bild av kommunkoncernens finansiella ställning per den 31 december för åren 2016-2018. Nettolåneskulden är beräknad enligt följande; räntebärande skulder minskat med räntebärande fordringar, likvida medel och placerade medel i likvida finansiella instrument. Finansiellt sett är kommunkoncernen en nettolåntagare med en nettoskuld på 9 814 miljoner kronor. Nettolåneskulden har minskat med 37 miljoner kronor från föregående år, detta till följd av att det bokförda värdet på kommunens placeringar har ökat till följd av realiserade övertvärden. Kommunkoncernens bokförda värde för immateriella och materiella anläggningstillgångar har samtidigt ökat med 1 707 miljoner kronor och uppgår till 26 533 miljoner kronor.

Nettolåneskuld koncernen			
Belopp mnkr	2018	2017	2016
Räntebärande skulder			
Långfristiga skulder	10 391	10 590	7 899
Korta skulder till kreditinstitut	7 055	6 344	8 641
Summa skulder	17 446	16 934	16 540
Räntebärande tillgångar/Placerade medel			
Placerade medel och långfristiga fordringar exkl. pensionsmedel (bokfört värde)	-6 996	-6 716	-6 676
Likvida medel (KVK inkl. placeringar)	-636	-367	-902
Summa tillgångar	-7 632	-7 083	-7 578
Nettolåneskuld	9 814	9 851	8 962

Borgensåtaganden inom kommunkoncernen

Inom kommunkoncernen förekommer borgensåtaganden både från kommunen till kommunala bolag och från Stadshuskoncernen till dotterbolagen. Per den 31 december 2018 är borgensåtagandena fördelade enligt följande:

Borgen från kommunen	
Belopp mnkr	
Pensioner kommunala bolag	8
Stadshus AB	7 375
AB Stångåstaden	4 475
Lejonfastigheter	3 250
Tekniska verken	775
Summa	15 883

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda och årsarbetare

Ett årsarbete är som regel en heltidstjänst med fyrtio timmars arbetsvecka och som visar hur mycket arbetstid som finns till förfogande i organisationen. Under mätperioden har antalet årsarbetare ökat med 322 till 9 295 årsarbeten. Personalstaten fördelas mellan 79 procent kvinnor och 21 procent män.

För tillsvidareanställda är andelen heltidsanställda 81,2 procent. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden är 95,8 procent, för män är den 97 procent och för kvinnor 95,1 procent, vilket är en ökning av andelen heltidsanställningar och sysselsättningsgrad jämfört med föregående.

Antal tillsvidare- och visstidsanställningar

Kategori	2017	2018	Förändring
Tillsvidareanställda ⁶	8 643	8 989	346
därav heltid	6 941	7 299	358
deltid	1 702	1 690	-12
Visstidsanställda ⁷	746	716	-30
därav heltid	470	449	-21
deltid	276	267	-9
Totalt antal medarbetare	9 389	9 705	316

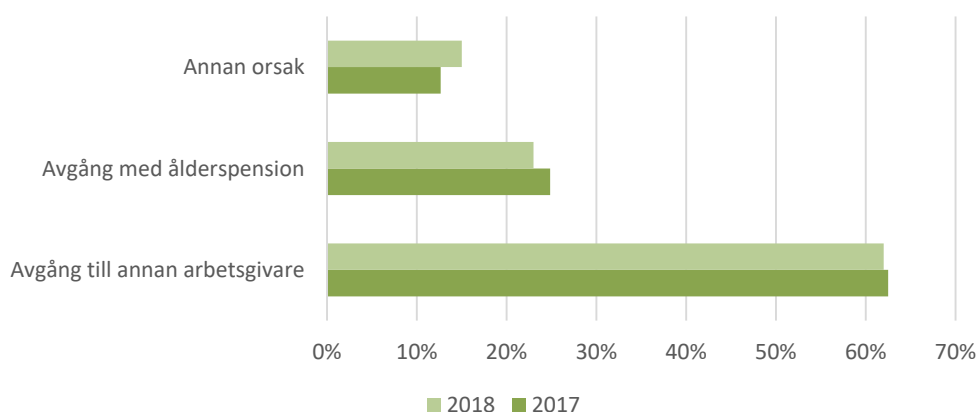
Årets personalökning förklaras främst med volymökningar inom vård och omsorgsarbete, socialt och kurativt arbete inom Leanlink samt en ökning inom förskole- och grundskoleverksamheten.

Kommunen har 1 481 medarbetare med en utomnordisk bakgrund⁸, vilket motsvarar 15 procent av samtliga anställda⁹.

Personalrörlighet

Under året har 767 personer avslutat sin tillsvidareanställning och lämnat kommunen. Det motsvarar en personalomsättning på 7,3 procent, för år 2017 var den 7,7 procent. Av de personer som lämnat kommunen har 164 personer gjort det med pension, föregående år var det också 164 personer. Det är fortsatt en ansträngd rekryteringssituation för flertalet av våra yrkesgrupper därför är det positivt att personalomsättningen minskat jämfört med de senaste åren.

Andel per avgångsorsak av totala antalet avgångar från tillsvidare anställning.

Semesterdagar

Personalens inestående semester uppgick i december 2017 till 71 212 dagar, eller 7,3 dagar per anställd. Jämfört med 2017 har antalet inestående semesterdagar ökat med 1 119 dagar.

⁶ Tillsvidareanställning innebär att anställningen inte har något slutdatum.

⁷ Visstidsanställning innebär att anställningen är tidsbegränsad.

⁸ Uppgifter från SCB. Definition personen född utom norden eller att båda föräldrarna är födda utom norden.

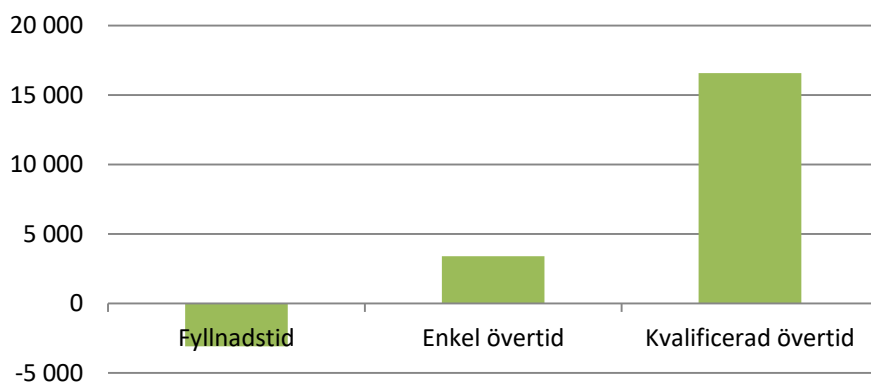
⁹ Tillsvidare- eller visstidsanställda.

Timanställd personal, övertid och fyllnadstid

Förutom tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön finns timavlönade medarbetare som under året vid ett eller flera tillfällen arbetat i kommunen. Deras sammanlagda arbetade tid uppgår till drygt 1,49 miljoner timmar, vilket motsvarar cirka 753 årsarbeten. Det är en ökning med 39 årsarbeten jämfört med 2017. Under 2018 har 227 miljoner kronor i utbetalats i timlön, det är en ökning med 24 miljoner kronor jämfört med 2017.

Under perioden har arbete med fyllnadstid minskat med 3 410 timmar samtidigt som övertidsuttaget sammanlagt ökat med 7 600 timmar jämfört med 2017.

Förändring av utförda timmar i form av övertid eller fyllnadstid.

Åldersstruktur

Medelåldern för kommunanställda är 44,5 år. Åldersstrukturen för tillsvidareanställd är jämförbar med tidigare år vilket innebär att 54 procent av den tillsvidareanställda personalen återfinns i intervallet 40-59 år.

Utbetald lön och ersättning

De totala personalkostnaderna uppgår till 5 261 miljoner kronor, vilket är en ökning med 8 procent från 2017.

Främjande och systematiskt arbetsmiljöarbete

Ett ramverk finns framtaget för uppföljning av diskrimineringslagens krav om aktiva åtgärder inom områdena arbetsförhållanden/arbetsmiljö, löner och andra anställningsvillkor, rekrytering och befordran, utbildning och övrig kompetensutveckling samt möjligheten att förena arbete och föräldraskap. Jämställdhet och mångfaldsfrågorna är integrerade i det systematiska arbetsmiljöarbetet och frågorna behandlas, bland annat, i samband med medarbetarsamtal och medarbetarundersökning.

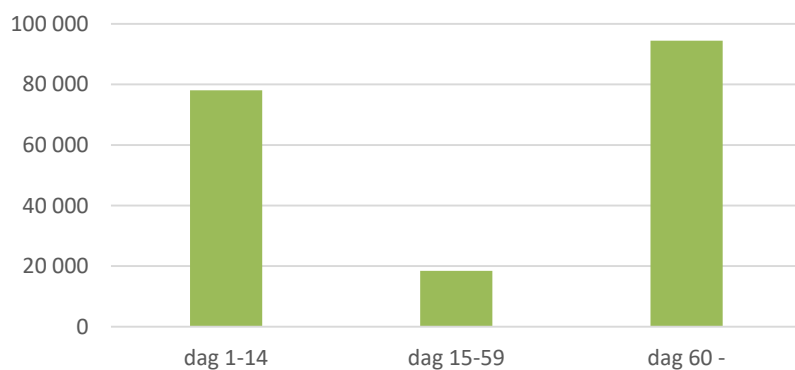
Den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön undersöks, åtgärdas och följs upp i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Risker i arbetsmiljön undersöks exempelvis via skydds rond och medarbetarundersökning. Uppföljning och analys av arbetsmiljö och arbetsmiljöarbete görs för varje enhet, förvaltning och kommunövergripande genom centrala arbetsmiljökommittén.

Åtgärder som vidtagits under 2018 är bland annat införande av ”Rätt till önskad högre sysselsättningsgrad”, nya metoder för en inkluderande rekryteringsprocess, deltagande i mentorskapsprogram för utländska akademiker och utbildningsinsatser inom jämställdhet och mångfaldsområdet. Även under 2018 fortsätter arbete med att stärka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det genom riktade insatser till verksamheter inom skol och barnomsorgsarbete samt socialt och kurativt arbete vars syfte är att förebygga ohälsosam arbetsbelastning och kränkande särbehandling. Rutiner för att fånga upp tidiga signaler på ohälsa har stärkts samt introduktionen för nyanställda har setts över och förbättrats.

Sjukfrånvaro

För att beskriva hur sjukfrånvaron förändras i organisationen används huvudsakligen två nycklar; sjukfrånvaro i timmar och den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron, det vill säga sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga medarbetare. Sjukfrånvarons nettoförändring innebär en ökning med drygt 190 900 timmar under 2018. Det är en ökning inom samtliga frånvarointervaller. Främst ökar långtidssjukfrånvaron (dag 60 och därutöver) med 94 500 och korttidssjukfrånvaron i sjuklöneperioden (dag 1-14) med 78 000 timmar. En viss ökning finns även i intervallet dag 15-59.

Nettoförändring av sjukfrånvarotimmar i olika intervall

Den totala sjukfrånvaron är 6,7 procent, vilket är en försämring med 0,8 procentenheter jämfört med 2017. Sjukfrånvaron ökar både för män och kvinnor och i alla åldersgrupper. Det är det sämsta resultat som redovisats sedan den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron infördes.

Tabellen nedan visar den obligatoriska sjukredovisningen i procent av de anställdas sammanlagda planerade arbetstid fördelat på ålder och kön. Även långtidsfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron redovisas.

Obligatorisk sjukredovisning, procent	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Total sjukfrånvaro ¹⁰	6,7	5,9	6,1	5,6	5,3	4,8	4,8	4,4	4,4
- varav långtidsjukfrånvaro ¹¹	44,9	43,2	47,7	50,0	48,0	44,2	43,5	44,5	47,6
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,3	6,3	6,5	6,1	5,7	5,1	5,2	4,7	4,7
Sjukfrånvaro för män	4,7	4,3	4,4	3,9	3,9	3,5	3,4	3,5	3,4
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre	6,6	6,0	5,2	3,6	4,0	3,5	3,4	3,2	2,7
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år	6,3	5,5	5,8	5,3	4,6	4,4	4,4	4,2	4,1
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre	7,2	6,4	6,7	6,5	6,0	5,5	5,6	5,1	5,2

¹⁰ Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga medarbetare.

¹¹ Den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Årets verksamhet i kommunens nämnder

Nämnderna ansvarar att säkra sitt basuppdrag enligt reglemente och för att driva verksamheten utifrån fullmäktiges program, policies, regler, budget och beslut i övrigt samt vad som följer av gällande lagstiftning. Nämnderna ska genom dessa åtaganden bidra till utvecklingen inom kommunens 11 mål. Nedan lämnas en kort beskrivning av vad som präglat nämndernas arbete under året och måluppfyllelse. Mer information om varje nämnds verksamhet och resultat finns i "Nämndernas verksamhetsberättelser.

Uppföljning av nämndernas basuppdrag

Uppföljningen av nämndernas basuppdrag utgår från kommunfullmäktiges fastställda indikatorer. Den sammantagna bedömningen är många resultat går åt rätt håll. Per den sista december har målvärdet för 36 av 152 indikatorer uppnåtts, 21 indikatorer visar på en positiv utveckling men målvärdet har inte uppnåtts och 14 indikatorer visar en negativ utveckling där målvärdet inte uppnåtts. För 81 indikatorer har en uppföljning eller bedömning inte kunnat göras. För barn- och ungdomsnämnden har en bedömning av indikatorerna inte gjorts. I bilaga "Indikatorer som följer nämndernas basuppdrag" redovisas en sammanställning av indikatorerna med ett utfall per den sista december.

Uppföljning av nämndernas mål

Barn- och ungdomsnämnden

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för verksamhet när det gäller förskola, förskoleklass, grundskola, grundskolskola, fritidshem samt öppen fritidsverksamhet. Detta ska utföras i enlighet med vad som stadgas i nationella styrdokument. Nämnden svarar för myndighetsutövning inom området. Nämnden ansvarar även för uppgifter som ankommer på vårdgivaren för den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan. Bedömningen är att barn- och ungdomsnämnden har fullgjort sitt basuppdrag.

Nämnden har tre kommunicerbara mål - Maximalt lärande, Likvärdiga möjligheter samt Lust och engagemang. Till målen har nämnden kopplat indikatorer som kan följas över tid på både kommun- och enhetsnivå. De statliga målen och majoritetens samverkansprogram har legat till grund för framtagande av mål, indikatorer och aktiviteter. De flesta av nämndens indikatorer har ett målvärde som innebär 100 procent måluppfyllelse. Då målvärdena är högt satta innebär det att det är svårt att nå full måluppfyllelse.

Barngruppernas storlek har generellt minskat på förskolor i Linköpings kommun. Linköpings kommunala förskolor har organiserat och utvecklat arbetssätt som möjliggör att i högre utsträckning arbeta med att dela in barn i fler och mindre grupperingar under större del av dagen och över tid. Från och med februari 2018 erbjuds alla barn som har föräldraledighetsplats, arbetslöshetsplats eller allmän förskoleplats att få vara i förskolan fyra timmar varje dag.

Det har gjorts förstärkningar av lärartätheten med hjälp av lågstadiesatsningen. Förstärkningen med annan pedagogisk personal har i första hand lett till ökad personaltäthet som möjliggjort mer anpassningar och individuellt stöd för elever. Det har även gjorts förstärkning av personaltätheten i fritidshemmen via riktat statsbidrag.

Under året har en vision och strategi för elevhälsoarbetet tagits fram. Aktiviteter och stödmaterial har tagits fram för att stödja skolor i deras arbete med att utveckla elevhälsoarbetet så att det blir mer främjande och förebyggande.

Riktade statsbidrag har sökts och Linköpings kommun har fått del av 220 miljoner kronor för 2018. De största statsbidragen är likvärdig skola/ökad jämlikhet, mindre barngrupper i förskolan, lågstadiesatsning, olika kompetensutvecklingsinsatser för lärare, läxhjälp samt kvalitetshöjande medel till förskola, annan pedagogisk omsorg samt fritidshem.

Bildningsnämnden

Den kommunala gymnasieskolan har goda studieresultat med en positiv utveckling över tid. I jämförelse med andra kommuner tillhör Linköping de 25 procent bästa kommunerna gällande betygspoäng efter avslutade studier, examen inom 3 respektive 4 år och grundläggande behörighet till högskola inom 3 respektive 4 år. Dessvärre har fortfarande pojkar generellt sett sämre resultat än flickor och det är ett viktigt utvecklingsområde de kommande åren.

Cirka 17 procent av Linköpings ungdomar påbörjar sina gymnasiestudier på ett introduktionsprogram. Sedan 2016 har ett utvecklingsprojekt på det största introduktionsprogrammet, språkinträdning, bedrivits, vars syfte är att öka kvaliteten i undervisningen och att fler elever ska nå behörighet till nationellt program. I juni 2018 var 70 elever på fortsättningsnivån behöriga till ett nationellt program, vilket motsvarar cirka 50 procent av eleverna. Detta är det högsta antal elever som nått behörighet sedan programmets start.

Inom vuxenutbildningen visar indikatorerna för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning en positiv utveckling med en ökad andel elever med godkända studieresultat. Studieresultaten avseende svenska för invandare (sfi) visar på ett något lägre resultat för 2017. Det lägre resultatet under 2017 tros bland annat vara effekten av ett snabbt ökande antal studerande på sfi med låg utbildningsbakgrund. Många elever som kom under perioden led av psykisk ohälsa vilket påverkade både studier och förutsättningarna för att nå godkända studieresultat.

Arbetet med digitalisering som stöd för lärande och kunskapsuppföljning pågår i alla skolor och utvecklingen har gått snabbt de senaste åren. Alla kommunala gymnasieskolor har nu likvärdig tillgång till digitala verktyg (både hård- och mjukvara) och den digitala kompetensen hos lärare och annan personal har ökat.

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är fortsatt hög inom gymnasie- och vuxenutbildningen trots en svår rekryteringssituation generellt. Behörigheten är högst i gymnasiets allmänna ämnen men lägre inom yrkesämnen.

Arbetsmarknad och integration

För arbetsmarknad och integration är nämndens viktigaste mål att andelen medborgare som efter bildningsnämndens insatser försörjer sig själva ska öka. Arbetsmarknadssatsningen visar ett resultat med 17 procent till arbete och 13 procent till studier. Eftersom 2018 var verksamhetens första år finns inget tidigare resultat att jämföra med. Från Jobb- och kunskapstorget gick 20 procent vidare till arbete och 11 procent fortsatte i studier. Fyra deltagare från offentligt skyddat arbete, OSA, gick vidare till arbete och två till studier. Från januari till mars 2018 har Jobb- och kunskapstorget genomfört insatser för att fortsättningsvis leverera kvalitetssäkrad statistik. Detta är orsaken till att det egentligen inte går att jämföra resultatet för 2018 med tidigare år. Det är stora skillnader i hur statistiken registreras i systemet Accorda jämfört med tidigare.

Väsentliga avvikelser

Gymnasieskolan/ Vuxenutbildningen

Andelen pojkar som uppnått gymnasieexamen inom tre år har minskat vilket beror på att de flyktingar som kom till Sverige vintern 2015 nu hunnit gå i gymnasieskolan i tre år. En följd av den lägre examensgraden blir att även andelen elever med grundläggande behörighet till högskola inom tre år minskar. Nedgången för pojkarna bidrar till att de sammanvägda resultaten även går ner trots att flickorna visar både en ökad examensgrad inom tre år och en avsevärd högre andel med grundläggande behörighet inom tre år än tidigare.

Elevers frånvaro inom gymnasieskolan är oförändrad trots insatser. Arbetet med att främja närvaron behöver fortsätta då det finns ett starkt samband mellan närvaro och examensgrad.

Andelen elever som slutfört kurs inom svenska för invandare (sfi) är lägre för 2017 än tidigare år. Många nya studerande på sfi har en låg utbildningsbakgrund och stora stödbehov, vilket har påverkat förutsättningarna för att nå godkända studieresultat. Vuxenutbildningen arbetar med att bättre kunna möta dessa elevers behov och förutsättningar.

Arbetsmarknad och integration

Ett par projekt har under året inte kunnat drivas enligt initial planering. Dessa projekt är Mötesplats Ryd (Ryds Herrgård) och Arbetsplatskörkortet. Mötesplats Ryd blev kraftigt försenat på grund av Länsstyrelsens utredning om herrgårdens kulturminnesvärde och Kårservice planerade ombyggnation fick skjutas fram nio månader. Arbetsplatskörkortets upplägg i form av gruppindelningar av deltagare kunde inte hållas fullt ut och den processen blottlade kommunens interna utmaningar i fråga om kommunikation och samverkan mellan verksamheter. Det är värdefulla lärdomar som tas vidare i det framtida arbetet.

Det har skett ett ökat inflöde av anvisningar från avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) till Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen, främst under senare hälften av 2018. Detta beror till stora delar på att en strukturerad arbetsprocess har tagits fram av ansvariga från båda verksamheterna.

Bygg- och miljönämnden

Nöjd kundindex (NKI) för bygglovsområdet ligger på 70, inom miljö- och hälsoskyddsområdet på 66 och inom livsmedelsområdet på 79. NKI mäts på en 100-gradiga skala, där resultatet ligger mellan ”godkänt” och ”mycket högt”. Det är noterbart att det är bemyndandet som är det serviceområde som vi också mest kan påverka som får högsta betygen inom alla våra områden.

Bedömningen är att nämndens verksamhetsplan har följts och att de uppsatta målen för 2018 i allt väsentligt har uppfyllts. Bygg- och miljönämnden redovisar också ett positivt resultat med 1 700 tusen kronor exklusive anknuten verksamhet. Nämndens anknutna verksamhet Kommunlantmäteriet redovisar dock ett underskott på 1 038 tusen kronor.

Kommunstyrelsen

Verksamheten under kommunstyrelsen har levererat positiva bidrag till kommunfullmäktiges övergripande mål. Arbete pågår i alla områden som fastställts i kommunstyrelsens internbudget. I stort har verksamheten följt såväl tidplan som ekonomiska ramar, några aktiviteter har förskjutits av särskilda skäl som kommenteras i nämndens verksamhetsberättelse. Kommunstyrelsen har tre nämndmål under 2018 vilka delvis har uppnåtts.

Väsentliga avvikelser

Inom ekologisk hållbarhet finns sju indikatorer kopplade till basuppdraget vilka visar på en positiv utveckling. En jämförelse med andra visar att Linköping är bland de 25 procent kommuner med bäst resultat inom insamlat hushållsavfall totalt i kommunen, slutanvändning av energi totalt och ekologiskt odlad åkermark. Under hösten 2018 fastställdes Solelsprogrammet och Handlingsplan för kommunkoncernens planerade insatser 2018-2020. En uppdatering av Rese- och fordonspolicyn har också gjorts för en tydligare styrning mot målet om koldioxidneutralitet. Under 2019 kommer arbetet med att ta fram Miljö- och klimatprogram för Linköpings kommun påbörjas.

Målet om att kommuninvånarna ska uppleva att kontakten med Linköpings kommun präglas av högklassig service och tillgänglighet och att kommunens kommunikation aktivt bidrar till insyn, påverkan och dialog är delvis uppnått. Den senaste tillgänglighetsundersökningen visar att tillgängligheten via telefoni är en fortsatt utmaning för kommunen. Under 2018 visar en undersökning att endast 42 procent av de som ringer kommunen får ett direkt svar på en enkel fråga. Det är ett resultat som placerar Linköping bland de 25 procent kommuner med sämst resultat. Etableringen av Kontakt Linköping (kontaktcenter) fortlöper enligt projektplan med beräknad lansering i april 2019.

Kommunstyrelsens mål för att bidra till det kommunövergripande målet, En kommun med bra arbetsvillkor, är delvis uppnått. Bedömningen grundas främst på medarbetarenkätens senaste resultat som visar ett försämrat organisationsindex. Den negativa utvecklingen gäller samtliga frågeområden för kommunen totalt men tillbakagången är störst för området Information. Samtliga förvaltningar utom Socialförvaltningen har utvecklats negativt utifrån ett medarbetarperspektiv. Kommunens arbete med jämställdhet och ökad tjänstgöringsgrad bedöms delvis ha uppnåtts då andelen som arbetar heltid har ökat under 2018 och jämställdhetsindexet är förbättrat. De ökade sjuktalen och främst korttidssjukfrånvaron bland unga gör att målet om goda arbetsplatser endast delvis bedöms uppnått.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens måloppfyllelse för 2018 bedöms vara delvis god. Två av nämndens tre viktigaste mål - En attraktiv kommun: Ett rikt och synligt kultur-, idrotts- och fritidsliv ska bidra till Linköpings identitet som attraktiv kommun och En hälsosam kommun: Linköpings kultur-, idrotts och fritidsutbud ska bidra till att alla linköpingsbor har förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv bedöms ha uppnåtts. Målet En kreativ kommun: Alla ska kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande bedöms delvis ha uppnåtts. För nämndens övriga 11 mål, bedömer nämnden att 6 av målen uppnåtts medan 5 bedöms delvis ha uppnåtts.

Väsentliga avvikelser

Förseningar har skett avseende byggnationen av Agora i Skäggetorp samt anläggning av ny konstgräsplan. Vidare har arbetet med det Kulturpolitiska programmet försejats och beslut planeras våren 2019. I övrigt har inte nämnden några väsentliga avvikelser att rapportera.

Omsorgsnämnden

Under 2018 har den största utmaningen varit att verkställa behovet av särskilda boenden. Efterfrågan är fortfarande större än utbudet vilket leder till att beslut om insats ej kan verkställas inom 3 månader. Utbyggnadsplanen täcker inte behovet av platser vilket innebär att utökning behöver ske på annat sätt. Det görs bland annat genom att se över hur vi kan alternativt använda lokaler för att bygga om till särskilda boenden.

En ny lagstiftning började att gälla i januari 2018, Lag om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården. En överenskommelse har tecknats mellan länets kommuner och regionen som innebär krav på förändrat arbetssätt i hela vårdkedjan i såväl regionen som kommunen. Det har inneburit att de personer som kommer från slutenvården är mer vårdkrävande och har behov av med hälso- och sjukvårdsinsatser.

Det områdesbaserade arbetet har under 2018 kommit igång och är under utveckling.

Linköping har erbjudit behandlingsinsatser på service utan föregående biståndsbeslut inom missbrukarvården. I maj kom beslutet i kammarrätten som gav IVO rätt i sin kritik, vilket gjorde att kommunen fick förändra sitt arbetssätt för erbjuda stöd och behandling genom beroendemottagningen. Efter 5 rådgivande samtal behöver personer ett biståndsbeslut för att få fortsatt behandling.

Väsentliga avvikelser

Nämnden har i flera områden nått upp till målen men i ett par områden har detta skett delvis. Icke verkställda beslut inom LSS, särskilt boende samt inom individ- och familjeomsorg ger köer och alternativa insatser erbjuds istället.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens mål tydliggör vad som ska uppnås i verksamheten utifrån nämndens basuppdrag och den politiska viljeinriktningen. Måluppföljningen visar att, av nämndens samtliga 16 mål, är 6 av målen uppnådda, 7 mål är delvis uppnådda och 3 mål är inte uppfyllda.

Målet om att nämnden och dess verksamheter ska erbjuda god service och effektiv ärendehantering som förenar likvärdig behandling och rättssäkerhet med individuellt bemötande är inte uppnått. Inte heller är målet om att medborgarna ska uppleva att den offentliga miljön är trygg och säker. Slutligen är målet om att antalet döda och skadade i trafiken ska minska och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras inte heller uppnått.

Följande av nämndens mål är delvis uppnådda: Nämnden och dess verksamheter ska stärka demokratin och inflytande genom god information, dialog och samverkan med medborgarna, den idéburna sektorn och andra intressenter, Nämnden och dess verksamheter ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för likvärdigt inflytande och likvärdig välfärd, Tillgången på detaljplanelagd mark för bostäder, verksamheter och handel ska vara god. Utveckla metoder för detaljplaneläggning och markanvisning, Linköpings innerstad ska upplevas som ett attraktivt och lättillgängligt regionalt centrum för företagsutveckling, handel, kultur, möten och besöksnäringen, Den ekologiska hållbarheten och den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas, samt Medborgarna ska uppleva att kommunens gator, vägar, gång- och cykelvägar har bra skötsel och underhåll.

Måluppfyllelsen beskrivs mer i detalj i nämndens verksamhetsberättelse och där framgår mot vilken bakgrund bedömningen av uppfyllelsen av varje mål gjorts.

Socialnämnden

Antalet invånare i kommunen ökar vilket är en positiv utveckling, ett antal av individerna som flyttar in är i behov av stöd- och hjälpinsatser vilket har ökat trycket på socialnämndens verksamheter. Även antalet anvisade har ökat och där ser vi behov av längre och specifika stödinsatser till målgruppen kvotflyktingar, många har levt ett antal år i flyktingläger och deras hälsa är nedsatt.

Andra delar som påverkar verksamheten är ändringar i lag- och föreskrifter. Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård trädde i kraft 1 januari, med syfte att säkerställa en god och adekvat vård efter sjukhusvistelse, där ingen ska hamna mellan stolarna utan genom en samordnad individuell vårdplan (SIP) ska den enskilde få en personcentrad vård och omsorg. Uppföljning kommer ske under 2019 men erfarenheterna hittills är en ökad administration vilket är en av orsakerna till längre handläggningstider inom äldregruppen.

Ny förvaltningslag innebar en ökad kommunikationsskyldighet till de som drabbas av långa handläggningstider vilket tyvärr finns inom äldreområdet och inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Analys av öppna jämförelser inom LSS området kommer att göras i östgötsk samverkan för att utforska eventuella strukturella förändringar som påverkat det ökade trycket på verksamheten.

Komplexiteten i ärenden bidrar till längre utredningstider men glädjande är att utredningstiderna för barn som far illa har minskat, fler förhandsbedömningar och utredningar görs inom lagstadgad tid. IVO har haft fyra tillsyner igång utifrån långa handläggningstider och har kallat till sig politik och förvaltningsdirektör för uppföljning och dialog om hur situationen kan komma till rätta. Åtgärder är vidtagna för att effektivisera processer och överanställningar har gjorts för att möta det ökade inflödet av ärenden. En framgångsfaktor har varit anställningen av en jurist till förvaltningen. Uppdraget är att stödja medarbetare i förvaltningsrätten, att utbilda medarbetarna i gällande lagstiftning och att vara ett stöd i "good enough" dokumentation.

En stor utmaning under året har varit behovet av ökade placeringar inom HVB, både för barn och unga likväl som inom vuxenområdet där behovet var som störst under sommarmånaderna.

Ekonomiskt bistånd som 2017 minskade ser vi nu har stabiliserats, antal ärenden ökar bland de som blir anvisade till kommunen och som inte har tillräcklig arbetsförmåga. Ett antal av målgruppen kvotflyktingar har arbetshinder i form egen sjukdom eller barns sjukdomar. Individer avslutar sin etableringstid utan att ha möjlighet till självförsörjning och blir då aktuella för försörjningsstöd. Samverkan med enheten arbetsmarknad och integration har intensifieras och gemensam processkartläggning är genomförd för att minska tiden för etablering.

Åtgärder för att möta det ökade inflödet och erbjuda brukarna/klienterna en större delaktighet har bland annat varit att ge medarbetarna verktyg för ett mer mobilt arbetssätt, till exempel använda sig av Skypemöten när så är möjligt, byta ut till bärbara datorer, erbjuda röststyrd journalföring till ett antal medarbetare inom individ- och familjeomsorg samt starta införandet av automatiserat beslutsstöd inom försörjningsstöd.

Erfarenheter under året visar på att framgångsfaktorer för en effektiv verksamhet med god kvalitet är ett systematiskt kontinuerligt förbättringsarbete utifrån brukarundersökningar, brukardialoger, avvikelserarbetet och omvärldsorientering.

En samlad bedömning är att utmaningarna har ökat inom socialtjänsten. Genom ett ständigt förbättringsarbete med fokus på bra bemötande och hög delaktighet är bedömningen att beslutat mål vad gäller professionellt bemötande är uppnått medan mål om rättssaker och effektiv handläggning endast är delvis uppnått.

Utförarnämnden

Under året har förutsättningarna för en ekonomi i balans för Leanlink försämrats ytterligare mot bakgrund av förändringar av villkoren för utförande av hemtjänst. Exempel på detta är att ingen ersättning längre utgår för restid till kund eller att den så kallade ”bomtiden” (när kund inte ger tillträde eller inte är tillgänglig för ett planerat besök) inte heller längre ersätts. Efter att Leanlink anslutits till det nya tid- och insatsregistreringssystemet (TES) inom hemtjänst 1 september 2018 har underskottet i ekonomin ökat kraftigt. Övergången till ersättning enligt TES har, i jämförelse med budget, medfört minskat antal debiterbara timmar med 18,4 procent för perioden september – december. Tidigare har omsorgskontoret aviserat att en översyn av dagens ersättningsnivåer skulle ske vid årsskiftet 2018/19. Denna tidpunkt är nu framflyttad vilket kommer att innebära fortsatta kraftiga underskott under 2019. Vi har ej heller fått någon återkoppling rörande avsaknaden av lönekompensation för personlig assistans. En detaljerad redovisning av ovanstående har även lämnats av undertecknad vid kommunstyrelsens sammanträde 11 december 2018.

Förvaltningens bedömning är att Leanlinks verksamheter fortsätter att leverera en god kvalitet och att under 2018 förväntningar och de krav som ställs i avtalen med beställare uppfyllts. En avgörande framgångsfaktor är det omfattande utvecklingsarbete som kontinuerligt pågår inom alla affärsområden. För att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans för Leanlink behöver dialogen med beställare utvecklas och regelverket kring ekonomistyrning i beställar-/utförarmodellen kommuniceras i hela kommunen.

Äldrenämnden

Under 2018 har ett stort fokus inom äldrenämndens ansvarsområde varit att korta väntetiden till erbjudande om särskilt boende och andra insatser. Stora omställningar har påbörjats under året för att skapa boendeformer som möter det behov som finns. För att möta den demografiska utvecklingen vad gäller äldre har nämnden ställt om platser från ålderdomshem, sjukhem och demensplatser till bara demensplatser och vårdboendeplatser. Under 2018 har ingen behövt vänta mer än 3 månader på att få ett erbjudande om plats från det att beslut om insats fattats. Servicehusen har fått nya uppdrag med ett ökat ansvar för uppsökande verksamhet för att minska känslan av ensamhet hos äldre.

Utbyggnad av wifi inom kommunens särskilda boenden har påbörjats under 2018 och kommer att slutföras under 2019. Valfärdsteknik kommer att vara en viktig del för att klara framtidens utmaningar vad gäller demografin och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Tids- och insatsregistrering har införts inom hemtjänsten under kvartal 3 2018. Nästa steg kommer att bli att införa mobildokumentation för medarbetarna inom hemtjänsten.

En ny lagstiftning började att gälla i januari 2018, Lag om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården. Detta har inneburit att de personer som kommer från slutenvården är mer vårdkrävande och har behov av med hälso- och sjukvårdsinsatser både inom särskilt boende och inom hemsjukvården. Detta ställer krav på förändrade arbetssätt.

Tillståndsplikt gäller för all entreprenadupphandlad verksamhet från 15 april 2017. Övergångsbestämmelser gällde fram till 1 april 2018 då alla verksamheter skulle ansöka om tillstånd hos IVO, inspektionen för vård och omsorg. Tillståndsplikten har påverkat hur vi kan organisera verksamheten och vilka tidsperspektiv vi måste ha i samband med upphandlingar.

I november fattade nämnden beslut om att göra en översyn av Linköpings modell för lag om valfrihetsystem (Lov) i hemtjänsten bland annat mot bakgrund av att nuvarande organisering innebär svårigheter att få till ett helhetsperspektiv i vården och omsorgen om personer i ordinärt boende.

Förenklat beslutsfattande, det vill säga, att äldre personer på ett enkelt sätt ska få tillgång till hemtjänst utan föregående biståndsbeslut ska införas. Förutsättningarna gavs genom att riksdagen under våren 2018 beslut om en ändring i socialtjänstlagen som möjliggör för kommuner att införa förenklat beslutsfattande.

Den sammantagna bedömningen är att äldrenämnden har uppfyllt sina målsättningar. Nämnden har systematiskt arbetat med att korta köerna till vårdboende samtidigt som beslut har fattats för att möta det framtida behovet av insatser i särskilt boende. Måluppfyllelse har även skett när det gäller uppföljning av kvalitet och införandet av förändrade rutiner och insatser.

Överförmyndarnämnden

Verksamheten visar vid året slut en god måluppfyllelse. Samtliga ställföreträdare som har fått sin årsräkning granskad med anmärkning har kontaktats och olika åtgärder vidtagits. Parallellt med detta har granskningstakten varit hög och målen uppfyllts med god marginal. I de ärenden där indikationer funnits på att godmanskap inte längre behövs i samma omfattning har Överförmyndarenheten förhållit sig aktiv. För att stödja ställföreträdarna i deras uppdrag har Överförmyndarnämnden under året tillhandahållit fristående stöd i form av mentorer samt professionellt stöd i bemötandefrågor. Mentorerna har nyttjats i ökad omfattning medan däremot samtalsstödet inte använts alls. Fortsatt analys kring nytta, behov och marknadsföring kommer att ske framöver.

Länsstyrelsen bekräftade vid sitt årliga inspektionsbesök bilden av att verksamheten över tid har vidareutvecklat rutiner och höjt kvalitén i tillsynsarbetet.

Väsentliga avvikelser

Arbetet med digitalisering har under året intensifierats med målsättningen att erbjuda e-tjänster istället för blanketter samt digital årsredovisning för ställföreträdare. Ingen skarp drift har dock kunnat lanseras under året, men förhoppningen är att de kommungemensamma ambitionerna gällande ökad digitalisering kommer bli konkret även för gode män och förvaltare under nästkommande år.

Nämndernas avvikelse mot budget 2018

En förutsättning för en ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet i nämndernas verksamhet. Nämndernas nettoavvikelse jämfört med budget är plus 223,8 miljoner kronor vilket motsvarar 2,7 procent av deras samlade budget. Utförarnämnden, socialnämnden och valnämnden redovisar underskott.

Budgetavvikelse i bokslut och prognos för helår 2018 i respektive delårsrapport

Belopp mnkr	Bokslut	Prognos oktober	Prognos augusti	Prognos april
Utförarnämnden	-30,1	-42,9	-37,8	-26,6
Socialnämnden	-11,4	-14,4	-11,9	-2,0
Överförmyndarnämnden	4,5	4,2	4,0	0,1
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	8,8	7,4	5,0	0,7
Äldrenämnden	14,1	5,0	5,0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	20,0	7,1	7,1	3,1
Omsorgsnämnden	38,5	3,0	0	0
Kommunstyrelsen exkl. jämförelsestörande post	49,5	28,0	13,6	0
Bildningsnämnden	57,8	47,3	34,3	0
Barn- och ungdomsnämnden	68,8	19,9	21,1	0
Övriga nämnder	3,4	1,9	0,1	0,2
Summa nämndernas verksamheter	223,8	66,6	40,7	-24,6

Enligt ekonomistyrningsreglerna ska nämnder vars underskott beräknas bli större än 1 procent och uppgår till mer än minus 1 miljoner kronor redovisa en åtgärdsplan till kommunstyrelsen. Socialnämnden och utförarnämnden prognostiserade så stora negativa budgetavvikelser för 2018 att de i delårsrapporten per den 31 augusti tog fram åtgärdsplaner som dock behövde kompletteras. Socialnämnden har även fått ett medgivande att redovisa underskott med högst 12 miljoner kronor i bokslutet för 2018. När kommunstyrelsen behandlade delårsrapporten per den 31 augusti fick kommundirektören i uppdrag att ta fram kompletterande åtgärdsplaner så att 2019 års internbudget ska vara i balans. Uppdraget redovisades vid kommunstyrelsens sammanträde den 11 december.

Redovisningen av statsbidrag från främst Migrationsverket har under 2017 och 2018 successivt anpassats till gällande rekommendation. Det innebär att de medel som balanserades i bokslut 2017 och som inte förbrukats under 2018 redovisas som ett överskott i 2018 års resultat och är en bidragande orsak till de stora överskotten för några av nämnderna.

Nedan redovisas korta kommentarer till nämndernas budgetavvikelse i bokslutet för år 2018. Ytterligare kommentarer till nämndernas resultat finns att läsa i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Kommunfullmäktige (överskott 1,0 miljoner kronor)

Den främsta orsaken till överskottet på 1,0 miljoner kronor är att det på grund av valåret varit lägre kostnader för representation än budgeterat. Även antalet mottagare av kommunens minnesgåvor till anställda och förtroendevalda har varit lägre än normalt vilket medfört lägre kostnader. Både ekonomiutskott och de geografiska utskotten uppvisar överskott i sina respektive verksamheter.

Kommunstyrelsen (överskott 49,5 miljoner kronor exklusive jämförelsestörande post)

Resultatet för kommunstyrelsen är 49,5 miljoner kronor i överskott inklusive uppdragsfinansierad verksamhet. Till detta kommer en jämförelsestörande kostnad som avser avsättning på 210 miljoner kronor för banflytt och beredning av landningsbana vid flygplatsen enligt beslut i kommunfullmäktige den 16 februari 2016 som finansieras med en finansiell intäkt (tillväxt i de långsiktiga placeringarna).

Av överskottet motsvarar 33 miljoner kronor poster som ej finns med i budget 2018 och som inte är kopplade till kommunstyrelsens ordinarie verksamhet. Detta överskott avser 13,3 miljoner kronor i statsbidrag från Delegationen mot segregation, 14,1 miljoner kronor avseende statsbidrag för flyktingar där stor del av beloppet tidigare har varit bokförda på balanskonto men enligt god redovisningssed ska avslutas mot resultaträkningen 2018. I överskottet ingår även fastighetsförsäljningar med 5,6 miljoner kronor.

Resterande överskott på 17,7 miljoner kronor finns inom ett antal verksamheter där de största överskotten återfinns inom kommunikation, näringsliv samt infrastruktur (projekt ostlänken). Underskott uppvisas för verksamhetsområdet kommunstyrelse där kostnader för skuld för Omställningsstöd enligt OPF-KL har gjorts med början 2018, en kostnad som inte finns budgeterad.

Jämfört med prognosen i oktoberuppföljningen har överskottet ökat med 21,5 miljoner kronor varav största delen av avvikelse utgörs av 13,3 miljoner kronor från Delegationen mot segregation samt ytterligare flyktingmedel med 6 miljoner kronor som redovisas i resultatet.

Kommunstyrelsens anställningsmyndighet (överskott 8,8 miljoner kronor)

Kommunledningsförvaltningen redovisar ett underskott med 1,8 miljoner kronor. Förvaltningen har haft en del vakanser inom olika enheter under året, samtidigt som det funnits kostnader som belastat verksamheterna som det inte funnits någon budget för. Underskottet täcks delvis av överskott inom kommunstyrelsen.

Socialförvaltningen redovisar ett överskott med 0,9 miljoner kronor. Förklaringen är framförallt att det funnits vakanser när personal slutat och att det har tagit viss tid innan ny personal kommit på plats.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens resultat för 2018 visar på ett överskott jämfört med budget på 5,6 miljoner kronor.

Utbildningsförvaltningen redovisar ett överskott med 3,8 miljoner kronor. Överskottet beror på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanta tjänster som inte tillsatts, sjukskrivningar och föräldraledigheter som inte ersatts.

Omsorg- och äldreförvaltningen visar en ekonomi i balans och under året har flera nya medarbetare rekryterats, omorganisation genomförts, och det har påbörjats ett systematiskt processarbete. Även Kultur- och fritidsförvaltningens resultat är i nivå med budget.

Vid oktoberuppföljningen bedömdes anställningsmyndigheten redovisa ett överskott 2018 med 7,4 miljoner kronor. Resultatet har därmed förbättrats fram till årsbokslutet med 1,4 miljoner kronor. Förändringen avser till största delen Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen där utfallet på personalkostnader är betydligt lägre än beräknat.

Överförmyndarnämnden (överskott 4,5 miljoner kronor)

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott där 3,5 miljoner kronor avser arvoden och ersättningar i godmanskap för ensamkommande barn. För 2018 har nämnden fått beslut om 6,0 miljoner kronor i extra medel med anledning av förändrade statsbidragsregler samtidigt som övergångsregler för statsbidrag inneburit högre kostnads- täckning från staten än beräknat. Inflödet av ensamkommande barn var lågt och många ärenden avslutades av olika skäl. Även arvoden och ersättningar till övriga gode män och förvaltare redovisar överskott jämfört med budget.

Valnämnden (underskott 0,5 miljoner kronor)

Valnämnden har en avvikelse på minus 0,5 miljoner kronor jämfört med budget, vilket delvis beror på minskade intäkter i form av statsbidrag med 0,4 miljoner kronor samt ökade kostnader. De ökade kostnaderna beror bland annat på en utökning av antalet valdistrikt, skärpningar i vallagen.

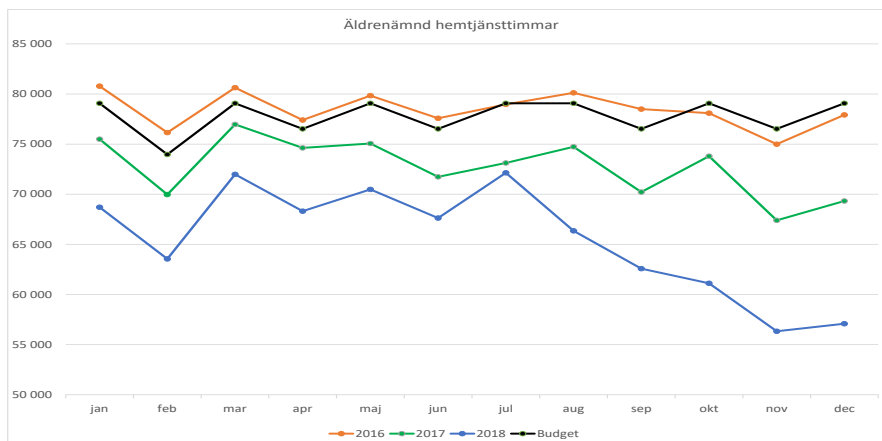
Äldrenämnden (överskott 14,1 miljoner kronor)

Äldrenämnden visar ett ekonomiskt positivt resultat på 14,1 miljoner kronor. Tidigare prognoser har angett 5 miljoner kronor i överskott. Därutöver har nämnden återlämnat 60 miljoner kronor för slutjusteringar demografi och försenad start nytt vårdboende i Vallastaden vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då de beräknade att återlämna 10 miljoner kronor.

Trots att antalet äldre i Linköping ökar så ökar inte behovet av hemtjänst eller boende. Nämnden kan därför återlämna medel som avsatts för denna ökning. Införandet av tids- och insatsregistrering har inneburit en omställning för utförarna och analys pågår huruvida förändringar i regelverket ska göras. Antalet hemtjänstutförare är färre. Inga nya boenden har öppnat varför en del budgetmedel har återlämnats. Under 2019 öppnar ett nytt boende i Vallastaden. Nämnden har inte haft några omfattande kostnader gällande betalningsansvar för medicinskt färdigbehandlade vid US. Ersättningen från Migrationsverket gällande återsökningsberättigade äldre i äldreomsorg har gett ytterligare överskott. Kostnaderna för Wifi i allmänutrymmen, där det saknas, har inte blivit hanterade under 2018 utan en stor del hamnar på 2019 som en löpande driftkostnad.

Från och med juni 2018 har alla utförarna successivt övergått till att registrera faktisk utförd tid via mobiltelefoner. I och med denna övergång erhåller utförarna sin ersättning baserad på faktisk utförd tid. Det innebär andra ersättningsnivåer än tidigare. Diagrammet visar den planerade tiden. För hösten 2018 syns det tydligt att planerad tid minskar då utförarna anpassar den till den faktiska. Det är därför svårt att jämföra timmarna över tid eftersom definitionerna är ändrade.

Omsorgsnämnden (överskott 38,5 miljoner kronor)

Omsorgsnämnden visar ett ekonomiskt positivt resultat på 38,5 miljoner kronor efter slutjusteringar. Tidigare prognoser har angett 3,0 miljoner kronor i överskott.

Den planerade IT-utvecklingen har enbart påbörjats och ej föranlett så mycket kostnader under året som planerat vilket ger ett bättre resultat med 3 miljoner kronor.

Inom individ- och familjeomsorg har verksamhet ej blivit verkställd av olika skäl. Ny verksamhet kräver lång planeringstid samt att försiktighet kring nya verksamheter har rått i och med den nya organisationen 2019 och dess sammantagna behov. En stor orsak till överskottet är verksamheternas problem att rekrytera personal och de därigenom inte kunnat leverera överenskomna tjänster. Totalt överskott för individ- och familjeomsorg är 22 miljoner kronor.

Försäkringskassan har under hösten ändrat metod/rutiner för debitering av personlig assistans och samtidigt har antalet individer som erhåller assistans från försäkringskassan minskat varför ett ekonomiskt överskott uppstår med 10 miljoner kronor. Detta överskott har varit svårt att förutse på grund av eftersläpning. Osäkert vilken påverkan detta kommer få framöver.

Hemtjänstkostnaderna har fortsatt att minska under året. Resultatet för året uppgår till 12 miljoner kronor i överskott mot tidigare beräknade 8 miljoner kronor.

Barn- och ungdomsnämnden (överskott 68,8 miljoner kronor)

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett sammanlagt positivt resultat jämfört med budget på 68,8 miljoner kronor. Nämndens anslagsdel redovisar ett överskott om 35,5 miljoner kronor och de kommunala enheterna ett överskott på 33,3 miljoner kronor.

Det positiva resultatet avseende nämndens anslagsdel om 35,5 miljoner kronor beror framförallt på ökade intäkter avseende schablonbidrag flyktingar samt utnyttjade medel för ökat flyktingmottagande, resursmedel och för utvecklingsinsatser. Statsbidrag har täckt kostnader för utvecklingsinsatser i stället. Ett underskott finns dock, främst inom grundskolan, för elever i behov av extraordinära stödsatser. En översyn görs när det gäller resursfördelningen för extraordinära stödsatser.

De kommunala enheterna redovisar ett positivt resultat om 33,3 miljoner kronor vilket beror på svårigheterna att få tag på personal med rätt kompetens. Grundskola gör ett överskott som beror på ett stigande elevantal i kombination med lokal- och lärarbrist. Förskolan gör ett resultat i balans men stora avvikelser finns mellan enheterna. Färre barn än budgeterat har skrivits in under året och personalkostnaderna har inte minskats till motsvarande nivå. Enheternas negativa avvikelser möts upp av ett överskott beroende på vakanta ledningstjänster.

Större förändringar jämfört med prognosen per den 31 oktober:

För nämndens anslagsdel tillkom i slutet på året kostnader för ytterligare lokalanpassningar vilket ledde till att lokalkostnaderna hamnade i nivå med budget. Kompetensutvecklingsinsatser täcktes av statsbidrag vilket ledde till ett överskott för budgetposten.

Förändringen för de kommunala enheterna är 23 miljoner kronor och beror på ökade intäkter i form av statsbidrag, lägre personalkostnader samt lägre övriga kostnader. Enheterna hade för avsikt att rekrytera personal samt köpa in ytterligare material med mera men lyckades inte fullt ut med detta. Sent tillsatta ledningstjänster inom förskolans nya organisation ledde till att förskolans utfall hamnade i nivå med budget istället för ett överskott.

Bildningsnämnden (överskott 57,8 miljoner kronor)

Bildningsnämnden redovisar ett överskott på 57,8 miljoner kronor, varav nämndens anslagsdel redovisar ett överskott på 47,8 miljoner kronor och de kommunala enheterna ett överskott på 10,0 miljoner kronor. Det stora överskottet finns inom vuxenutbildningen som under 2018 har fått förändrade ekonomiska förutsättningar vad gäller statsbidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande och statsbidrag från Skolverket för yrkesinriktad vuxenutbildning. Förändringen avser dels anpassning till god redovisningssed som innebär att eventuellt överskott redovisas som överskott det år som statsbidragen erhålls och dels förändringar i förordningen för yrkesinriktad vuxenutbildning.

Överskottet inom vuxenutbildningen har möjliggjort omföringar inom bildningsnämndens ram för underfinansierade budgetposter. Gymnasiesärskolan har under de senaste åren fått fler elever med stora behov. För att täcka underskott inom verksamheten har 7 miljoner kronor omfördelats från vuxenutbildningen till gymnasiesärskolan under 2018.

Gymnasieskolan redovisar ett överskott på 5,3 miljoner kronor. Överskottet beror dels på försenad upphandling av nytt elevsystem samt något högre statsbidrag än budgeterat.

Verksamheten arbetsmarknad och integrationsinsatser redovisar ett överskott på 9,3 miljoner kronor. Avvikelsen beror på lägre kostnader för offentligt skyddat arbete, OSA. Budgeterade medel för arbetsmarknadsinsatser och stadsdelsansatser har inte förbrukats fullt ut. Vid avstämning av kostnaderna för 2018 års feriearbete redovisas lägre kostnader än budgeterat.

Överskottet för nämndens anslagsdel har ökat med 11,1 miljoner kronor jämfört med prognosen i oktoberuppföljningen och beror på 7,5 miljoner kronor i lägre kostnader för SFI de sista månaderna samt 3,3 miljoner kronor i lägre kostnader för feriearbete.

Överskottet för de kommunala enheterna med 10,0 miljoner kronor beror till största delen på personalvakanser.

Kultur- och fritidsnämnden (överskott 2,3 miljoner kronor)

För 2018 redovisar kultur- och fritidsnämnden ett positivt resultat med 2,3 miljoner kronor varav nämndens resultatenheter visar ett preliminärt positivt resultat om 1,5 miljoner kronor.

Nämndens kulturverksamhet visar ett överskott om 0,5 miljoner kronor där nämndens filmverksamhet står för merparten av överskottet. Fritidssidan visar ett överskott om 0,3 miljoner kronor. Nämndens resultatenheters överskott återfinns till största delen inom enheten kulturscener och ungdom och består främst av personal och verksamhetskostnader i enhetens verksamhet kring aktivitetshuset Agora som är under uppstart.

I oktoberuppföljningen lämnade nämnden en prognos på ett överskott om 1,7 miljoner kronor. Överskottet blev större än beräknat för nämndens verksamhet.

Samhällsbyggnadsnämnden (överskott 20,0 miljoner kronor)

Resultatet visar ett överskott på 20,0 miljoner kronor:

- Nämnd +0,9 mnkr (arvoden, information)
- Fysisk planering +1,9 mnkr (lägre volym)
- Markförvaltning +1,8 mnkr (ökade intäkter på upplåtelse)
- Drift och underhåll +8,1 mnkr (varav vinterunderhåll 2,4 mnkr)
- Parkering +2,7 mnkr (varav boendeparkering 1,2 mnkr)
- Kollektivtrafik +2,1 mnkr (netto av färdtjänst, skolskjuts samt oplanerade kollektivtrafikåtgärder)
- Ofördelat +1,9 mnkr (ej ianspråktagen reserv)

Prognosen i oktoberuppföljningen beräknades bli ett överskott på 7,1 miljoner kronor. Stora delar av avvikelserna ovan har förstärkts sedan oktober till exempel vinterunderhållet.

Samhällsbyggnadsnämnden, exploateringsverksamheten (överskott 18,4 miljoner kronor)

Exploateringsresultat före kommunbidrag visar ett överskott på 48,4 miljoner kronor. Kommunbidraget uppgår till minus 30 miljoner kronor vilket betyder att resultatet efter kommunbidrag är 18,4 miljoner kronor.

Det egna kapitalet för exploateringsverksamheten uppgick vid årsskiftet 2017/2018 till 409,1 miljoner kronor.

Bygg- och miljönämnden (överskott 0,7 miljoner kronor)

Resultatet för bygg- och miljönämnden visar på ett överskott jämfört med budget:

- Avgifter inom byggområdet -1,0 mnkr
- Kostnader bostadsanpassning +0,6 mnkr
- Avgifter inom miljöområdet +1,8 mnkr
- Nämndens egen verksamhet +0,3 mnkr
- Lantmäteriet -1,0 mnkr

Nämndens anknutna verksamhet Kommunlantmäteriet redovisar ett underskott på 1,0 miljoner kronor. Både kostnader och intäkter har minskat men intäkterna för fältmätningssuppdrag har inte alls kommit upp i nivå med budget.

Socialnämnden (underskott 11,4 miljoner kronor)

Enligt ekonomistyrningsreglerna ska nämnder vars underskott beräknas bli större än 1 procent och uppgår till mer än minus 1 miljoner kronor redovisa en åtgärdsplan till kommunstyrelsen. Socialnämnden prognostiserade så stor negativ budgetavvikelse för 2018 att de i delårsrapporten per den 31 augusti tog fram en åtgärdsplan som kompletterades under hösten. Socialnämnden har även fått ett medgivande att redovisa underskott med högst 12 miljoner kronor i bokslutet för 2018.

Orsaken till underskottet är att kostnaderna för placeringar på HVB (hem för vård och boende), både beträffande unga och vuxna har ökat kraftigt under året. Verksamheten visar ett underskott med 19 miljoner kronor. Budgetavvikelsen genereras av att fler har haft behov av placering på HVB. Under 2019 ska en beslutad åtgärdsplan omsättas i aktiviteter.

Ekonomiskt bistånd visar ett överskott med 4,6 miljoner kronor. Antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat med cirka 2 procent per månad jämfört med 2017, vilket motsvarar cirka 40 färre hushåll färre.

På grund av att det funnits tomma lägenheter i perioder, bland annat till följd av renoveringar så visar bosociala verksamheten ett underskott med 0,8 miljoner kronor. Hanteringen av lägenheter övergick till boendeenheten under kommunstyrelsens ansvar perioden september till och med december 2018.

Trots ett intensivt rekryteringsarbete finns det fortfarande brist på familjehem. Socialförvaltningen har de senaste åren allt oftare haft behov av att föreslå högre ersättningar än de av SKL rekommenderade, främst på grund av att uppdragen är komplexa och krävande eller att socialförvaltningen övertar ett familjehem från en privat organisation. På grund av retroaktiva ersättningar från Migrationsverket för placerade ensamkommande barn i familjehem visar verksamheten i år ett mindre överskott med 0,3 miljoner kronor. Utredningsplaceringar visar ett överskott med 4,1 miljoner kronor. Det har under året varit endast någon enstaka utredningsplacering avseende barn/familj.

I prognosen som lämnades i oktoberuppföljningen beräknades ett underskott för socialnämnden med 14,4 miljoner kronor. Orsaken till det förbättrade resultatet är att kostnaderna för HVB placeringar har minskat något i slutet av året.

Utförarnämnden (resultat minus 30,1 miljoner kronor)

I augustiuppföljningen beräknade nämnden resultatet för 2018 till minus 37,8 miljoner kronor därför lämnade nämnden en åtgärdsplan. Då åtgärdsplanen behövde kompletteras fick kommundirektören i uppdrag att komplettera åtgärdsplanen så att 2019 års internbudget ska vara i balans. Uppdraget redovisades vid kommunstyrelsens sammanträde den 11 december.

Årets resultat för Leanlink slutar på ett underskott om 30,1 miljoner kronor. Den enskilt största anledningen till det negativa ekonomiska utfallet för Leanlink är den låga ersättningsnivån inom hemtjänst. Årets bokförda underskott i hemtjänstverksamheten inom affärsområde Äldreomsorg uppgår till 37,7 miljoner kronor.

Efter att Leanlink anslutits till det nya tid- och insatsregistreringssystemet (TES) inom hemtjänst 1 september 2018, har underskottet i ekonomin ökat kraftigt. Övergången till ersättning enligt TES har, i jämförelse med budget, medfört minskat antal debiterbara timmar med 18,4 procent för perioden september – december. Omställningsprocessen att anpassa bemanningen efter minskade intäkter pågår löpande men kostnaderna tar längre tid att fasa ut i motsvarande utsträckning. Det kommer dock kvarstå ett stort underskott även vid optimal bemanning.

Även affärsområde LSS Funktionsstöd redovisar ett stort underskott, minus 12 miljoner kronor vilket är cirka 3 miljoner kronor sämre än årets underbalanserade budget. Avvikelsen beror bland annat på att alla ansökta extra kostnadsersättningar inte beviljats till fullo samt minskade intäkter på grund av ökat antal tomplatser inom gruppboheter.

Underskottet för Leanlink 2018 balanseras till viss del upp av de affärsområden (LK-data, Råd och Stöd, Kost och Restaurang) som redovisar positiva resultatutfall. Anledningar till detta är bland annat ständigt pågående effektiviseringsarbete, ett antal vakanser, nya uppdrag och ökade volymer.

Resultatet i årsbokslutet är 12,7 miljoner kronor bättre än prognosen per 31 oktober och beror främst på erhållen full kostnadstäckning för hemsjukvården inom Äldreomsorg, ökade intäkter inom Kost & Restaurang samt delvis beviljade sökta extra kostnadsersättningar inom LSS Funktionsstöd. inom Kost & Restaurang samt delvis beviljade sökta extra kostnadsersättningar inom LSS Funktionsstöd.

Intern ränta, resursmedel och reserv för demografi, pris- o löneökningar (överskott 215,7 miljoner kronor)

Det samlade överskottet jämfört med budget uppgår till 215,7 miljoner kronor vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då överskottet prognostiserades till 159,7 miljoner kronor. Förändringen avser större återbetalningar från nämnderna för demografiska förändringar samt försenad verksamhet som skulle startat under 2018.

Resursmedel uppgick från början till 82 miljoner kronor varav 20 miljoner kronor fördelades till kommunstyrelsen för arbetsmarknadsåtgärder och 5 miljoner kronor till kommunstyrelsens anställningsmyndighet för flyktingverksamhet. Båda beslutet fattades i november 2017. Resterande resursmedel om 57 miljoner kronor redovisas som överskott.

Av överskottet avser 56,0 miljoner kronor nystartad verksamhet som inte kommit igång ännu. I oktoberprognosen beräknade nämnderna att återbetala 35,7 miljoner kronor, den högre återbetalningen avser äldrenämnden och omsorgsnämnden.

Det finns en central reserv på 25,0 miljoner kronor för demografi som används för att vid årets slut göra regleringar för demografiska förändringar jämfört med budget. Äldrenämnden återbetalar 44,6 miljoner kronor vilket är en stor förändring jämfört med oktoberprognosen då de räknade med att återbetala 10 miljoner kronor. Barn- och ungdomsnämnden återbetalar 7,4 miljoner kronor. Bildningsnämnden får en ökad ram med 5,3 miljoner kronor utifrån antalet elever och programval. Det samlade överskottet för reserv för demografiska förändringar uppgår därmed till 71,7 miljoner kronor. Överskottet för pris och lön uppgår till cirka 40 miljoner kronor och avser främst reserv för priskompensation som inte fördelas ut under 2018. Totalt överskott för demografi och pris/löneförändringar är 111,8 miljoner kronor.

Internräntan redovisar ett underskott på 9,1 miljoner kronor på grund av försenade investeringar, motsvarande överskott redovisas under "nystartad verksamhet".

Pensionsenheten (underskott 80,7 miljoner kronor inklusive finansiella kostnader och 83,9 exklusive)

Pensionsenhetens nettokostnad per 31 december, exklusive de finansiella kostnaderna, är 99,8 miljoner kronor vilket är 83,9 miljoner kronor högre än budget. Denna avvikelse består främst av förändrad prognos för ansvarsförbindelsen, det vill säga de pensioner som är intjänade före år 1998.

Ansvarsförbindelsen ökade markant redan i augustiprognosen från pensionsadministratören. Förklaringen till detta är att vid årsskiftet 2017/2018 sjönk skulden markant på grund av tidigare bestämmelser om det allmänna pensionssystemet och gav en stor positiv resultatpåverkan i bokslut 2017. Efter årsskiftet beslutade SKL att istället kompensera berörda parter för denna sänkning av pensionsskulden, vilket för år 2018 nu ger en stor negativ resultatpåverkan.

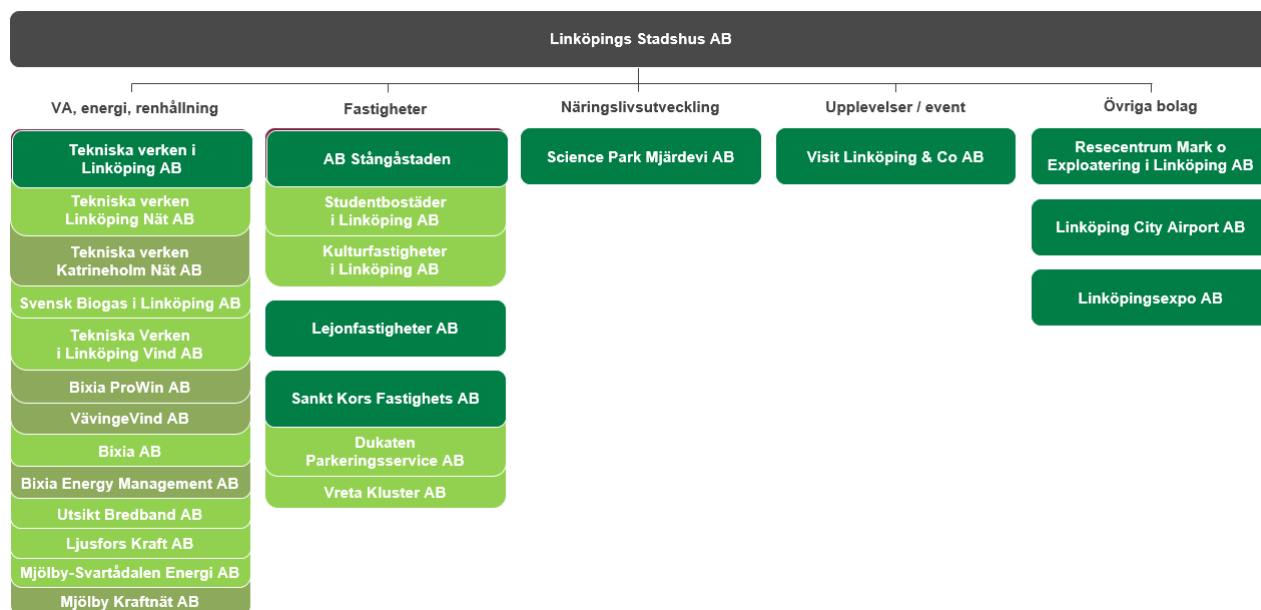
De finansiella kostnaderna för pensionsenheten är 82,1 miljoner kronor per 31 december vilket ger en avvikelse mot budget med plus 3,2 miljoner kronor.

Den 31 december 2018 prognostiserades pensionsskulden till 3 185 miljoner kronor, varav 2 481 miljoner kronor avser pensioner intjänade före år 1998 och 704 miljoner kronor avser pensioner som är intjänade från och med 1998. Per den sista december 2017 uppgick pensionsskulden till 3 131 miljoner kronor.

Kommunen har årligen från år 1997 satt av särskilda medel för att täcka en del av de framtida pensionsutbetalningarna. För pensionsskuld som är intjänad från och med 1998 finns hela beloppet avsatt externt. De externa placeringarna används för att minska pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten. Marknadsvärdet uppgick den 31 december till 1 694 miljoner kronor.

Årets verksamhet i kommunens bolag, förbund och stiftelser

Linköpings kommunägda bolag

Delägda bolag

AB Kinda Kanal	Linköpings kommun, Region Östergötland och Kinda kommun
Östsvenska Yrkehögskolan AB	Linköpings kommun, Region Östergötland samt övriga östgötakommuner
Nyköping-Östgötalänken AB	Linköpings kommun samt övriga kommuner längs sträckan
Industrikompetens i Östergötland AB (Skill)	Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Motala kommun, Region Östergötland med flera
Scenkonstbolaget i Östergötland AB	Linköpings kommun, Norrköpings kommun och Region Östergötland
Marknadsbolaget i Fjärde storstadsregionen AB	Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Region Östergötland och Östsvenska Handelskammaren

Stiftelser och kommunalförbund

Länsmuseet i Östergötland	Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Region Östergötland
Kommunalförbund Fjärde storstadsregionen	Linköpings kommun och Norrköpings kommun
Kommunalförbund Räddningstjänsten Östra Götaland	Medlemskommuner: Linköping, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik och Åtvidaberg

Styrning av kommunens helägda bolag inom Linköpings Stadshus AB

Kommunallagen ger utrymme att organisera kommunal verksamhet i bolag, stiftelser, kommunalförbund med mera men lagen ställer också krav på inflytande och kontroll även om verksamheten bedrivs i bolagsform.

För kommunens bolag inom Stadshuskoncernen finns fastställda bolagsordningar samt gemensamma och särskilda ägardirektiv för att reglera och styra verksamheten inom bolagen. Utöver detta finns planer, program och policyer som kommunfullmäktige fastställer och som också gäller för bolagens verksamhet.

Bolagen ska årligen redovisa sina planer för verksamhet och investeringar för de närmaste tre åren till kommunfullmäktige som då har möjlighet att lämna synpunkter som ska ligga till grund för bolagens fortsatta budgetarbete och planering under den aktuella perioden. Bolagens treårsplaner ska upprättas med beaktande av gällande ägardirektiv. Den beslutade treårsplanen ligger sedan till grund för bolagens budget.

Under året görs ekonomiska uppföljningar vid två tillfällen, per 30 april och 31 augusti, då respektive bolags ekonomi redovisas och stäms av mot de ekonomiska målen. Uppföljningen i april redovisas till kommunstyrelsen och rapporten per augusti rapporteras till kommunfullmäktige.

Vid årets slut sker en redovisning av både verksamhet och ekonomisk måluppfyllelse för respektive bolag till kommunfullmäktige.

I kommunens årsredovisning ingår Stadshuskoncernen i den sammanställda redovisningen.

Förutom de ovan nämnda formella dokumenten för styrning och uppföljning förekommer även ägardialoger med alla bolag och ägaröverläggningar. Sedan våren 2017 är kommundirektören även VD för Linköpings Stadshus AB. Årligen genomförs en muntlig åiterrapport till kommunstyrelsen från Linköpings Stadshus AB.

Bedömningen är att ovan nämnda insatser ger en tillräcklig insyn i bolagens verksamhet för att ha kontroll och inflytande på den verksamhet som bedrivs i bolagen.

Kommunägda bolag

Linköpings kommun har valt att bedriva viss verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser. Kommunfullmäktige har fastställt kommunens motiv för ägande och ägardirektiv. Kommunfullmäktige har också fastställt verksamhets- och ekonomiska krav för bolagen. Enligt kommunens ägardirektiv ska kommunfullmäktige ges tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagens verksamhet som är av principiell karaktär eller annars av större vikt. Frågor som bildande/köp av nya bolag, försäljningar av bolag, taxor och avgifter som bolagen tar ut för sin verksamhet, till exempel för vatten och parkering är exempel på frågor som ska behandlas av kommunfullmäktige.

Koncernen Linköpings Stadshus AB

Koncernens verksamheter omfattar såväl bostäder, el, fjärrvärme, vatten- och avloppshantering, förvaltning av skol- och omsorgsfastigheter som parkering, flyg, turism och kultur med mera. I sammanställningen nedan avseende verksamheten i koncernens bolag redovisas endast de tre största helägda bolagen, Tekniska verken, Stångåstaden och Lejonfastigheter. För en mer utförlig beskrivning av dessa bolag och övriga bolag inom Stadshuskoncernen hänvisas till årsredovisningen för Linköpings Stadshus AB och dotterbolagens egna årsredovisningar.

Linköpings Stadshus AB svarar för koncernens övergripande utveckling och strategiska planering, samt styrning och uppföljning av de ekonomiska och finansiella resurserna. Den strategiska utvecklingen och de operativa besluten i moder- och dotterbolag ska ha kommunmedborgarnas långsiktiga intressen som utgångspunkt. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs. Flera av aktiebolagen som ingår i koncernen är i sin tur egna koncerner. Stadshuskoncernen leds av en koncernstyrelse, vars representanter utses av kommunfullmäktige.

Verksamhet och resultat i koncernen Linköpings Stadshus AB

Resultatet efter finansnetto uppgår till 747 miljoner kronor (1 249). Nettoomsättningen ökade med 605 miljoner kronor jämfört med 2017. Avkastning på eget kapital var 10,8 procent (20,7) och soliditeten 24,5 procent (23,6).

Investeringar och låneskuld

Koncernens investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 2 548 miljoner kronor (2 148). Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder i det allmännyttiga bostadsbolaget, investeringar i verksamhetslokaler, exploateringsinvesteringar och förnyelsebar energiproduktion.

Koncernen Linköpings Stadshus AB

Nyckeltal	2018	2017	2016
Omsättning, mnkr	7 611	7 006	6 757
Balansomslutning, mnkr	29 364	28 221	26 369
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	747	1 249	576
Årets resultat i % av eget kapital	11	21	11
Soliditet %	25	24	21
Antal anställda	1 350	1 293	1 226

Linköpings Stadshus AB:s upplåning

Vid årsskiftet var Linköping Stadshus AB:s, exklusive dotterbolagen, upplåning 7 375 miljoner kronor, fördelade på lån med förfall inom ett år på 3 450 miljoner kronor och lån med förfall längre än ett år på 3 925 miljoner kronor.

Den momentana genomsnittsräntan på Stadshus AB:s upplåning har gått från 1,05 procent vid årets början till 1,03 procent vid årets slut. Genomsnittlig räntebindningstid var vid årsskiftet 2,18 år inklusive säkringar.

Räntebindningen och normalportföljens räntebindning i procent per 2018-12-31

Tidsperiod	0–1 år	1-3 år	3-5 år	5-7 år	>7 år	Total
Räntebindning	39	31	22	8	0	100
Normalportfölj	40	40	20	0	0	100

Bolaget har möjlighet att inom ett uppsatt spann gällande räntebindning avvika mot normalportföljen. Bolagets räntebindning ligger inom tillåten differens gentemot normalportföljen.

Bokslutsdispositioner inom Stadshuskoncernen

Moderbolaget erhöll utdelningsbetingade koncernbidrag från dotterbolagen Tekniska verken i Linköping AB med 187 miljoner kronor, från Lejonfastigheter AB med 39 miljoner kronor och från Sankt Kors Fastighet AB med 4 miljoner kronor. Tekniska verken i Linköping AB lämnade utdelning med 150 miljoner kronor. AB Stångåstaden lämnade utdelning på 60 miljoner kronor varav 55 miljoner kronor avsåg så kallade bostadspolitiska medel. Dessa lämnas av Linköpings Stadshus AB vidare till Linköpings kommun att användas enligt av Kommunfullmäktige särskilt fattade beslut. Totalt uppgick utdelningarna från dotterbolagen till 249 miljoner kronor. Dessutom erhöll moderbolaget skattebetingade koncernbidrag med 418 miljoner kronor och lämnade 50 miljoner kronor för skatteoptimering inom Stadshuskoncernen.

Sammanställning av koncernbidrag, ägartillskott och utdelning inom koncernen

Linköpings kommun Belopp mnkr	Koncernbidrag		Ägartillskott		Utdelning	
	Lämnade	Erhållna	Lämnade	Erhållna	Lämnade	Erhållna
Linköpings kommun						159
Moderbolaget						
Linköpings Stadshus AB	50	649	326		159	249
Dotterbolag						
Tekniska verken i Linköping AB	514			255	150	
AB Stångåstaden	89			69	60	
Lejonfastigheter AB	39	21			17	
Sankt Kors Fastighets AB	5	22			17	
Visit Linköping & Co AB		3			2	
Resecentrum Mark o Exploatering i Linköping AB	2			2		
Linköping City Airport AB		4			3	
Linköpingsexpo AB						
Summa	699	699	326	326	408	408

I sammanställningen nedan redovisas en samlad bild av dotterbolagen inom Stadshuskoncernen. För de största bolagen, Tekniska verken, Stångåstaden och Lejonfastigheter finns en utförligare redovisning nedan. För övriga bolag hänvisas till respektive bolags årsredovisning.

Bolag	Omsättning mnkr	Resultat efter fin. poster mnkr	Netto- investeringar mnkr	Soliditet %	Antal anställda
Tekniska verken i Linköping AB	5 314	833	938	50	926
AB Stångåstaden	1 452	204	962	44	183
Lejonfastigheter AB	751	72	404	19	63
Sankt Kors Fastighets AB	178	165	426	28	57
Visit Linköping & Co AB	115	-4	1	53	96
Resecentrum Mark och Exploatering i Linköping AB	11	2	9	59	0
Linköping City Airport AB	58	-3	0	59	17
Science Park Mjärdevi AB	13	0	0	42	6
Linköpingsexpo AB	8	3	0	69	1

Årets verksamhet i kommunens företag inom Stadshuskoncernen

Tekniska verken i Linköping AB

Majoritetsägda dotterbolag

Tekniska verken Linköping Nät AB (k)
 Tekniska verken Katrineholm Nät AB
 Svensk Biogas i Linköping AB
 Svensk Biogas Handel AB
 Usitall AB
 Tekniska verken i Linköping Vind AB (k)
 Tekniska verken Driftum AB
 Ljusfors kraft AB
 Utsikt Bredband AB

Delägda dotterbolag

Bixia AB (73,24 %)
 Mjölby-Svartådalen Energy AB (50,9 %)

Dotterbolag till Tekniska verken i Linköping Vind AB

Bixia ProWin

Dotterbolag till Bixia ProWin AB

Bixia Byggvind AB
 Värmlands vind AB

Dotterbolag till delägda Mjölby-Svartådalen

Mjölby Kraftnät AB
 Vävinge Vind (51,4 %)

Intressebolag till Tekniska verken

Evereg AB (24 %)
 Efo AB (21,1 %)
 Utvecklingsklustret Energi AB

Intressebolag till Tekniska verken i Linköping Vind AB

Bobergs Vind AB (33 %)
 Hackeryd Vind AB (25 %)

Intressebolag till Mjölby-Svartådalen Energi AB

Bixia AB (8,85 %)
 Herrberga Vind AB (41,67 %)

Intressebolag till Bixia ProWin AB

Bixia Gryningsvind AB (20 %)

Ovan anges ägarandelen i de fall den är mindre än 100 %. För en fullständig bild över bolagsstrukturen hänvisas till Tekniska verken AB.

Tekniska verken i Linköping AB är ett regionalt företag som verkar för ett väl fungerande och långsiktigt hållbart samhälle genom att erbjuda el, vatten, fjärrvärme, fjärrkyla, avfallshantering, bredband och biogas. Genom internationellt engagemang ska koncernen också kunna bidra till globalt miljökunnande. Koncernen bildar ett av regionens största företag. Bolaget ska erbjuda produkter och tjänster till attraktiva priser, med god leveranssäkerhet och med beaktande av miljö- och klimataspekter.

Viktiga händelser och förändringar under året

För koncernen har årets väderförutsättningar samt elprisutvecklingen på marknaden haft mycket stor inverkan på intäkter och resultat. Året inleddes med väsentligt högre volym på vattenkraftsproduktionen och till väsentligt högre elpriser. Efter första tertiet begränsades produktionen till följd av låg nederbörd. Sommaren blev rekordvarm och rekordlång med temperaturer långt över det normala. Vattennivåerna på många platser blev ett problem och vattenkraftsproduktionen gick ner på mycket låga nivåer.

Under året inleddes en strategiskt viktig satsning på förnybar elproduktion. Ambitionen är att långsiktigt kunna möta Linköpings samlade elbehov med förnybart producerad el.

Beslut om kraftfull vindkraftssatsning för att på lång sikt kunna möta Linköpings samlade elbehov med förnybart producerad el har fattats och investeringar har inletts.

Under året förvärvades återstående 55 procent av aktierna i Bixia ProWin AB. Koncerninternt har också omstrukturerat skett för att renodla ägandet i vindkraft.

Inledd investering i produktionsanläggning för flytande biogas, LBG (Liquid BioGas). Flerårsavtal om leverans av flytande biogas till Toyota Material Handling Manufacturing Sweden AB tecknat.

Mot slutet av april tillträdde Charlotta Sund som ny vd efter Anders Jonsson som avgått med planenlig pension.

Framtiden

Branschen står inför betydande utmaningar och regleringar som långsiktigt kommer att påverka bolagets lönsamhet negativt. Detta gäller till exempel den nu gällande regleringen för beräkning av intäktsram för elnät.

Bolaget har uttalat att all produktion vid normalår ska vara fri från fossila bränslen, såsom fossil olja och kol, år 2020. Investeringsbeslut har fattats för kommande investeringar om cirka 200 miljoner kronor för att realisera detta mål de närmaste åren. Genom investeringarna bidrar Tekniska verken ytterligare till kommunens övergripande miljömål kring koldioxidneutralitet 2025.

Under 2018 antogs en strategi för förnybar elproduktion. Målet är att långsiktigt kunna möta Linköpings kommuns samlade elbehov med förnybar elproduktion. Satsningen medför kraftfulla investeringar i vindkraft som idag erbjuder den företagsekonomiskt mest lönsamma förnybara elproduktionen.

För Tekniska verken-koncernen är det viktigt att ha ett fortsatt gott och stärkt kundfokus. Bolagets olika verksamhetsområden ska kunna möta kunderna tillsammans som ett Tekniska verken. Med än mer relevanta och intressanta erbjudanden, utifrån kundsituation och behov, ökar nyttan och mervärdet för bolagets kunder, ägare och hela regionen. Bolaget behöver också ständigt söka och utveckla nya lösningar och innovationer. Dels för att begränsade resurser ska räcka till fler men också för att säkra koncernens konkurrenskraft och överlevnad.

Ekonomi

Nyckeltal	2018	2017	2016
Omsättning, mnkr	5 314	4 652	4 640
Balansomslutning, mnkr	10 528	10 094	9 141
Justerat eget kapital, mnkr	5 289	4 942	4 443
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	833	636	671
Årets resultat i % av justerat eget kapital	16	13	15
Soliditet %	50	49	49
Investeringar netto, mnkr	938	681	609
Antal anställda	926	875	837

Koncernresultatet uppgår till 833 miljoner kronor, en ökning mot föregående år med 197 miljoner kronor. Resultatet har dock påverkats positivt av återföring av tidigare nedskrivningar på framförallt vattenkraftsproduktion med cirka 80 miljoner kronor. Omsättningen under året var 5 314 miljoner kronor, en ökning med 662 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. I allt väsentligt är ökningen hänförlig till väsentligt högre elpriser. Investeringarna uppgår till 938 miljoner kronor, en ökning från föregående år med 257 miljoner kronor.

AB Stångåstaden

Majoritetsägda dotterbolag

Studentbostäder i Linköpings AB
 Kulturfastigheter i Linköping AB
 TGS Fastigheter nr 3 AB
 Stångåstaden Holding AB
 Stångåstaden Ebbepark Holding AB
 Ebbepark hyresbostäder AB
 Ebbepark Dynamiken hyresbostäder AB

Intressebolag

Byggutveckling Svenska AB (25 %)
 Bixia Gryningsvind AB (40 %)
 Linköping Industri 2 Holding AB (49 %)

Bolaget är den största aktören på Linköpings bostadsmarknad. Stångåstaden äger och förvaltar 18 469 lägenheter, varav 4 201 är studentbostäder, som förvaltas av dotterbolaget Studentbostäder i Linköping AB. Därutöver finns 36 bostäder av speciell kulturhistorisk karaktär i dotterbolaget Kulturfastigheter i Linköping AB.

Viktiga händelser och förändringar under året

Bolaget har färdigställt 172 bostäder under året:

Höjdpunkten	50 lägenheter
Norrskenet etapp 1	97 lägenheter
Förtätning	25 lägenheter
Summa	172 lägenheter

Nybyggnation som pågår: Eddan, Norrskenet etapp 2.

Framtiden

Stångåstaden har investerat mycket de senaste åren och bolaget står inför en period som kommer att präglas av fortsatt bostadsbyggande då flera stora projekt är igång eller redan upphandlade. Planerade investeringar i Stångåstaden består främst av två delar. Nyproduktion, där vi för närvarande har vi cirka 450 bostäder under uppförande och för 2019 är planen att starta upp nyproduktion av ytterligare cirka 400 bostäder.

Ombyggnationer behövs för att erbjuda modern standard och bättre energiprestanda. Vi följer vår plan och renoverar drygt 300 lägenheter per år. Under 2018 tog bolaget fram en modell där vi renoverar bostäder i olika standardnivåer för att kunderna ska få större möjlighet att påverka bostaden och hyran.

Ekonomi

Nyckeltal	2018	2017	2016
Omsättning, mnkr	1 452	1 483	1 409
Balansomslutning, mnkr	9 148	8 440	7 706
Justerat eget kapital, mnkr	3 975	3 861	3 090
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	204	881	232
Årets resultat i % av justerat eget kapital	5	25	8
Soliditet %	44	46	40
Investeringar netto, mnkr	962	950	933
Antal anställda	183	175	168

Årets nettoomsättning uppgick till 1 452 miljoner kronor, en minskning med 31 miljoner kronor jämfört med 2017. Koncernens resultat efter finansiella poster uppgick till 204 miljoner kronor jämfört med 881 miljoner kronor föregående år. Investeringarna har ökat från tidigare år och uppgår till 962 miljoner kronor jämfört med 950 miljoner kronor för 2017.

Lejonfastigheter AB

Majoritetsägda dotterbolag
Castoris AB

Lejonfastigheter AB erbjuder kommunen och andra offentliga verksamheter lokaler. Bolaget äger och förvaltar 638 517 kvm bruksarea fördelat på 286 fastigheter.

Viktiga händelser och förändringar under året

De väderberoende kostnaderna, främst uppvärmning och snöröjning, har varit högre än föregående år främst på grund av den kalla och snörika inledningen av året. De externa kostnaderna minskade till 325 miljoner kronor (338). Detta innebär att kostnaderna ligger på en mer normal nivå jämfört med föregående år då bolaget hade höga kostnader avseende stora projekt.

Årets räntekostnader har ökat med 15 miljoner kronor jämfört med föregående år, vilket till stor del förklaras av att bolaget under hösten anpassat låneportföljens räntebindningsstruktur i enlighet med den under året omarbetade finanspolicyn.

Framtiden

Under åren som kommer planerar bolaget flera större nybyggnationer och ombyggnationer, liksom omfattande underhåll i befintligt bestånd. Investeringsstakten ökar och för 2019 beräknar bolaget att investeringsvolymen ska ligga på drygt 800 miljoner kronor (405).

Bolaget förväntar sig ett något lägre resultat under kommande år. Detta beror på att låneräntorna antas stiga samtidigt som bolaget fortsätter ha en hög investeringsstakt och därmed högre finansiella kostnader.

Ekonomi

Nyckeltal	2018	2017	2016
Omsättning mnkr	751	728	683
Balansomslutning, mnkr	4 708	4 717	4 477
Justerat eget kapital, mnkr	843	878	814
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	72	72	80
Årets resultat i % av justerat eget kapital	8	9	10
Soliditet %	19	18	20
Investeringar netto, mnkr	404	348	523
Antal anställda	63	64	53

Hyresintäkterna ökade med drygt 3 procent vilket förklaras av hyresförändringar till följd av färdigställda om-, till och nybyggnationer samt av hyresförändringar enligt avtal. Årets resultat efter finansnetto uppgick till 72 miljoner kronor (72). Investeringarna uppgick till 404 miljoner kronor (348).

Kommunens övriga bolag, stiftelser och förbund

Nedan beskrivs kommunens övriga bolag, stiftelser och förbund i korthet. För mer utförlig information hänvisas till respektive bolag, förbund och stiftelses årsredovisning.

Kommunalförbund och samordningsförbund

Styrning av kommunalförbund och samordningsförbund

Kommunallagen ger utrymme att organisera kommunal verksamhet i bolag, stiftelse, kommunalförbund med mera men lagen ställer också krav på inflytande och kontroll över kommunal verksamhet, även om den bedrivs i annan form.

För kommunens kommunalförbund och samordningsförbund finns fastställda förbundsordningar. Utöver detta finns planer, program och policyer som kommunfullmäktige fastställt som också avser kommunalförbund och samordningsförbund.

Kommunalförbunden och samordningsförbundet ska årligen redovisa planer för verksamhet och investeringar för de närmaste tre åren. Under året görs ekonomisk uppföljning vid två tillfällen, per 30 april och 31 augusti, då respektive förbunds ekonomi redovisas och stäms av mot budget. Uppföljningen i april redovisas till kommunstyrelsen och rapporten per augusti rapporteras till kommunfullmäktige.

Förutom de ovan nämnda formella dokumenten för styrning och uppföljning förekommer även möten mellan kommunens och kommunalförbundens tjänstemän.

Bedömningen är att ovan nämnda insatser ger en tillräcklig insyn i kommunalförbundens verksamhet för att ha kontroll och inflytande på den verksamhet som bedrivs i bolagen.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland är ett kommunalförbund för räddningstjänsterna i Linköpings, Norrköpings, Söderköpings, Valdemarsviks och Åtvidabergs kommuner.

Förbundet redovisar ett resultat för 2018 på 2 miljoner kronor (0). Det egna kapitalet uppgår till 12 miljoner kronor (10), vilket ger en soliditet på 10 procent (8).

Kommunalförbundet fjärde storstadsregionen

Kommunalförbundet ansvarar för Linköpings och Norrköpings kommuns löne- och upphandlingsverksamhet. Förbundet startade 2008 med löneverksamheten, 2009 överfördes den kommungemensamma upphandlingsverksamheten till kommunalförbundet. Förbundet redovisar ett överskott med 2,5 miljoner kronor för 2018 (1,5). Soliditeten har ökat till 72,5 procent (65,5).

Linköpings samordningsförbund

Samordningsförbundet är en fristående juridisk person som är bildat av Försäkringskassan, Linköpings kommun, Åtvidabergs kommun, Kinda kommun, Region Östergötland och Arbetsförmedlingen.

Syftet med Samordningsförbundet är att medborgare som står utanför arbetsmarknaden ska uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. Samordningsförbundet redovisar ett negativt resultat med 0,7 miljoner kronor (-1,4). Årets negativa resultat bidrar till att förbundet nu håller sig på en nivå gällande eget kapital som ligger inom ramen för nationella rådets rekommendation. Förbundet har för avsikt att fortsättningsvis hålla nivån 1,5 miljoner kronor i eget kapital. Soliditeten har minskat till 29 procent (40).

Övriga delägda aktiebolag

Industrikompetens AB är verksam inom rekrytering, bemanning, utbildning och verksamhetsutveckling. Bolaget ägs tillsammans mellan näringsliv och kommuner, Linköpings kommuns ägarandel är 2 procent.

AB Kinda Kanal ägs av Linköpings kommun (36 procent), Region Östergötland samt Kinda kommun. Kanalen är idag en ren upplevelseattraktion. Det utförs inga transporter som det ursprungliga syftet med kanalen var. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom att de tre ägarna ger årliga aktieägartillskott till bolaget.

Scenkonst Öst AB ägs av Region Östergötland, Norrköpings kommun och Linköpings kommun (20 procent). Scenkonstbolaget består av de konstnärliga verksamheterna Norrköpings Symfoniorkester och Östgötateatern. Bolaget ska bidra till en fortsatt utveckling av kulturlivet i Östergötland.

Nyköping-Östgötälänken AB ska skapa förutsättningar för fortsatt regionförstoring mellan landets största respektive fjärde arbetsmarknadsområde. Bolaget bildades 2001. Linköpings kommuns ägarandel är 18 procent.

Östsvenska yrkeshögskolans, 8,3 procent, uppdrag är att öka antalet strategiskt viktiga yrkeshögskoleutbildningar i regionen.

Marknadsbolaget i Fjärde storstadsregionen AB ägs av Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Region Östergötland och Östsvenska Handelskammaren.

Stiftelser

Länsmuseet i Östergötland har som ändamål att inom Östergötlands län bedriva och befrämja kulturminnesvård och övrig museal verksamhet liksom annan därmed förenlig kulturell verksamhet, att förvalta och vårda stiftelsens fastigheter, markområden, byggnader och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Verksamheten bedrivs i museibygnaden i Linköping, på Löfstad slott i Norrköpings kommun och i viss omfattning i länets övriga kommuner.

Stiftelsen Linköpings Trädgårdsförening har inte längre någon affärsdrivande rörelse då styrelsen beslutat att avveckla rörelsen under ordnade former.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

Belopp mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
Verksamhetens intäkter	1	2 036	2 039	8 035	8 121
Jämförelsestörande intäkter	2	8	0	8	57
Verksamhetens kostnader	3	-10 040	-9 699	-13 747	-12 996
Jämförelsestörande kostnader	4	-210	0	-210	0
Avskrivningar	5, 12	-193	-177	-1 238	-1 162
Verksamhetens nettokostnader		-8 399	-7 837	-7 152	-5 980
Skatteintäkter	6	7 050	6 844	7 050	6 844
Generella statsbidrag och utjämning	7	862	827	862	827
Kommunal fastighetsavgift		254	245	254	245
Summa skatteintäkter och bidrag		8 166	7 916	8 166	7 916
Finansiella intäkter	8	379	312	130	231
Jämförelsestörande intäkter	9	210		210	
Finansiella kostnader	10	-120	-71	-285	-293
Summa finansnetto		470	241	55	-62
Bolagsskatt	13	-	-	-125	-202
Minoritetens andel i årets resultat		-	-	-	-
Resultat före extraordinära poster		237	320	944	1 672
Extraordinära intäkter		-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		237	320	944	1 672

Driftredovisning

Belopp mnkr			Netto-		Budget-
Nämnd/styrelse	Intäkter	Kostnader	kostnad	Budget	avvikelse
Kommunfullmäktige	0	12	12	13	1
Kommunens revisorer	1	6	5	5	0
Kommunstyrelsen (inkl. jämförelsestörande post)	193	767	574	414	-160
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	220	705	485	494	9
Överförmyndarnämnden	14	16	2	7	5
Valnämnden	3	7	4	3	-1
Äldrenämnden	322	1 500	1 177	1 192	14
Omsorgsnämnden	172	1 225	1 053	1 092	39
Barn- och ungdomsnämnden	646	3 828	3 182	3 251	69
Bildningsnämnden	354	1 067	714	772	58
Kultur- och fritidsnämnden	69	367	298	300	2
Samhällsbyggnadsnämnden	129	507	377	397	20
Samhällsbyggnadsnämnden, exploatering	98	50	-48	-30	18
Socialnämnden	231	705	475	463	-11
Bygg- och miljönämnden	86	80	-6	-6	1
Utförarnämnden	1 639	1 666	27	-3	-30
Delsumma verksamheten	4 176	12 507	8 331	8 364	32
Pensionsenheten, exkl. finansiella poster	245	345	100	16	-84
Intern finansiering	43	11	-33	-42	-9
Resursmedel, reserv för pris och lön				225	225
Intäkter enligt uppdrag				-100	-100
<i>Avgår:</i>					0
Externa finansiella poster	-	0	0	-	0
Övriga interna intäkter/kostnader ¹²	-2 420	-2 420	0	-	0
Verksamhetens nettokostnader	2 044	10 443	8 399	8 463	64

¹² Avser interna intäkter och kostnader som bokförs mellan olika nämnder

Balansräkning

Belopp mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	14	9	5	31	33
Materiella anläggningstillgångar					
<i>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>	14	2 869	2 716	18 670	17 179
<i>Maskiner och inventarier</i>	15	297	269	7 832	7 614
Långfristiga fordringar		4	5	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	16	3 498	3 498	209	211
Summa anläggningstillgångar		6 677	6 493	26 742	25 037
Omsättningstillgångar					
Lager och förråd		0	1	78	96
Pågående exploatering/omsättningsfastigheter	17	233	177	420	355
Kortfristiga fordringar	18	1 378	1 603	2 573	2 447
Kortfristiga placeringar	19	8 346	8 158	8 346	8 158
Kassa och bank		62	56	232	355
Summa omsättningstillgångar		10 019	9 994	11 649	11 411
SUMMA TILLGÅNGAR		16 696	16 487	38 391	36 448
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		10 159	9 840	10 902	9 231
Direktbokning mot eget kapital		-	-	-8	-
Årets resultat		237	320	945	1 671
Summa eget kapital	20	10 397	10 159	11 839	10 902
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	21	3 012	2 972	3 029	2 993
Övriga avsättningar	22	225	26	1 860	1 630
Summa avsättningar		3 237	2 999	4 889	4 623
Skulder					
Långfristiga skulder	23	-	-	10 101	10 295
Investeringsbidrag	24	917	837	917	837
Kortfristiga skulder	25	2 146	2 492	10 645	9 791
Summa skulder		3 062	3 329	21 663	20 923
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		16 696	16 487	38 391	36 448
Panter och ansvarsförbindelser	26	-	-	560	638
Borgensförbindelser	27	15 883	8 585	0	1
Förmögenhet i stiftelser förvaldade av kommunen	28	615	716	615	716
Soliditet, %		62,3%	61,6%	30,8%	29,9%
Soliditet, exkl. pensioner intjänade före 1998, %		77,1	76,0	37,3	37,6

Kassaflödesanalys

Belopp mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		237	320	1 070	1 874
Betald skatt				-90	-83
Justering för avskrivningar	5	193	177	1 238	1 163
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	29	240	-97	270	-766
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		670	399	2 487	2 187
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	18, 19	4	-295	-430	-63
Ökning (-) minskning (+) förråd och varulager		0	0	8	-8
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	25	-347	299	221	-122
Minskning (+) ökning (-) exploateringsverksamhet	17	-55	-68	-55	-68
Delsumma fordringar och skulder		-398	-63	-256	-260
Kassaflöde från den löpande verksamheten		272	336	2 231	1 927
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	30	-7	-1	-7	-1
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	31	-283	-257	-2 831	-2 406
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	32	24	4	24	914
Förvärv av dotterbolag				-50	31
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	33	0	-128	-5	-135
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					
Förändring av lån till intressebolag				-2	-13
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-266	-383	-2 871	-1 610
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån (+)		-	-	512	-305
Ökning (-) av långfristiga fordringar		-	-	0	0
Minskning (+) av långfristiga fordringar		1	1	5	6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1	1	517	-299
Årets kassaflöde		6	-46	-123	18
Likvida medel vid årets början		56	102	355	337
Årets kassaflöde		6	-46	-123	18
LIKVIDA MEDEL VID PERIODENS SLUT		62	56	232	355

Noter

Noter till resultaträkning

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen	
	2018	2017
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	96	97
Taxor och avgifter	272	274
Hyror och arrenden	291	283
Bidrag	1 031	1 043
Investeringsbidrag	23	20
Försäljning av verksamheter och entreprenader	225	204
Exploateringsintäkter	98	114
Försäljning av fastigheter	0	4
Övriga intäkter	0	0
Summa	2 036	2 039
Not 2 Jämförelsestörande intäkter		
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	8	0
Summa	8	0
Not 3 Verksamhetens kostnader		
Löner	3 504	3 313
Sociala avgifter	1 085	1 026
Pensionskostnader	346	224
Material	250	235
Köp av verksamheter och entreprenader	2 399	2 419
Främmande tjänster	702	772
Hyror och övriga fastighetskostnader	1 190	1 136
Ekonomiskt bistånd	270	256
Övriga bidrag och transfereringar	167	169
Exploateringskostnader	49	61
Övriga kostnader	79	88
Summa	10 040	9 699
Not 4 Jämförelsestörande kostnader		
Avsättning banflytt och breddning av landningsbana,	-210	0
Summa	-210	0
Not 5 Planenliga avskrivningar		
Immateriella tillgångar	4	3
Byggnader och tekniska anläggningar	117	106
Maskiner och inventarier	71	66
Nedskrivningar	1	1
Summa	193	177
Not 6 Skatteintäkter		
Preliminär kommunalskatt	7 082	6 868
Slutavräkningsdifferens föregående år	-23	8
Preliminär slutavräkning innevarande år	-10	-32
Summa	7 050	6 844
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	1 074	1 027
Generella bidrag från staten	95	114
Regleringsbidrag	25	-
Regleringsavgift	-	-2
Kostnadsutjämningsavgift	-314	-298
Avgift till LSS-utjämning	-18	-14
Summa	862	827
Not 8 Finansiella intäkter		
Utdelningar från koncernföretag	119	55
Utdelningar från andra företag	15	21
Räntintäkter från övriga	32	30
Ersättning för borgenstäckning, kommunala bolag	17	22
Ränta på kundfordringar	1	1
Rabatter	17	15
Ersättning back-upp garantier	7	7
Vinst vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	166	161
Återförd nedskrivning av finansiella omsättningstillgångar	0	1
Övriga finansiella intäkter	5	0
Summa	379	312
Not 9 Jämförelsestörande finansiella intäkter		
Avsättning banflytt och breddning av landningsbana, Linköpings flygplats (se not 4) vilket finansieras med tillväxten i de långsiktiga placeringarna.	210	-
Summa	210	0
Not 10 Finansiella kostnader		
Bankkostnader	2	1
Ränteswappar	3	3
Räntekostnad pension intjänad efter 1998	17	13
Räntekostnad pension intjänad före 1998	65	54
Nedskrivning finansiell placering	33	-
Summa	120	71

	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse
Not 11 Resultaträkningens avvikelse mot budget			
Verksamhetens intäkter	2 036	1 340	696
Verksamhetens kostnader	-10 040	-9 628	-413
Jämförelsestörande poster	-202	0	-202
Avskrivningar	-193	-175	-18
Verksamhetens nettokostnader	-8 399	-8 463	64
Skatteintäkter	7 050	7 050	1
Generella statsbidrag och utjämning	862	877	-15
Kommunal fastighetsavgift	254	257	-3
Summa skatteintäkter och bidrag	8 166	8 184	-18
Finansiella intäkter	379	370	9
Finansiella kostnader	-120	-90	-30
Jämförelsestörande poster	210	0	210
Summa finansnetto	470	280	191
Resultat före extraordinära poster	237	1	236
Extraordinära intäkter	-	-	-
Extraordinära kostnader	-	-	-
ÅRETS RESULTAT	237	1	236

Noter Koncernen

	2018	2017
Not 12 Avskrivningar		
Immateriella tillgångar	16	16
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	344	214
Maskiner och inventarier	877	866
Nedskrivningar	1	67
Summa	1 238	1 163
Not 13 Bolagsskatt		
Periodens skattekostnad	-100	-121
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	61	-81
Uppskjuten skatt enl. företagets årsredovisning	-86	-
Summa	-125	-202

Noter till balansräkning

Not 14 Immateriella och materiella anläggningstillgångar								
Belopp i mnkr om inget annat anges	Immateriella tillgångar	Mark-reserv	Verksamhets-fastigheter	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Övriga fastigheter	Pågående projekt	Summa
Anskaffningsvärde	22	240	152	2 694	17	11	508	3 645
Ack avskrivningar	-17	-1	-102	-772	-14	-8	-	-914
Ack uppskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ack nedskrivningar	-	-	-1	-6	-	-3	-	-9
Ingående bokfört värde	5	239	49	1 916	3	0	508	2 721
Årets anskaffningar	7	8	-	209	-	-	68	293
Årets försäljning/utrangering	-	-15	0	-	-	-	-	-16
Årets avskrivningar	-4	-	-3	-113	0	-	-	-121
Årets omklassificeringar/överföringar	-	-	-	-	-	-	-	0
Utgående bokfört värde	9	231	46	2 012	3	0	577	2 878

Not 15 Maskiner och inventarier								
	Maskiner	Inventarier	Byggnads-inventarier	Fordon	Förbättrings-utg. på annans fastighet	Konst	Pågående projekt	Summa
Anskaffningsvärde	16	720	12	23	17	4	1	792
Ack avskrivningar	-11	-486	-10	-13	-2	-	-	-522
Ack uppskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ack nedskrivningar	0	-1	-	0	-	-	-	-2
Ingående bokfört värde	5	232	2	10	14	4	1	269
Årets anskaffningar	3	85	0	5	0	-	7	101
Årets försäljning/utrangering	0	-1	0	0	-1	-	-	-1
Årets avskrivningar	-1	-66	-1	-2	-1	-	-	-71
Årets nedskrivningar	-	0	-	-	-	-	-	-
Årets omklassificeringar/överföringar	-	0	0	-	-	-	-	0
Utgående bokfört värde	6	250	2	13	13	4	7	297

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Not 16 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar				
Linköpings Stadshus AB	1 634	1 634	-	-
Aktieägartillskott Linköpings Stadshus AB	1 728	1 728	-	-
Summa Linköpings Stadshus AB	3 362	3 362	0	0
Kommuninvest	128	128	128	128
Övriga aktier och andelar	5	5	11	9
Summa aktier	3 495	3 495	139	137
Bostadsrätter	3	3	3	3
Fordringar hos intresseföretag	-	-	24	21
Långfristiga fordringar	-	-	43	50
Summa finansiella anläggningstillgångar	3 498	3 498	209	211

Not 17 Pågående exploatering/omsättningsfastigheter				
Bostadsexploatering				
Ingående balans	117	46	117	46
Årets verksamhet	86	123	86	123
Avräknade projekt	-20	-51	-20	-51
Avslutade projekt	-2	-1	-2	-1
Utgående balans	181	117	181	117
Verksamhetsexploatering				
Ingående balans	60	64	60	64
Årets verksamhet	10	8	10	8
Avräknade projekt	-28	-10	-28	-10
Avslutade projekt	9	-1	9	-1
Utgående balans	52	60	52	60
Omsättningsfastigheter	-	-	187	178
Summa pågående exploatering/omsättningsfastigheter	233	177	420	355

Not 18 Kortfristiga fordringar				
Räntebärande				
Kortfristiga fordringar, kommunala bolag	436	437	-	-
Kortfristiga reversfordringar, övriga	0	0	0	0
Koncernkonto	82	311	82	311

	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Not 18 Kortfristiga fordringar, forts.				
Ej räntebärande				
Kundfordringar	72	81	525	565
Skattefordringar	112	94	204	163
Elcertifikat	-	-	233	136
Fordran hos staten	69	68	69	68
Momsfordran	117	105	117	105
Övriga kortfristiga fordringar	5	5	122	83
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	486	502	1 221	1 016
Summa kortfristiga fordringar	1 378	1 603	2 573	2 447

Not 19 Kortfristiga placeringar				
<i>Kommunfinans</i>				
Bokfört värde inkl. värde-reglering	214	214	214	214
Marknadsvärde inkl. värde-reglering	215	216	215	216
Orealiserad vinst/förlust	1	1	1	1
<i>Koncernfinans</i>				
Finanskonto	-436	-437	-436	-437
Bokfört värde placeringar	439	439	439	439
Bokfört värde koncernfinans	3	1	3	1
Marknadsvärde	3	4	3	4
Orealiserad vinst/förlust	0	3	0	3
<i>Långsiktiga placeringar</i>				
Bokfört värde exkl. anläggningstillgångar	6 634	6 500	6 634	6 500
Till denna placering tillhör även Kommuninvest (se not 15)	128	128	128	128
Till denna placering tillhör även likvid från SEB (redov. under kassa/bank)	2	0	2	0
Summa långsiktiga placeringar	6 765	6 628	6 765	6 628
Marknadsvärde långsiktiga placeringar inkl. värde-reglering	6 765	7 009	6 765	7 009
Orealiserad vinst/förlust	0	499	0	499

Not 19 Kortfristiga placeringar <i>forts.</i>	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
<i>Pensionsmedelsplaceringar</i>				
Bokfört värde inkl. värde- reglering	1 494	1 442	1 494	1 442
Marknadsvärde inkl. värde- reglering	1 675	1 723	1 675	1 723
Orealiserad vinst/förlust	181	278	181	278
Summa kortfristiga place- ringar	8 346	8 158	8 346	8 158
Marknadsvärde kortfristiga placeringar	8 658	8 952	8 658	8 952
Orealiserad vinst/förlust	182	781	182	781

Not 20 Eget Kapital				
Ingående eget kapital	10 159	9 840	10 902	9 231
Direktbokning mot eget ka- pital (förvärv av dotterbolag)	-	-	-8	
Årets resultat	237	320	945	1671
Utgående eget kapital	10 397	10 159	11 839	10 902
Uppdelning av eget kapital:				
Resultatutjämningsreserv	150	150	150	150
<i>Övriga markeringar:</i>				
Utvecklingsfond	1	1	1	1
Infrastruktur, resecentrum etc.	530	530	530	530
Näringslivsutveckling	4	4	4	4
Jobb, arbetsmarknad, ung- doms- och trygghetsatts- ningar	3	3	3	3
IT-infrastruktur	9	9	9	9
Kompetensutveckling och omställning	120	120	120	120
Sociala investeringar	22	22	22	22
Events, jubileum, marknads- föring m.m.	12	12	12	12
Utveckling av skolan, IT och läromedel	3	3	3	3
Teknisk utrustning inom äldreomsorgs- och omsorgs- området	1	1	1	1
Stadsmiljöätgärder, fritidsan- läggningar, asfalt m.m.	3	3	3	3
Barn och ungas yttre och inre miljö	7	7	7	7
Mänskliga rättigheter och arbete med tolerans	12	12	12	12
Jobb, näringsliv	53	53	53	53
Sammanhållen stad	33	33	33	33
Klimat och miljö	32	32	32	32
E-hälsa, digitalisering samt läromedel	29	29	29	29
Ute- och inommiljö, skola och omsorg	8	8	8	8
Summa markeringar	1 032	1 032	1 032	1 032
Övrigt eget kapital	9 365	9 127	10 807	9 870
Utgående eget kapital	10 397	10 159	11 839	10 902

Kommunen	
2018	2017

Not 21 Avsättningar inkl. löneskatt för pensioner		
Totalt avsatt till pensioner		
Ingående balans	2 972	3 050
Årets förändring	40	-78
Utgående balans	3 012	2 972
Pensioner intjänade före 1998		
Ingående balans	2 507	2 627
Finansiell kostnad	65	54
Årets pensionsutbetalningar	-145	-142
Övrig förändring	53	-31
Utgående balans	2 481	2 507
Avgår: Nästa års utbetalningar redovisas som kortfristig skuld	-142	-132
Summa	2 339	2 376

Not 21 Avsättningar inkl. löneskatt för pensioner, <i>forts.</i>	Kommunen	
	2018	2017
Pensioner intjänade efter 1998		
Ingående balans	624	585
Finansiell kostnad	17	11
Årets pensionsutbetalningar	-28	-25
Övrig förändring	91	53
Utgående balans	704	624
Avgår: Nästa års utbetal- ningar redovisas som kort- fristig skuld	-31	-27
Summa	673	596
Totala pensionsåtaganden	2 972	3 131
Avgår: Nästa års utbetal- ningar redovisas som kort- fristig skuld	-173	-159
Utgående balans avsättning till pensioner	3 012	2 972
<i>Antal politiker med rätt till visstidspension enligt PBF:</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Antal tjänstemän med rätt till visstidspension</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Utredningsgrad, %</i>	<i>98</i>	<i>98</i>
<i>Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda är beräknade enligt RIPS 17.</i>		
Extern placering för pensions- förpliktelser:		
Avsatt till pensioner intjä- nade före 1998	2 481	2 508
Marknadsvärde placerade medel, pensioner intjänade före 1998	974	1 100
<i>Andel avsättning som täcks av marknadsvärde placerade medel</i>	<i>39,2%</i>	<i>43,9%</i>
Avsatt till pensioner intjä- nade efter 1998	704	624
Marknadsvärde placerade medel, pensioner intjänade efter 1998	704	624
<i>Andel avsättning som täcks av marknadsvärde placerade medel</i>	<i>100,0%</i>	<i>100,0%</i>
Avsatt till pensioner, totalt	3 185	3 131
Marknadsvärde placerade medel pensioner	1 678	1 723
<i>Återlånade medel</i>	<i>1 507</i>	<i>1 408</i>

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017

Not 22 Övriga avsättningar				
Avsättning för deponi				
Ingående balans	-	-	96	92
Periodens avsättningar	-	-	-	4
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	-1	-
Utgående balans	-	-	95	96
Avsättningar för skatter				
Ingående balans	-	-	1 564	1 327
Årets avsättningar	-	-	-	-
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	-61	152
Utgående balans	-	-	1 503	1 479
Avsättning banflytt Linköpings flyg- plats				
Ingående balans	0	-	0	-
Periodens avsättningar	210	-	210	-
Ianspråktaget/återfört under året	-13	-	-13	-
Utgående balans	197	0	197	0
Avsättning, ersättning för pensioner RTÖG*				
Ingående balans	25	22	25	22
Årets avsättning	1	2	1	2
Utgående balans	26	25	26	25
<i>*Räddningstjänstförbundet i Östra Götaland</i>				

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Not 22 Övriga avsättningar, forts				
Övriga avsättningar				
Ingående balans	2	-	31	42
Periodens avsättningar/ombokning	0	2	8	2
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	-	-13
Utgående balans	2	2	39	31
Summa övriga avsättningar	225	26	1 860	1 630
Not 23 Långfristiga skulder				
Lån med förfallotidpunkt 1-5 år från balansdagen	-	-	8 554	8 991
Lån med senare förfallotidpunkt	-	-	1 547	1 304
Summa långfristiga skulder	0	0	10 101	10 295
Not 24 Investeringsbidrag				
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Pågående investeringsbidrag				
Vid årets början	225	190	225	190
Årets bidrag	7	35	7	35
Summa	232	225	233	225
Skuld för investeringsbidrag	11	9	11	9
Ack upplösning av investeringsbidrag	-5	-4	-5	-4
Summa	5	5	5	5
Gatukostnadsersättningar	774	680	774	680
Ack upplösning av gatukostnadsersättning	-95	-74	-95	-74
Summa	679	606	679	606
Återstående antal år (vägt snitt)	32	32	32	32
Summa investeringsbidrag	917	837	917	837
Not 25 Kortfristiga skulder				
Räntebärande				
Övriga korta skulder, kommunala bolag	518	748	-	0
Upplupen kostnad swap	1	1	1	1
Skulder till kreditinstitut	-	-	7 013	6 344
Ej räntebärande				
Leverantörsskulder	368	496	883	1 060
Personalens källskatt och införsel	83	70	83	70
Skulder till staten	63	27	63	27
Övertidsskuld inkl. sociala avgifter	17	17	17	17
Semester- och ferielöneskulder inkl. sociala avgifter	235	231	235	231
Upplupna sociala avgifter	100	87	100	87
Upplupen pension individuell del	183	190	183	190
Kommande års pensionsutbetalningar	173	159	173	159
Övriga kortfristiga skulder	10	10	-61	-4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	190	220	1 750	1 373
Avräknade och avslutade intäkter bostadsexploatering	175	126	175	126
Avräknade och avslutade intäkter verksamhetsexploatering	29	32	29	32
Periodiserade flyktingmedel	2	79	2	79
Summa kortfristiga skulder	2 146	2 492	10 645	9 791

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Not 26 Panter och ansvarsförbindelser				
Fastighetsinteckningar	-	-	402	402
Företagsinteckningar	-	-	105	105
Bankmedel för finansiell handel	-	-	49	129
Andra säkerställda säkerheter	-	-	4	2
Summa	-	-	560	638

Not 27 Borgensförbindelser inkl. kommunala bolag				
Kommunala bolag				
Linköpings Stadshus AB	7 375	7 375	-	-
AB Stångastaden	4 475	900	-	-
Lejonfastigheter	3 250	300	-	-
Tekniska verken	775	-	-	-
Summa	15 875	8 575	0	0

Borgen för pensionsåtaganden i kommunala bolag				
Tekniska verken i Linköping AB	8	9	-	-
Sankt kors	0	0	-	-
Summa	8	9	0	0
Summa kommunala bolag	15 883	8 584	0	0
Övriga				
Kommunalt ansvarstagande egna hem	0	1	0	1
Bixia ProWin	-	-	0	0
Summa	0	1	0	1
Totala borgensförbindelser	15 883	8 585	0	1

Not 28 Förmögenhet i stiftelser förvaldade av kommunen				
Gemensamt förvaldade stiftelser	220	230	220	230
Carlstedtska stiftelsen	110	113	110	113
Pihlströms stiftelse	28	30	28	30
Summa	358	373	358	373
Westman-Wernerska stiftelsen, inkl. forskningsmedel	257	343	257	343
Summa	615	716	615	716

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Justeringar avseende avskrivningar, ändrad redovisningsprincip och proportionell justering i den sammanställda redovisningen

RESULTATRÄKNING	2017	2018	2018
	Koncernen	Justeringar	Koncernen
Belopp mnkr	2017	2017	2017
Verksamhetens nettokostnader	-6 081	101	-5 980
Bidrag	7 916	-	7 916
Summa finansnetto	-62		-62
Resultat före extraordinära poster	1 646	26	1 672
ÅRETS RESULTAT	1 646	26	1 672

BALANSRÄKNING	2017	2018	2018
	Koncernen	Justeringar	Koncernen
Belopp mnkr	2017	2017	2017
TILLGÅNGAR			
Summa anläggningstillgångar	26 513	-1 476	25 037
Summa omsättningstillgångar	11 696	-285	11 411
SUMMA TILLGÅNGAR	38 209	-1 761	36 448

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2017	2018	2018
	Koncernen	Justeringar	Koncernen
Summa eget kapital	11 983	-1 081	10 902
Minoritetsintressen	307	-307	0
Summa avsättningar	4 506	117	4 623
Summa skulder	21 414	-491	20 923
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	38 209	-1 761	36 448

Noter till kassaflödesanalys

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen	
	2018	2017
Not 29 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		
Förändring pensions skuld inkl avsättning pensioner RTÖG	41	-75
Avsättning Trädgårdsföreningen kapitaltäckningsgaranti	0	2
Avsättning banflytt Linköpings flygplats	210	-
Ianspråktagande avsättning Linköpings flygplats	-13	-
Nedskrivning finansiell placering	33	-
Realisationsvinst försäljning anläggningstillgångar	-8	-4
Investeringsbidrag, periodiserade över nyttjandetiden	-23	-20
Summa	240	-97
Not 30 Nettoinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar		
Programvarulicenser	7	1
Summa	7	1
Not 31 Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar		
<i>Bruttoinvesteringar</i>		
Markinköp	8	8
Maskiner och inventarier	101	76
Verksamhetsfastigheter	0	2
Gator, vägar och parkeringar	122	118
Beläggning	30	29
Parker	52	72
Trafikåtgärder	50	46
Stadsmiljöåtgärder	16	34
Övriga investeringar	8	1
Summa bruttoinvesteringar	386	386
<i>Investeringsbidrag</i>		
Fastigheter	0	0
Gator, vägar och parkering	66	99
Parker	8	11
Trafikåtgärder	26	17
Stadsmiljöåtgärder	0	1
Övrigt investeringsbidrag	3	1
Summa investeringsbidrag	-103	-128
Summa	283	257
Not 32 Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Försäljning av tomter och mark	23	4
Övrig försäljning av maskiner och inventarier	1	0
Summa	24	4
Not 33 Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		
Kommuninvest	-	128
Summa	0	128

Övriga tilläggsupplysningar

Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal, mnkr	Avgifter med förfall inom 1 år	Avgifter med förfall senare än 1 men innan 5 år	Avgifter med förfall senare än 5 år
Hyror, kommunala bolag	788	1 820	1 524
Hyror, privata hyresvärdar	299	766	668
Summa	1 087	2 586	2 192

Linköpings kommun har inga finansiella leasingavtal med löptid längre än tre år. Samtliga hyresåtaganden redovisas oavsett avtalens löptid.

Redovisningsprinciper och upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed med två undantag, redovisning av pensionsskuld samt redovisning av statsbidrag för ökat bostadsbyggande.

Under året har en slutlig anpassning gjorts till RKR 18.1: Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar” gällande migrationsmedel.

Väsentliga belopp periodiseras för att hamna på rätt redovisningsår.

Intäkter

Intäkter redovisas när det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag tas upp som förutbetalda intäkter och redovisas bland långfristiga skulder. Investeringsbidragen aktiveras samtidigt med investeringen och periodiseras linjärt över anläggningens nyttjandeperiod.

Statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag som är prestationsbaserade periodiseras till den period där prestationerna har bokförts. Icke prestationsbaserade statsbidrag intäktsförs i den period som bidraget avser.

Generella statsbidrag redovisas enligt kontantmetoden, det vill säga de intäktsförs i samband med utbetalning.

Statsbidrag för ökat bostadsbyggande

RKR (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation RKR 18.1: Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar” innebär att statsbidraget ska klassificeras som ett generellt statsbidrag vilket innebär att bidraget ska redovisas som en intäkt det år som det erhålls.

Linköpings redovisning av statsbidraget för ökat bostadsbyggande

Boverket meddelade den 17 november 2017 att Linköping erhåller 39,5 miljoner kronor i statsbidrag för ökat bostadsbyggande för år 2017. Eftersom beslut om statsbidragets storlek för 2017 kom först i november och beloppet var osäkert, används statsbidraget först under 2018, vilket avviker från god redovisningssed. Beslut om planerad användning fattas av kommunstyrelsen på delegation. I beslut om internbudget för 2018 beslutade kommunstyrelsen att använda 19,7 miljoner kronor för att finansiera verksamhet under 2018 och i april beslutades att använda 4,5 miljoner kronor till stadsbyggnadsprojektet Ostlänken. Resterande belopp redovisas som överskott.

Linköping erhöll den 23 november beslut om statsbidrag för ökat bostadsbyggande även för 2018 med 24,3 miljoner kronor. Eftersom beslut om statsbidragets storlek kom sent kommer statsbidraget att förbrukas först under 2019 och det ingår som finansiering i den budget för 2019 som kommunfullmäktige fastställde den 4 december.

Medel från migrationsverket

Medel från migrationsverket ska hanteras enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR 18.1. Detta innebär att de ska bokföras enligt kontantmetoden det vill säga de ska intäktsföras i samband med utbetalning. Kommunen har till viss del gjort avsteg från rekommendationen och tidigare balanserat medel över årsskiftet. Föregående år påbörjades en successiv anpassning till gällande rekommendation som slutförts under 2018. Det innebär att de medel som balanserades i bokslut 2017 och som inte förbrukats under 2018 redovisas som ett överskott i 2018 års resultat.

Kostnader

Hyra/Leasing

Kommunen har inga finansiella leasingavtal. Kommunens åtaganden i form av hyresavtal för fastigheter redovisas som operativa leasingavtal i en tilläggsupplysning fördelat på hyror från kommunala bolag respektive hyror från privata hyresvärdar.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, det vill säga med lika stora nominella belopp varje år. Avskrivningen görs utifrån anskaffningsvärden och påbörjas normalt månaden efter inköp/färdigställande. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstiderna bestäms individuellt för varje investering utifrån bedömd nyttjandeperiod. En tillgång ska delas upp på olika komponenter och skrivas av separat om den förväntade skillnaden i förbrukning mellan de olika komponenterna är väsentlig.

I tabellen nedan framgår intervall för nu tillämpade avskrivningstider

Avskrivningstider	Från År	Till År
Immateriella tillgångar	3	5
Verksamhetsfastigheter	3	70
Publika fastigheter	3	70
Fastigheter för annan verksamhet	33	33
Maskiner	3	15
Inventarier	3	30
Bygginventarier	5	10
Bilar och transportmedel	5	15
Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	3	45

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella anläggningstillgångar. På mark och konst görs inga avskrivningar.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 miljoner kronor. Kommunen har tidigare klassificerat intäkter och kostnader från exploateringsverksamheten samt alla realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar som jämförelsestörande poster. Från och med år 2018 klassificeras intäkter och kostnader från exploateringsverksamheten ej längre som jämförelsestörande utan ingår numera i kommunens ordinarie intäkter respektive kostnader. Vad gäller realisationsvinster så gäller att om de överstiger 5 miljoner kronor så redovisas de som jämförelsestörande. I och med detta har även jämförelseåret 2017 räknats om.

Jämförelsestörande poster redovisas på separata rader i resultaträkningen, dels under verksamhetens nettokostnader, dels under finansnetto och specificeras i not till respektive post.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp (45 500 kronor för 2018) och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar.

Immateriella anläggningstillgångar

Samtliga immateriella tillgångar är externt förvärvade och redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar enligt RKR 11.4. Komponentredovisning av anläggningstillgångar tillämpas. Linköpings kommun har bedömt att anläggningar med ett bokfört värde som överstiger 5 miljoner kronor utgör ett väsentligt underlag för att fördela investeringen på ingående komponenter. Investeringar med ett lägre bokfört värde delas inte upp i komponenter utan skrivs av i sin helhet.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar bokförs som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. I anskaffningsvärdena ingår lånekostnader.

Linköpings kommun bedömer att de inte äger anläggningar som kräver omfattande återställningsarbeten, varför ingen särskild redovisningsprincip finns framtagen för sådant återställande.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas som långfristiga eller kortfristiga poster beroende på deras karaktär.

Linköpings kommun har fyra olika portföljer för finansiella placeringar.

1. Kassa/bankkontolikviditet eller likvida penningmarknadsplaceringar som ska täcka löner, hyror och fakturabetalningar de närmaste 90 dagarna.
2. Likviditetsportfölj. Överskottslikviditet utöver ovan placeras i räntebärande tillgångar med låg ränte- och kreditrisk, avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.
3. Långsiktig placeringsportfölj. Placeringar i aktier och räntepapper med mera. Avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.
4. Pensionsmedelsplaceringar. Avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.

Redovisning av derivat och säkringsredovisning

Kommunen har inga lån. Därför används inga säkringsinstrument för att säkra kommunens lånekostnader.

Avsättningar

Avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp.

Pensioner

Linköpings kommun redovisar, enligt beslut i kommunfullmäktige 1998-02-24, samtliga pensionsåtaganden enligt den så kallade fullfonderingsmodellen. Det innebär att samtliga pensionsåtaganden redovisas som en avsättning. Kommunen följer därmed inte lagen om kommunal redovisning. Enligt lagen ska endast den del pensioner som är intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning och övriga som en ansvarsförbindelse. Även pensionsåtagandena för kommunens politiker redovisas som en avsättning. Förpliktelser för pensionsåtaganden är beräknade enligt RIPS17¹³ och särskild löneskatt 24,26 procent.

Avsättning för banflytt och breddning av landningsbana vid Linköpings flygplats

Under 2018 gjordes en avsättning på 210 miljoner kronor för banflytt och breddning av landningsbana vid Linköpings flygplats enligt beslut i KF 2016-02-16. Enligt beslutet skulle även en motsvarande finansiell intäkt tas ut, då avsättningen skulle finansieras med tillväxten i de långsiktiga placeringarna. Båda poster har redovisats som jämförelsestörande i resultaträkningen för år 2018.

Avsättning, ersättning för pensioner till Räddningstjänsten östra Götaland (RTÖG)

Linköpings kommun ska ersätta RTÖG för sin del av RTÖG:s pensionsskuld för SAP-R¹⁴. Skulden fördelas utifrån invånarantal i respektive kommun. Linköpings kommun redovisar den prognostiserade ersättningen för pensionsskulden, inklusive löneskatt till RTÖG som en avsättning.

Sammanställd redovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen omfatta all verksamhet som bedrivs av kommunen oavsett om det bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform. I den sammanställda redovisningen ingår Linköpings kommun och koncernen Linköpings Stadshus AB. Övriga företag där kommunen har ett väsentligt inflytande bedöms vara för små för att det ska vara meningsfullt att konsolidera dem i räkenskaperna.

Konsolideringsmetoden är proportionell konsolidering och används för de största bolagen med stor påverkan på både resultat och balans. I övrigt tillämpas full konsolidering. Klassificering av skulder och tillgångar styrs av kommunens redovisningsprinciper. Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatt hänförs till eget kapital. Den uppskjutna skatteskulden redovisas under avsättningar. Företagen följer skattelagstiftningens krav på aktivering.

Ändrad redovisningsprincip 2018

Från och med år 2018 har kommunen ändrat redovisningsprincip för vad som ska klassificeras som jämförelsestörande poster, se ovan under ”Jämförelsestörande poster”. I och med detta har även jämförelseåret 2017 räknats om.

Under året har en slutlig anpassning gjorts till RKR 18.1: Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar” gällande migrationsmedel.

¹³ RIPS = Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld

¹⁴ SAP-R = Särskild avtalspension för räddningstjänstpersonal

Revisionsberättelse för Linköpings kommun år 2018

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder under verksamhetsåret 2018.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Vi ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi har genom utsedda lekmannarevisorer i Linköpings kommuns hel- och delägda aktiebolag även granskat att bolagens verksamhet har varit förenlig med bolagsordning och ägardirektiv samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Resultatet av granskningen redovisas i de revisionsberättelser och i förekommande fall revisionsrapporter som överlämnats till styrelse och nämnder. Resultatet av bolagsgranskningen redovisas i granskningsrapporter och revisionsrapporter som överlämnats till respektive bolag. Nedan redovisas vår sammanfattande bedömning enligt revisionsberättelserna. Årets granskning sammanfattas i vår årsredogörelse som överlämnas till kommunfullmäktige.

Vi noterar att kommunens arbete med att motverka, förebygga och upptäcka korruption och andra oegentligheter kan förbättras.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer sammantaget att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige har beslutat. Vi bedömer att endast fem av de tio verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat om är helt uppfyllda.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner årsredovisningen för 2018.

Linköping den 27 mars 2019

Ann-Cathrine Hjerdt

Ann-Marie Andersson

Margareta Ossbahr

Birgitta Johansson

Göran Eriksson

Linköpings kommun
linkoping.se

Linköping
Där idéer blir verklighet